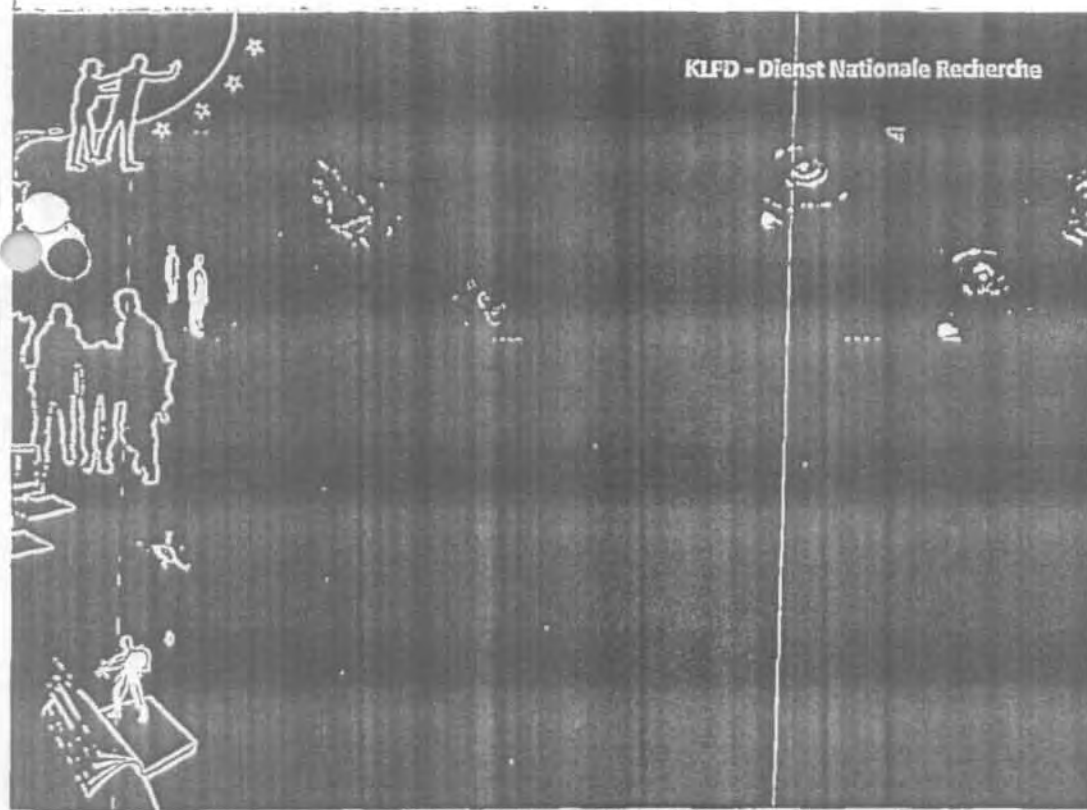

Ideologische misdaad

Deelrapport Criminaliteitsbeeldanalyse 2007

KLFD - Dienst Nationale Recherche

POLITIE

Korps landelijke politiediensten

5500000000

Ideologische misdaad

Criminaliteitsbeeldanalyse 2007

KLPD - Dienst Nationale Recherche

CONFIDENTIEL à l'usage excl de la police
RESERVADO excl para uso de la police.
CONFIDENTIAL for use of police only
VERTRAULICH nur für Polizei

« waarzaam en dienstbaar »

• Korps landelijke politiediensten

KL
PD
D
N
R

Uitgave

Korps landelijke politiediensten (KLPD)
Dienst Nationale Recherche
Hoofdstraat 54
3972 LB Driebergen

Driebergen, april 2008

Copyright © 2008 KLPD - Dienst Nationale Recherche

Colofon

Vormgeving Het Lab - grafisch ontwerpers BNO, Arnhem
Foto omslag Hollandse Hoogte, Amsterdam
Druk Thleme MediaCenter, Rotterdam

Copyright

Behoudens de door de wet gestelde uitzonderingen, alsmede behoudens voorzover in deze uitgave nadrukkelijk anders is aangegeven, mag niets uit deze uitgave worden veelelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het KLPD.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden de auteur(s), redactie en het KLPD geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevelen.

Inhoud

Voorwoord	8
Samenvatting	10
1. Introductie	20
1.1 Doelstelling, probleemstelling, onderzoeksvragen	20
1.2 Begrippen, definities en verschijningsvormen	21
1.3 Uitwerking onderzoeksvragen	25
1.3.1 Inhoud van de ideologie	25
1.3.2 Personen en samenwerkingsverbanden	25
1.3.3 Het organiseren van ideologische misdrijven	27
1.3.4 Effecten	28
1.3.5 Verwachtingen	28
1.4 Bronnen, onderzoeksperiode en verslaglegging	29
2. Religieus gemotiveerd activisme en terrorisme	32
2.1 Inleiding islamisme	32
2.1.1 Begripsomschrijving salafisme en zelfbeeld	33
2.1.2 De salafistische doctrine	34
2.1.3 Hoofdstromingen van het salafisme	38
2.1.4 Het jihadi-salafisme	39
2.1.5 Radicalisering van de salafistische ideologie	40
2.1.6 Jihad (z)onder voorwaarden	41
2.1.7 Takfir	41
2.1.8 Overzicht radicalisering van begrippen	42
2.2 Nederlandse vertaling radicale islamitische ideologie	44
2.3 Nationale radicale islamitische netwerken	49
2.3.1 Organisatievormen	49
2.3.2 Status en leiderschap	50
2.3.3 Werkwijzen	52
2.3.4 Trends in rekrutering in DNR-onderzoeken	53
2.3.5 Intimidatie en repercussie	60
2.3.6 Afscherming	62
2.4 Overige strafbare activiteiten	63
2.4.1 Opruling en aanzetten tot haat	63
2.4.2 Facilitering en financiering	64
2.4.3 Voorbereiding aanslagen	65

2.4.4	Bedreiging	66
2.4.5	Gewelddadige incidenten	68
2.5	Internationale organisaties	68
2.5.1	Inleiding	68
2.5.2	Jama'at al-Muslimien	71
2.5.3	Groupe Salafiste pour la Prédication et le Combat/AI-Qa'ida Organisatie in de Islamitische Maghreb	72
2.5.4	Groupe Islamique Combattant Marocain (GICM)	74
2.5.5	Ansar al-Islam/Jaysh Ansar al-Sunna	76
2.5.6	Aktivna Islamska Omladina	78
2.5.7	De Tsjetsjeense groepen	80
2.5.8	Hizb ut-Tahrir	82
2.5.9	Tablighi Jama'at	85
2.6	Effecten	87
2.7	Verwachte ontwikkelingen	88
3.	Binnenlands activisme en extremisme	90
3.1	Rechtsextremisme	90
3.1.1	Ideologie en houding ten aanzien van geweld	90
3.1.2	Extremrechtse personen en organisaties in Nederland	93
3.1.3	Activiteiten in Nederland	105
3.1.4	Omvang en effecten van het rechtsextremisme	112
3.1.5	Verwachtingen: de dynamiek van rechtsextreme netwerken	117
3.2	Radicaal dierenrechtenactivisme	123
3.2.1	De ideologie en de beweging	124
3.2.2	Actiegroepen	127
3.2.3	Werkwijzen en strategieën	131
3.2.4	Effecten	136
3.2.5	Verwachte ontwikkelingen	137
4.	Buitenlandse groepen in Nederland	140
4.1	Introductie buitenlandse groepen in Nederland	140
4.1.1	Inleiding	140
4.1.2	Selectie van buitenlandse groepen in Nederland	140
4.1.3	Bronnen	143
4.2	De Liberation Tigers of Tamil Eelam	143
4.2.1	Achtergronden	143
4.2.2	Organisaties en personen in Nederland	147
4.2.3	Activiteiten en werkwijzen in Nederland	147
4.2.4	Effecten	149
4.2.5	Verwachte ontwikkelingen	150

4.3	De Mujahedin-e Khalq Organisation	151
4.3.1	Achtergronden	151
4.3.2	Organisaties en personen in Nederland	153
4.3.3	Activiteiten en werkwijzen in Nederland	153
4.3.4	Effecten	154
4.3.5	Verwachte ontwikkelingen	154
4.4	De Partiya Karkeren Kurdistan	155
4.4.1	Achtergronden	155
4.4.2	Organisaties en personen in Nederland	156
4.4.3	Activiteiten en werkwijzen in Nederland	158
4.4.4	Effecten	159
4.4.5	Verwachte ontwikkelingen	160
4.5	Devrimci Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi	161
4.5.1	Achtergronden	161
4.5.2	Organisaties en personen in Nederland	163
4.5.3	Activiteiten en werkwijzen in Nederland	164
4.5.4	Effecten	165
4.5.5	Verwachte ontwikkelingen	165
4.6	Türkiye Komünist Partisi/Marksist Leninist	165
4.6.1	Achtergronden	165
4.6.2	Organisaties en personen in Nederland	166
4.6.3	Activiteiten en werkwijzen in Nederland	166
4.6.4	Effecten	168
4.6.5	Verwachte ontwikkelingen	168
4.7	Communist Party of the Philippines	169
4.7.1	Achtergronden	169
4.7.2	Organisaties en personen in Nederland	171
4.7.3	Activiteiten en werkwijzen in Nederland	172
4.7.4	Effecten	173
4.7.5	Verwachte ontwikkelingen	173
5.	Algemene aspecten	174
5.1	Financiering van terrorisme	174
5.1.1	Inleiding	174
5.1.2	Juridisch kader aanpak terrorismefinanciering	174
5.1.3	Financieringsbehoefte, financieringsbronnen, wijzen van verplaatsing	175
5.1.4	Aspecten van de opsporing van terrorismefinanciering	180
6.	Conclusies	184

Bronnen	186
Bronnen Hoofdstuk 1	186
Bronnen Hoofdstuk 2	187
Bronnen Hoofdstuk 3	190
Bronnen Hoofdstuk 4	192
 Bijlage 1	
Afkorting	196
 Bijlage 2	
Terroristische misdrijven	199
 Bijlage 3	
Afkorting van namen van Turks-Koerdische organisaties	202

Voorwoord

De Dienst Nationale Recherche (DNR) van het Korps landelijke politiediensten (Klpd) heeft tot taak zware georganiseerde misdaad, activisme en terrorisme te bestrijden. Deze vormen van misdaad zijn vaak bijzonder complex. Het gaat om misdadigers die, gebruik makend van de legale infrastructuur, illegale markten bedienen of terroristische activiteiten ontplooiën. Zij manipuleren wereldwijd stromen van mensen, goederen, financiën en informatie: zaken die de laatste jaren ingrijpend veranderen. Het tempo van deze veranderingen vraagt van opsporingsdiensten een voortdurende alertheid en flexibiliteit. De DNR voert daarom periodiek dieptestudies, de zogeheten criminaliteitsbeeldanalyses (CBA's), uit op de aandachtsgebieden die haar door het bevoegd gezag zijn toegewezen: cocaïnehandel, heroïnehandel, productie van en handel in synthetische drugs, mensenhandel, mensensmokkel, illegale handel in vuurwapens en explosieven, witwassen en ideologische misdaad.

De gegevens zijn afkomstig uit opsporingsonderzoeken van de DNR en andere diensten, en diverse andere bronnen. De CBA's gaan in op de ontwikkelingen in aard en omvang van de misdaad, het soort daders en hun samenwerkingsverbanden, hun activiteiten, de impact daarvan op de samenleving en de verwachtingen in de nabije toekomst. Vanuit het brede inzicht dat dit oplevert voeden CBA's de strategische besluitvorming. Ook dragen zij bij aan het inzicht in de bestuurlijke maatregelen die soms een adequater antwoord op een criminaliteitsprobleem zijn dan repressie.

Aan twee aspecten van de nieuwe CBA's hecht ik bijzondere waarde. Het eerste is dat ze gelijktijdig verschijnen en het tweede is dat ze een plaats hebben binnen het project Nationaal Dreigingsbeeld Zware en Georganiseerde Criminaliteit, dat onder verantwoordelijkheid van de Dienst Nationale Recherche Informatie (DNRI) van het Klpd wordt gerealiseerd. Deze aspecten dragen er namelijk aan bij dat de samenhang zichtbaar wordt tussen criminele activiteiten op de verschillende aandachtsgebieden, een samenhang die bijvoorbeeld tot uitdrukking komt in de transitfunctie van Nederland in de internationale illegale economie.

De DNR streeft naar een zo groot mogelijke transparantie, binnen de grenzen die aan een opsporingsdienst zijn gesteld. De burger mag weten waar de DNR voor staat en partners moeten ons weten te vinden. Onder andere door CBA's openbaar te verspreiden en te vertalen, hoopt de DNR die transparantie te bevorderen.

Aan de totstandkoming van de CBA's leverden diverse personen een belangrijke bijdrage. Binnen de DNR hebben onderzoekers en analisten het eigenlijke werk verzet door de CBA's samen te stellen. Partners binnen en buiten de DNR ondersteunden hen daarbij. Op het resultaat kan ik trots zijn. Hen allen dank ik voor dit resultaat.

Tom Driessen, hoofd Dienst Nationale Recherche

Samenvatting

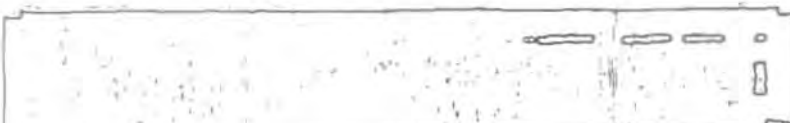
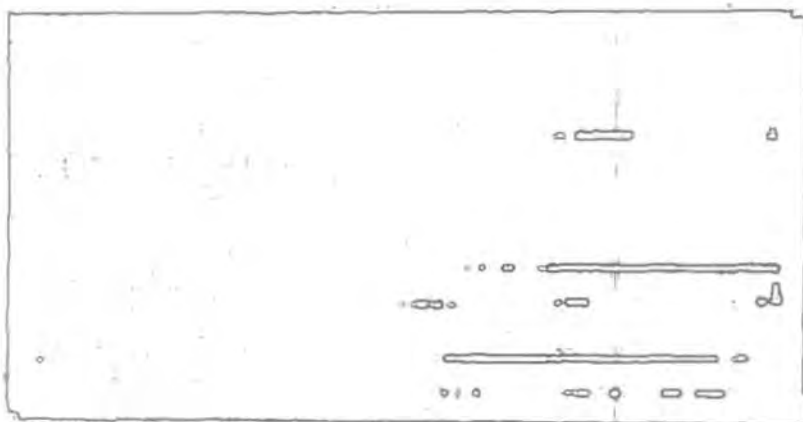
De Criminaliteitsbeeldanalyse Ideologische misdaad 2007 probeert aan de hand van vijf onderzoeksvragen voeding te geven aan het strategisch besluitvormingsproces van politie en justitie. Onder 'ideologische misdaad' verstaat de DNR misdrijven en voorbereidingshandelingen die zijn gepleegd vanuit een levensbeschouwing (of 'ideologie'). De DNR onderscheidt drie verschijningsvormen of hoofdgroepen van ideologische misdaad: de religieus georiënteerde bewegingen (radicaal islamisme), de binnenlandse niet-religieus georiënteerde bewegingen (rechtsextremisme en dierenrechtenactivisme) en de buitenlandse niet-religieus georiënteerde bewegingen in Nederland (zes verschillende organisaties). De verschijningsvormen zijn niet per definitie terroristisch. Het begrip 'ideologische misdaad' is ruimer gedefinieerd en omvat ook lichtere criminele activiteiten die ideologisch zijn geïnspireerd. De onderzoeksvragen gaan over de achtergronden van de ideologie, de verschillende radicale bewegingen en personen, hun activiteiten, de impact van die activiteiten op de samenleving en mogelijke ontwikkelingen. Separaat is het onderwerp terrorismefinanciering behandeld. De onderzoeksperiode betreft de jaren 2005 en 2006, maar relevante ontwikkelingen tot najaar 2007 zijn ook meegenomen. In deze samenvatting worden de bevindingen per verschijningsvorm gepresenteerd.

Religieus gemotiveerde bewegingen

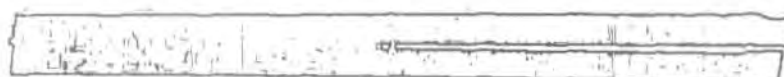
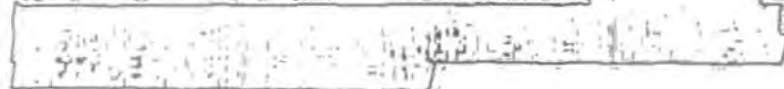
De jihadi-salafisten hanteren een strategie waarbij zij de puriteinse en compromisloze salafistische geloofsleer verspreiden via de gewapende strijd. Volgens hen is de crisis waarin de moslimgemeenschap op dit moment verkeert zo diep en is de vijandigheid tegen de islam zo groot, dat het niet toereikend is om alleen met prediking en onderwijs het tij te keren. Jihadi-salafisten veroordelen het idee van samenwerking met politieke autoriteiten en roepen op tot de gewelddadige omverwerping van de bestaande regimes. Bij het takfirisme vormt takfir, het ongelovig verklaren van andere moslims, de spil van de ideologie. Door het ongelovig verklaren van anderen wordt geweld tegen hen gelegitimeerd. De takfiristen hanteren een strategie van terugtrekking uit de bestaande samenleving om een zuivere islamitische gemeenschap op te bouwen. Hun beweging wordt daarom gekenmerkt door een sterk sektarische inslag.

Ook aanslagen en pogingen tot aanslagen in deze periode in onder meer Duitsland, Denemarken en het Verenigd Koninkrijk tonen aan dat er ook elders in Europa nog steeds sprake is van een reële dreiging van Islamitisch terrorisme.

Uit een recent vonnis blijkt dat ook wervingshandelingen kunnen worden gepleegd ten aanzien van personen die al geradicaliseerd zijn of door een ander dan de verdachte in zekere mate geworven zijn.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Een andere opvallende ontwikkeling in de onderzoeksperiode van deze CBA, waaraan ook in de media uitgebreid aandacht wordt besteed, is de toename van het aantal bedreigingen. Hierbij moet vooral gedacht worden aan bedreigingen die gericht zijn tegen politici, maar ook tegen instellingen als het ministerie van Defensie, die in de ogen van radicale moslims betrokken zijn bij de strijd tegen de islam die volgens hen op dit moment wordt gevoerd.

[Redacted text block]

Binnenlandse bewegingen

Tot de binnenlandse bewegingen die in beeld komen in verband met ideologische misdaad rekent de DNR het rechtsextremisme en het dierenrechtenactivisme.

Rechtsextremisme

[Redacted text block] Het neonazisme grijpt terug op het antisemitische fascisme van het Hitleriaanse nationaal-socialisme. Het "moderne" antisemitisme reikt zo ver dat neonazi's steun betuigen aan jihadistische moslims. Het ultranationalisme streeft naar vereniging van Nederland en Vlaanderen. Ten slotte is er een als anti-islamitisch te typeren richting.

[Redacted text block]

Rechtsextremistische politieke organisaties verkeren in een staat van verval.

Ideologische misdaad in relatie tot extreemrechts betreft verhoudingsgewijs veel geweldsdaden tegen goederen en personen.

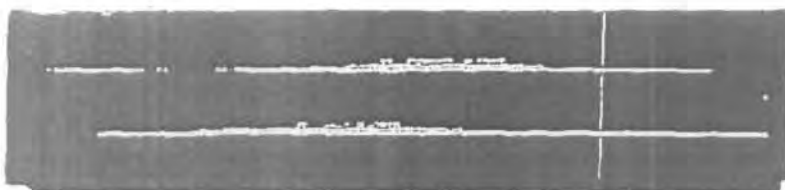
Het totaal aantal personen dat wegens aan racisme en discriminatie gerelateerde geweldsdelicten in de politieregistraties staat, is redelijk stabiel. Na een flinke stijging sinds 2000, schommelt het aantal sinds 2004 rond de 450 personen.

Het aantal confrontaties tussen bevolkingsgroepen neemt toe: veel scholen maken melding van botsingen tussen leerlingen. Op internet is de indeling in drie stromingen relatief duidelijk te zien. Rond een redelijk stabiele kern per stroming, fluctueert het aantal actieve sites en fora.

Een bijkomende ontwikkeling is dat radicalen door de toegenomen mobiliteit van communicatiemiddelen sneller dan voorheen geestverwanten kunnen optrommelen.

Het radicaal dierenrechtenactivisme in Nederland laat sinds 2004 een aantal verschuivingen zien.

Het veelzijdig demonstreren op de stoep van targetbedrijven is de afgelopen twee jaar sterk toegenomen.

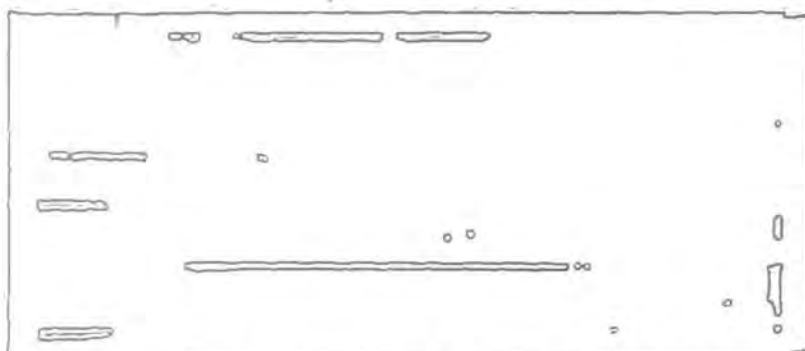
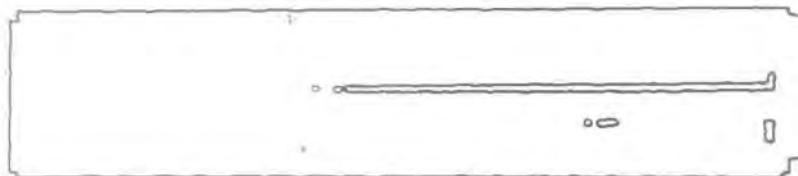
Buitenlandse bewegingen

In Nederland zijn in ieder geval vijf buitenlandse politieke partijen of hun frontorganisaties verboden, doordat ze op de sanctielijsten van de EU staan: het gaat om de Srilankaanse LTTE, de Iraanse MKO, de Turks-Koerdische PKK, de Turkse DHKP/C en de Filipijnse CPP. De Turkse TKP/ML staat niet op de EU-lijst, maar is wel betrokken bij ideologische misdrijven in Turkije. De organisaties of hun vertegenwoordigers, behalve waarschijnlijk de Filipijnse CPP, kwamen hier in het kielzog van migranten of vluchtelingen. Zij opereren vooral binnen de eigen etnische gemeenschappen. De organisaties, behalve wellicht weer de CPP, opereren binnen Europa internationaal: dat wil zeggen dat de vertegenwoordigingen in verschillende landen onderdeel zijn van een grotere grensoverschrijdende partijstructuur die de gemeenschappen in de verschillende landen verbindt.

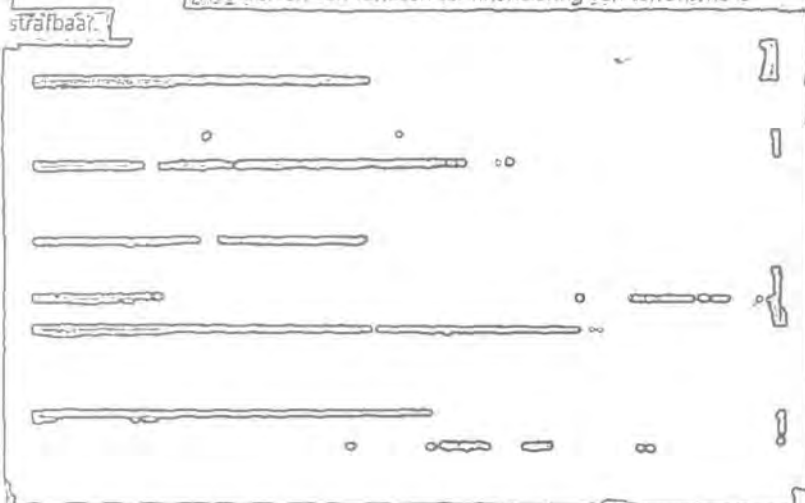

Alle zes partijen ondergingen de invloed van het marxisme. De DHKP/C, TKP/ML en CPP zijn stalinistische partijen en de laatste twee noemen zich bovendien maoïstisch. MKO en PKK lijken het links-extremisme achter zich te laten. De LTTE is een separatistische partij die ideologisch moeilijk is te plaatsen. Alle zes partijen beschikken in of in de buurt van de landen van herkomst over gewapende eenheden die daadwerkelijk zijn betrokken bij geweldsdaden in die landen.

Het werven van fondsen ter financiering van terrorisme is strafbaar.

Vooraf bepaalde segmenten van de Nederlandse samenleving, namelijk de betreffende etnische gemeenschappen, ondervinden de gevolgen van de aanwezigheid en activiteiten van de buitenlandse partijen. Die gevolgen kunnen ingrijpend zijn, in het bijzonder wanneer sprake is van intimidatie.

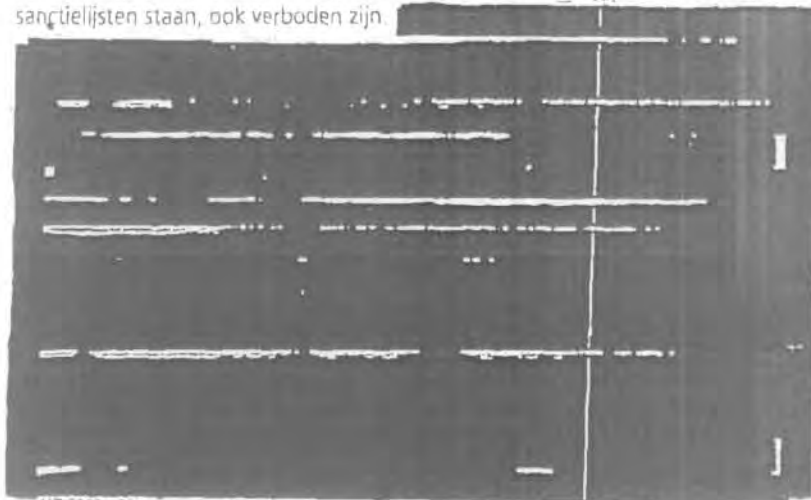
[redacted] Leden van deze gemeenschappen zien hun burgerrechten feitelijk beknót worden door partijorganisaties die zich binnen de eigen kring opwerpen als alternatief voor de Nederlandse overheid.

De gewapende conflicten waar de strijdgroepen van de LTTE, de PKK en de CPP aan deelnemen, zijn in 2007 opgeblaasd. Deze drie partijen staan militair onder grote druk, maar kunnen door plaatsing op de sanctielijsten minder openlijk actief zijn binnen migrantengemeenschappen in het buitenland. In verschillende West-Europese landen zijn deze en de andere drie groepen het doelwit geweest van acties van justitie.

[redacted] i. Landen waar de omstandigheden minder moeilijk zijn, in het bijzonder waar men minder kans loopt om te worden vervolgd, worden dan aantrekkelijker.

Terrorismedinanciering

In de CBA zijn separaat enkele aspecten van het financieren van terrorisme aan de orde gesteld: het juridisch kader, de rol van geld binnen radicale netwerken en de bestrijding van de financiering van terrorisme. De wetgeving is in 2007 verder aangescherpt, voornamelijk doordat bepaald is dat organisaties die op de sanctielijsten staan, ook verboden zijn

Conclusie

1

Introductie

1.1 Doelstelling, probleemstelling, onderzoeksvragen

De Dienst Nationale Recherche (DNR) van het Korps landelijke politiediensten (Klpd) heeft onder meer ideologische misdaad als aandachtsgebied. Ideologische misdaad omvat alle vormen van gewelddadig activisme en terrorisme die op enigerlei wijze in relatie staan tot Nederland. Iedere twee jaar publiceert de DNR in opdracht van het Landelijk Parket een criminaliteitsbeeldanalyse (CBA): een rapportage waarin de DNR ten behoeve van de strategische besluitvorming de ontwikkelingen op de aandachtsgebieden analyseert. Over alle aandachtsgebieden verschijnt een CBA.

De doel- en probleemstelling van de CBA *Ideologische misdaad* zijn identiek aan die van de andere CBA's:

Doelstelling

Het aan het bevoegd gezag geven van een zodanig inzicht in de misdaad op de aandachtsgebieden van de Dienst Nationale Recherche dat het in staat is keuzes te maken in de bestrijding van deze misdaad, per aandachtsgebied en in het algemeen.

Centrale vraag

Ten aanzien van welke aspecten kunnen politie en justitie de misdaad op de aandachtsgebieden van de Dienst Nationale Recherche verhoudingsgewijs effectief bestrijden, wat is de schade van die misdaad en hoe zal die misdaad zich naar verwachting ontwikkelen?

Dat het voorliggende deelrapport dezelfde doel- en probleemstelling heeft als de andere deelrapporten neemt niet weg dat de inhoud op enkele punten afwijkt. Ten eerste gaat het bij ideologische misdaad om personen die politiek-geïnspireerde geweldsdelicten plegen en niet, zoals bij de andere aandachtsgebieden, om de criminele activiteiten van op winst gerichte misdadigdondernemers op illegale markten. Om die reden is de CBA *Ideologische misdaad* ook geen onderdeel van het project Nationaal Dreigingsbeeld Zware en Georganiseerde Criminaliteit 2008 (NDB). Er is wel naar gestreefd om het stramien te volgen dat geldt voor de andere CBA's:

1. Wat houdt de ideologie van de groep of beweging in, op basis waarvan aanhangers betrokken zijn bij misdrijven in relatie tot Nederland?
2. Welke soorten personen en samenwerkingsverbanden organiseerden ideologische misdrijven in relatie tot Nederland?
3. Op welke wijze organiseerden de betrokkenen in de onderzoeksperiode welke ideologische misdrijven?
4. Hoe schadelijk was de ideologische misdaad in de jaren 2005 en 2006 voor de Nederlandse samenleving?
5. Wat zijn de verwachtingen voor de nabije toekomst op het gebied van de ideologische misdaad?

De CBA *Ideologische misdaad* is het vervolg op het deelrapport *Ideologisch gemotiveerde criminaliteit* bij het Criminaliteitsbeeld 2005. Dat Criminaliteitsbeeld en het deelrapport waren beperkt van opzet omdat ze vrijwel uitsluitend de casuïstiek bevatten van de DNR zelf. In de CBA verwerkt de DNR ook gegevens die bekend zijn uit onderzoeken die in binnen- en buitenland hebben gedraaid. De onderzoeksperiode omvat de jaren 2005 en 2006.

1.2 Begrippen, definities en verschijningsvormen

Deze CBA beschrijft ontwikkelingen op het aandachtsgebied ideologische misdaad. *Ideologische misdaad* is geen categorie uit het wetboek van strafrecht. Het begrip omvat wat de wetgever onder 'misdrijven gepleegd met een terroristisch oogmerk' verstaat, maar is ruimer.

Het Wetboek van strafrecht geeft in artikel 83 (zie bijlage 2) een limitatieve opsomming van delicten die met terroristisch oogmerk kunnen zijn gepleegd. Artikel 83a verstaat onder een terroristisch oogmerk:

"het oogmerk om de bevolking of een deel der bevolking van een land ernstige vrees aan te jagen, dan wel een overheid of internationale organisatie wederrechtelijk te dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden, dan wel de fundamentele politieke, constitutionele, economische of sociale structuren van een land of een internationale organisatie ernstig te ontwrichten of te vernietigen".

Wat opvalt aan de definitie van terroristisch oogmerk is dat deze aan de ene kant wat ruim is, omdat de ideologische motivatie ontbreekt en aan de andere kant nogal krap. Delicten die wel vanuit een ideologische motivatie zijn gepleegd, maar op enkelingen zijn gericht in plaats van op een deel van de bevolking, vallen strikt gesproken buiten de omschrijving. In het geval dat een

DE
N
S
C
A
P
S
C
A
P
S
C
A
P
S

groep jongeren met rechts-radical ideeën een willekeurig migrantengezin belaaft, is er in juridische zin dus geen sprake van terrorisme. De DNR beschouwt zo'n incident wel als ideologische misdaad. Ideologische misdaad omvat zowel terrorisme als gewelddadig activisme. Deze begrippen definieert de DNR als volgt.

Definities

Definities zijn op zichzelf pragmatische afspraken, maar het kan lastig zijn om een definitie te vinden die twijfelgevallen uitsluit. Bij het Criminaliteitsbeeld 2005 bracht de DNR een boekje uit met begrippen en definities, waarin ideologische misdaad werd gedefinieerd als "misdrijven die worden gepleegd onder verwijzing naar een levensbeschouwing". Deze definitie betekent af - er moet sprake zijn van een claim - maar sluit mogelijk te veel zaken uit, namelijk die gevallen waarin een ideologische motivatie voor de hand ligt, zonder dat de daders dat als zodanig bekend maken. Daarom is nu gekozen voor een iets ruimere, maar minder scherpe definitie:

"de verzameling misdrijven, met inbegrip van voorbereidingshandelingen, die zijn gepleegd vanuit een levensbeschouwing".

Een ideologische motivatie is aannemelijk als er aanwijzingen zijn of uit felten of omstandigheden blijkt dat een ideologisch of levensbeschouwelijk motief in het geding is. Een omstandigheid kan zijn dat de plegers aanhangers zijn van een radicale ideologie en dat aanhangers van die ideologie om dit soort delicten bekend staan. De dader kan in het verleden vergelijkbare delicten hebben gepleegd en toen wel een ideologische rechtvaardiging hebben gegeven, etc. Zijn geen daders bekend, dan kan bijvoorbeeld het doelwit aanwijzingen bevatten van de intentie: bij een niet-geclaimde aanslag op een abortusarts denkt men onwillekeurig aan geradicaliseerde christenen.¹

Een definitie van terrorisme is te vinden in de rapportage *De gewelddadige jihad in Nederland* van de AIVD:

"het plegen van of dreigen met op mensenlevens gericht geweld of het aanrichten van ernstige maatschappijontwrichtende zaakschade, met als

¹ De termen 'ideologie' en 'levensbeschouwing' gelden hier als synoniemen. Religieuze overtuigingen zijn niet altijd 'ideologieën' in de betekenis van 'stelsels van politieke ideeën'. De uitdrukking 'levensbeschouwingen' omvat dus zowel religieuze als niet-religieuze ideeënstelsels. Voor het moment spreken we hier van 'bewegingen' als verzamelterm voor het geheel van aanhangers van een bepaalde ideologie, ongeacht of dit enigszins vorm van organisatie kent.

² Overigens blijven er, met name bij rechtsextremisme, nogal eens twijfelgevallen. Het gaat hier vaak om incidenten als vernieling, bekladding, geweldpleging en belediging waarbij men zich kan afvragen of de aanleiding een ideologische of een alcoholische was, of een combinatie van beide.

doel maatschappelijke veranderingen te bewerkstelligen en politieke besluitvorming te beïnvloeden.³

Deze definitie legt wel een relatie met ideologie doordat het moet gaan om geweldsdelicten die maatschappelijke of politieke verandering beogen. Die verandering is het oogmerk, zou men kunnen zeggen en geweld is het middel.

Het onderscheid tussen terrorisme en gewelddadig activisme is gradueel. De AIVD onderscheidt terrorisme van gewelddadig activisme naar "de mate waarin geweld wordt toegepast (...). Gewelddadige politieke activisten dreigen niet met het ombrengen van personen, maar richten hun geweldsactiviteiten meestal op objecten en organisaties. De zaaksschade blijft daarbij meestal beperkt en er is geen sprake van geweld dat een gehele samenleving ontwricht". Deze formulering bakent niet echt af, maar lijkt voor deze CBA afdoende.⁴ Bij gewelddadig activisme is geen sprake van op mensenlevens gericht geweld en is de beoogde zaaksschade niet 'maatschappijontwrichtend'. Een activist kan zich overigens wel als terrorist ontpoppen.

Secundaire, ondersteunende misdrijven zoals diefstal of afpersing om fondsen te werven, worden ook gerekend tot de ideologische misdaad. Ideologische misdaad omdat dus alle misdrijven die, direct of indirect, gericht zijn op het bewerkstelligen van maatschappelijke veranderingen, al dan niet door beïnvloeding van de politieke besluitvorming.

De DNR ziet er in deze CBA van af om termen als 'radicalisme', 'activisme' en 'extremisme' scherp af te bakenen. Soms verwijzen deze termen naar opinies en soms naar gedrag. Er wordt dus aangesloten bij de conventie om, enigszins inconsequent, te spreken van 'rechtsextremisme' en niet van 'rechtsactivisme', en van 'dierenrechtenactivisme' en niet van 'dierenrechtenextremisme'. Ook is het gebruikelijk te spreken van 'Islamitisch gewelddadig activisme en terrorisme', maar waar het enigszins kan beperken we ons hier tot het bondiger 'jihadisme'. Bij links kan zowel sprake zijn van activisme als extremisme, afhankelijk van de gerichtheid op fysiek geweld.

³ AIVD (2006, p. 11). De juridische definitie is ruimer dan de AIVD-definitie waarin het (uitbreidende) kenmerk "vrees aanjagen" ontbreekt.

⁴ AIVD (2006, p. 11). Het gebruik, tweemaal zelfs, van het woordje 'meestal', suggereert dat men definities verwaait met beschrijvingen en dat termen als 'terrorisme' en 'activisme' pas na de daad worden toegekend, wat ons minder praktisch lijkt; 'meestal' begrenst als zodanig natuurlijk niet. Ook het element 'ernstig maatschappijontwrichtend' uit de terrorisme-definitie dat hier weer opduikt, bakent niet af; het lijkt vooral bedoeld om aanslagen die niet direct op mensenlevens zijn gericht, maar die bijvoorbeeld vitale infrastructuur treffen en aldus de maatschappij ontregelen, tot terrorisme te kunnen rekenen. Het schijnt dat dit na de aanslagen van 11 september door de Europese Unie is toegevoegd (NCTB, 2006, p. 63).

Verschijningsvormen

Het aantal radicale ideologieën waar mensen achteraan hebben gelopen is vrijwel onbegrensd en niet iedere ideologie of beweging is even relevant voor de CBA.

Die bewegingen laten zich indelen naar de inhoud van het gedachtegoed. Daarbij zijn families van ideologieën te onderscheiden (religieuze en niet-religieuze, linkse en rechtse bijvoorbeeld) en daarbinnen weer specifieke overtuigingen. De DNR hanteert al geruime tijd een indeling in de religieus-geïnspireerde, binnenlands-georiënteerde en buitenlandse groepen.

- Religieus geïnspireerde ideologische misdaad betreft tot dusver alleen het islamitische terrorisme, ook wel jihadisme genoemd: dit omvat ideologische misdrijven van groepen of individuen die handelen vanuit een radicale interpretatie van de islam. Deze laten zich indelen in twee soorten radicalen: de 'homegrown' jihadisten zijn binnen Nederland opgegroeid, de 'eigen kweek' zogezegd; daarnaast zijn er de internationale of buitenlandse jihadisten, die van elders komen.
- Binnenlands-georiënteerde groepen en bewegingen: de personen en groepen die zich vooral richten op de Nederlandse samenleving, vanuit de wat traditionelere 'autochtone' politieke kwesties. Het gaat vooral om het rechtsextremisme en het dierenrechtenactivisme. De betreffende groepen zijn bijna per definitie 'homegrown'; maar ook in dit geval kan sprake zijn van relaties met internationale netwerken van geestverwanten en van betrokkenheid bij acties over de grens.
- Buitenlandse terreurgroepen in Nederland: niet-religieuze extremistische bewegingen die zich richten op politieke veranderingen in een ander land. Het gaat hier meestal om uitgeweken separatistische, soms ook links- of rechtsextremistische organisaties die hun ideologische misdrijven vooral in het land van herkomst plegen. Binnen het land van toevlucht verrichten zij ondersteunende activiteiten die daar strafbaar kunnen zijn, of omdat het gewoon om misdrijven gaat (bijvoorbeeld fondsenwerving door verdovende-middelenhandel of afpersing), of omdat er voorbereidingshandelingen worden getroffen voor terreurdaden in het land van herkomst.

De CBA *Ideologische misdaad* volgt de indeling in deze drie clusters. Per deelstudie worden de onderzoeksvragen uitgewerkt. Die onderzoeksvragen staan in de volgende paragraaf.

1.3 Uitwerking, onderzoeksvragen

1.3.1 Inhoud van de ideologie

Onderzoeksvraag 1

Wat houdt de ideologie van de groep of beweging in, op basis waarvan aanhangers betrokken zijn bij misdrijven in relatie tot Nederland?

Onderzoeksvraag 1 vraagt naar een beschrijving van het bestaande inzicht in de aan Nederland gerelateerde ideologische misdaad. Wat de ideologie betreft gaat het om een beschrijving van de inhoud en in het bijzonder wat dit ' zegt' over het gebruik van geweld en doelwitten die men legitiem acht. Het woord beweging wordt, zoals opgemerkt, gebruikt voor het aanduiden van de bredere groep van aanhangers van een zekere levensbeschouwing, ongeacht of die allemaal herkenbaar zijn als leden van een specifiek netwerk, een groep of een organisatie.

1.3.2 Personen en samenwerkingsverbanden

Onderzoeksvraag 2

Welke soorten personen en samenwerkingsverbanden organiseerden in de onderzoeksperiode ideologische misdrijven in relatie tot Nederland?

De tweede onderzoeksvraag gaat over de verdachten en samenwerkingsverbanden die in de casuïstiek naar voren komen. Wat voor personen begaan ideologische misdrijven? Hoe raakten zij betrokken bij terreur of activisme? Hoe werkten zij daarbij samen met anderen? Bij het beantwoorden van zulke vragen zetten diverse auteurs de netwerkbenadering in. De netwerkbenadering leidt tot bepaalde verwachtingen over de personen die binnen de ideologische misdaad actief zijn en de wijze waarop zij zich in netwerken aaneensluiten.³

volgens voiker zou een netwerkanalyse in staat moeten zijn bepaalde gevaarlijke individuen tijdig te signaleren en aan te geven hoe deze aan te pakken: "Bij de analyse van sociale netwerken worden vragen beantwoord die voor het voorkomen van criminaliteit zeer belangrijk zijn. Veel meer dan met andere theorieën of analysemethoden kan door het perspectief van sociale netwerken worden voorspeld wat er bijvoorbeeld zal gebeuren als er een bepaalde persoon of een onderdeel van het netwerk niet meer aanwezig zou zijn: zal het netwerk uit elkaar vallen of blijven functioneren?"

De samenstelling van deze netwerken kan beleidsmatig beïnvloed worden door maatregelen die bijvoorbeeld betrekking hebben op de sociale samenstelling van schoolpopulaties of van wijken" (Völker 2004, p. 7-8).

De benadering is voor het jihadisme beschreven door Sageman in *Understanding Terror Networks* (Sageman 2004). Voor Instituut Clingendael beschreef Bakker (2006) op basis van Sagemans benadering de personen en netwerken die in de jaren 2001-2006 in Europa betrokken waren bij aanslagen. Het WODC gebruikt de sociale-netwerkteorie in de monitors georganiseerde misdaad van 1998, 2002 en 2007.⁶

Eenvoudig gezegd houdt de sociale-netwerkteorie in dat individuen eerst via sociale netwerken met elkaar in contact komen en gezamenlijk activiteiten opzetten. Dit is natuurlijk een open deur, maar er valt in combinatie met bepaalde aannames veel uit af te leiden. Nutsmaximaliserende individuen (iedereen dus) gaan relaties met anderen aan om bepaalde dingen voor elkaar te krijgen die men niet alleen kan realiseren. Het probleem is echter dat men geen zekerheid heeft of anderen zich aan hun beloften zullen houden. Wetgeving en contracten zijn ontstaan uit de behoefte dit soort onzekerheden te beperken. Een manier om onzekerheid te verkleinen bij het aangaan van verplichtingen of samenwerking is het zoeken van relaties in je directe omgeving van familieleden en vrienden.⁷ Anders gezegd, het sociale netwerk van een individu is de eerste en eenvoudigste pool van potentiële contacten waar een individu langlopende verplichtingen mee zal durven aangaan:

"Samenwerking is immers veel gemakkelijker, wanneer men informatie heeft over elkaar, wanneer men in een relatie heeft geïnvesteerd en wanneer men weet dat men elkaar in de toekomst nog vaker zal tegenkomen. Dit ontmoedigt opportunistisch en egoïstisch gedrag en stabiliseert de samenwerking. Ook de inbedding van een sociale relatie binnen een breder sociaal netwerk kan een stabiliserende werking hebben op de samenwerking, omdat de samenwerkende partners rekening moeten houden met hun reputatie binnen het netwerk" (Kleemans e.a. 1998, p. 42).

Onzekerheid over de intenties van de ander en over zijn vermogen om afspraken na te komen of dreigementen uit te voeren, creëert een behoefte aan afspraken die onzekerheid verkleinen.⁸ Terroristische netwerken ontstaan wanneer

⁶ Zie met name (Kleemans e.a. 1998, p. 31-59).

⁷ Völker & Driessen verbinden de netwerkteorie met de sociaal-kapitaaltheorie. Dit stelt hen in staat te beredeneren dat individuen hun investering in sociale relaties af laten hangen van het verwachte nut (Völker & Driessen 2004).

⁸ De neo-institutionele economie is eveneens gebaseerd op dit inzicht. Deze verklaart de totstandkoming van regels en instituties uit de behoefte bij individuen om onzekerheid te verkleinen (zie bijvoorbeeld North 1990). Instituties worden opgevat als het resultaat van pogingen de transactiekosten te verlagen die het gevolg zijn van onvolledigheid van informatie.

individueel radicaliseren, aansluiting vinden bij geestverwanten en vervolgens als groep tot daden over willen gaan. De netwerktheorie stelt dat individuen, de zogeheten 'nodes' in netwerken, hun geestverwanten eerst en vooral zoeken en vinden binnen hun sociale netwerk van vrienden en familie. De ontwikkeling van opvattingen of attitudes, en dus ook radicalisme, wordt vaak verklaard uit in de persoon gelegen of sociaaleconomische factoren. Sageman benadrukt daarentegen het belang van de sociale dynamiek in netwerken. Op basis van zijn onderzoek van de biografieën van het netwerk rond Al-Qa'ida wijst hij psychologische verklaringen voor hun gedrag af. Jihadisten zijn volgens hem in de regel niet gek of marginaal. De vraag is: hoe komen individuen bij dergelijke groepen terecht en hoe radicaliseren groepen binnen netwerken?

Met de beantwoording van vraag 2 zijn de verdachten en hun samenwerkingsverbanden beschreven. Dit is in hoge mate een statische beschrijving van personen, netwerken en hun kenmerken. Bij onderzoeksvraag 3 gaat het om de werkwijze van de samenwerkingsverbanden en staat de dynamiek centraal.

1.3.3 Het organiseren van ideologische misdrijven

Onderzoeksvraag 3

Op welke wijze organiseerden de betrokkenen in de onderzoeksperiode welke ideologische misdrijven?

Vraag 3 heeft betrekking op de activiteiten van de beschreven groepen en hun werkwijzen. Ideologische misdaad gaat vooral over slachtofferdelicten en dat betekent dat de daders verhoudingsgewijs veel aandacht aan afscherming moeten besteden. Men moet bepaalde handelingen verrichten om een misdrijf te voltooien en men moet dat in het verborgene doen.

— Zoals in de bijlage vermeld, kwam het bij de Nederlandse terrorismeonderzoeken tot een bewezenverklaring van onder meer de volgende feiten: deelneming aan een criminele/terroristische organisatie, moord en poging tot moord, vuurwapenbezit, voorbereiden van een aanslag, rekrutering, bedreiging, opruiing en verhinderen met geweld van een lid van de Tweede Kamer. Vraag 3 is onder andere van belang voor de strategie in enge zin (het benoemen van hoe bepaalde groepen en personen kunnen worden aangepakt). De vragen 4 en 5 hebben meer betrekking op de strategie in ruime zin: ze gaan over de effecten en de verwachtingen over de verschillende verschijningsvormen van georganiseerde misdaad en zijn dus van belang bij het stellen van prioriteiten binnen het aandachtsgebied ideologische misdaad.

1.3.4 Effecten

Onderzoeksvraag 4

Wat is de schade of zijn de effecten van ideologische misdaad in de jaren 2005 en 2006?

De schade, de effecten of de impact van ideologische misdaad laten zich nauwelijks berekenen. Het gaat om de directe en indirecte gevolgen van terrorisme en activisme en de ernst van die gevolgen in termen van hun maatschappelijke en geografische impact. Het gaat in feite om het maatschappelijk effect van de terroristische dreiging en dat maakt het moeilijker om dit onderdeel bevredigend uit te werken dan bijvoorbeeld een analyse van de gevolgen van autodiefstal. Die dreiging van de beschreven groepen is steeds aanwezig, maar wordt niet altijd of niet altijd in Nederland acuut. Dat betekent ook dat het erg lastig is om te spreken van het effect of de schade van dit soort misdaad. Tegelijk zijn die effecten belangrijk voor de prioritering. Waar mogelijk wordt de schade kwantitatief vastgesteld en waar dat niet kan, kwalitatief.

1.3.5 Verwachtingen

* Onderzoeksvraag 5

Wat zijn de verwachtingen voor de nabije toekomst op het gebied van de ideologische misdaad?

De beantwoording van vraag 5 betekent in zekere zin dat voor elk van de aspecten die aan de orde waren de verwachtingen worden doordacht.

De selectie van deze aspecten lijkt wat willekeurig en ze zijn nogal lastig af te bakenen. Het heeft overigens onze voorkeur vanuit de theorie tot bepaalde verwachtingen te komen.

1. Vanuit de theorie is het vooral van belang hoe bestaande netwerken of organisaties, die actief zijn vanuit verschillende ideologieën, zich ontwikkelen.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] veel van deze aspecten kwamen aan de orde bij de behandeling van trends bij onderzoeksvraag 1, maar worden hier dus herhaald met de blik op de toekomst gericht. Het gaat overigens om de verwachte omvang en radicaliteit van een bepaalde ideologische beweging en niet om het inschatten van de dreiging van concrete individuen. Hierbij dient wel in acht te worden genomen dat groei van een beweging niet automatisch tot een grotere dreiging leidt. [REDACTED]

1.4 Bronnen, onderzoeksperiode en verslaglegging

CBA's zijn gebaseerd op open en gesloten bronnen. Om overlap met AIVD-rapportages te voorkomen, legt de DNR de nadruk op inzichten vanuit de opsporing. Belangrijke bronnen zijn daarom de zaakdossiers van afgesloten onderzoeken en interviews met bij die onderzoeken betrokken personen. Ook contact met buitenlandse zusterdiensten kan een goede bron van informatie zijn. Uiteraard gebruiken de onderzoekers de relevante open bronnen meer naarmate het aantal opsporingsonderzoeken kleiner is.

Waar open bronnen relevante gegevens bevatten worden bij voorkeur die bronnen geraadpleegd, maar het zal soms ook gaan om relatief gesloten politie-informatie. Uiteraard bevat de CBA geen tot herkenbare personen of organisaties herleidbare gegevens, tenzij er sprake is van incidenten en gegevens die algemeen bekend zijn. Niettemin worden, om twijfelgevallen te voorkomen, ook de verdachten in bekende zaken met hun initialen aangeduid.

In de deelstudies worden voor de betreffende verschijningsvorm de specifieke bronnen benoemd. Op voorhand is wel duidelijk waar per verschijningsvorm het zwaartepunt ligt. Bij het onderdeel 'homegrown jihadisme' gaat het om de casuïstiek van de DNR en de korpsen; bij internationaal jihadisme om casuïstiek van buitenlandse zusterdiensten en internationale organisaties als Europol. Nationaal activisme en extremisme wordt onder andere beschreven aan de hand van de incidentenregistratie die het Nationaal Informatieknooppunt (NIK) van de

DNRI bijhoudt. Internationaal activisme wordt besproken op basis van DNR-onderzoek, onderzoek van korpsen en buitenlandse partners en verhoudingsgewijs veel openbare gegevens van inlichtingendiensten en bijvoorbeeld Europol.

De onderzoeksperiode van het oude CB 2005 sloot medio 2005 en was uitsluitend op DNR-zaken gebaseerd. Onder andere daarom wordt ervoor gekozen nu te starten bij begin 2005. De onderzoeksperiode wordt gebruikt bij het selecteren van relevante zaken. Een CBA hoeft niet zonder meer een representatief beeld te geven van wat er in een bepaalde, afgesloten periode gebeurde, maar moet inzicht bieden in wat ook nu voor de opsporing relevant kan zijn. Relevante informatie (bijvoorbeeld over een omvangrijk incident) die betrekking heeft op 2007 kan niet worden genegeerd. Het benoemen van een onderzoeksperiode limiteert de dataset dus vooral in die zin dat we niet opnieuw zaken bespreken die vóór 2005 speelden, tenzij dat nodig is voor een vergelijking met recenter ontwikkelingen.

Behalve dat de dataverzameling breder is en dat het om een ander tijdvak gaat, streeft de DNR in de CBA 2007, nadrukkelijker naar het in kaart brengen van opsporingsrelevante inzichten. Zoals gezegd is de DNR als opsporingsdienst bij uitstek toegerust om over de ervaringen van de opsporing te rapporteren, temeer omdat zij tevens opsporingsonderzoeken van de korpsen 'bijloopt' en geïnformeerd is over terrorismeonderzoeken in het buitenland. De DNR gaat in op achtergronden van de problematiek, maar minder prominent dan AIVD en NCTb doen in hun publicaties.⁹

De verslaglegging (de opbouw van het rapport) wijkt af van die van andere CBAs, waarin de vijf onderzoeksvragen worden langsgelopen. In de CBA *Ideologische misdaad* komen, net als in het CB 2005, per deelgebied (islamitisch, binnenlands en buitenlands) de onderzoeksvragen aan bod. Het streven is een dekkend overzicht te geven van voor Nederland relevante manifestaties van ideologische misdaad, maar deze keuze voor breedte (die vooral gestalte krijgt bij de beantwoording van vraag 1), gaat soms wel een beetje ten koste van de diepte; de mate waarin alle onderzoeksvragen aan de orde komen verschilt per deelgebied. Vooral het onderdeel internationaal wordt 'verbreed' (alle relevante internationale groepen, voor zover bekend, die zijn gerelateerd aan Nederland komen aan bod).

Zonder
zaken valt weinig te zeggen over daders en werkwijzen in de onderzoeksperiode.

⁹ AIVD (2006a) en (2006b), NCTb (2006).

In de delen twee tot en met vier van deze GBA worden per cluster de onderzoeksvragen beantwoord. In het vijfde en laatste deel wordt ingegaan op terrorismefinanciering; een aspect dat zich moeilijk laat plaatsen onder één van de afzonderlijke clusters. De GBA wordt afgesloten met conclusies.

2

Religieus gemotiveerd activisme en terrorisme

2.1 Inleiding islamisme

Het islamisme dat in de afgelopen decennia over de wereld is verspreid, heeft het karakter van een fundamentalistische hervormingsbeweging. De centrale notie die bij islamisten leeft is dat de wereld in staat van verval verkeert en dat het vooral moslims zijn die daarvoor lijden. Volgens hen kan slechts Allah redding bieden. De uitweg uit de crisis is dat de mens de relatie met zijn schepper herstelt door te leven volgens de goddelijke openbaringen. Dit betekent dat men gedeeltelijk of volledig moet breken met de opvattingen en gebruiken van de vorige generaties moslims, omdat die (mede)verantwoordelijk zijn voor de huidige crisis. Het islamisme is dus niet conservatief. Het is eerder hervormingsgezind, omdat het van moslims vraagt om over de tradities heen te stappen en een nieuwe interpretatie van de islam te omarmen. Deze interpretatie is als fundamentalistisch te kenschetsen, omdat ze teruggrijpt op de fundamentele van de islam – de koran en de profetische overleveringen (*hadith*) – waarin de goddelijke openbaringen zijn opgetekend.

Het moderne islamisme kent een grote verscheidenheid aan ideologische stromingen. Hoewel islamisten de opvatting delen dat de islam centraal moet staan in het individuele en openbare leven, bestaan er onderling grondige meningsverschillen over de wijze waarop dit gerealiseerd kan worden. Bovendien bestaat er allerminst eensgezindheid over de juiste uitleg van de goddelijke boodschap. De verschillende islamistische stromingen en organisaties nemen dan ook uiteenlopende standpunten in over onderwerpen als interreligieuze relaties, maatschappelijke integratie, politieke participatie en legitimatie van geweld. Aan de ene zijde van het islamistische spectrum bevinden zich moslimfeministen en islamitische mensenrechtenactivisten die met de koran in de hand strijd voeren tegen ongelijkheid en onrecht. Aan de andere zijde houden zich extremisten op die niet beroep op de koran aanslagen plegen. In de afgelopen jaren zijn er tal van onderzoeken door de Nederlandse politiediensten verricht op het terrein van islamistisch terrorisme.

Sinds de aanslagen van 11 september 2001 bestaat er veel aandacht voor het salafisme bij deskundigen die werkzaam zijn op het terrein van contraterrorisme. De reden hiervoor is dat Osama bin Laden aanhanger is van deze geloofsrichting. Bij onderzoekers, beleidsmakers, journalisten en opiniemakers bestaat er echter veel onduidelijkheid over salafisme. Enerzijds is dit te verklaren uit het feit dat zij ertoe geneigd zijn om het predicaat salafistisch te geven aan elke vorm van huidig islamitisch fundamentalisme of islamitisch geïnspireerd geweld. Anderzijds onderkennen zij onvoldoende het pluriforme karakter van het salafisme. Hoewel het salafisme zeker als fundamentalistisch is te kenschetsen, betekent dit niet dat het salafisme gelijk is te stellen aan terrorisme. De verschillende salafistische stromingen nemen namelijk verschillende posities in ten opzichte van de gewapende strijd.

2.1.1 Begripsomschrijving salafisme en zelfbeeld

Het salafisme ontstond halverwege de afgelopen eeuw in het Midden-Oosten.¹⁰ Sinds de jaren zeventig heeft het salafisme zich in een hoog tempo over de wereld verspreid. Hoewel het salafisme een korte geschiedenis heeft, borduurt het voort op een lange rechtskundige en theologische traditie waartoe ook het hanbalisme, het wahhabisme en de Ahl al-Hadith behoren.¹¹ Deze traditie kent, ten opzichte van andere islamitische stromingen, een grote betekenis toe aan het voorbeeld van de profeet Mohammed (de soenna) als bron van islamitische doctrine. Volgens deze traditie vormt de soenna een onderdeel van de goddelijke openbaring dat onlosmakelijk is verbonden met de koran. Enerzijds fungeert de soenna als richtsnoer voor het duiden van de koran, omdat de profeet Mohammed van de mensen het dichtst bij Allah staat en door deze geprivilegieerde positie het best op de hoogte is van de betekenis van het goddelijke woord. Anderzijds vormt het leven van de profeet een voorbeeld ter navolging. Het is een aanvulling op de koran in de zin dat het de mens handvatten biedt met betrekking tot zaken waarover de koran zwijgt. Elke wet of regel moet volgens deze traditie kunnen worden herleid tot een koranvers of een profetische uitspraak (hadith).

¹⁰ Het moderne salafisme heeft geen verwantschap met de gelijknamige beweging van Mohammed Abduh. Deze hervormingsbeweging, die populair was in de eerste decennia van de twintigste eeuw, had een modernistisch karakter en hechtte grote waarde aan menselijke interpretatie.

¹¹ Het hanbalisme is één van de vier soennitische rechtscholen. De grondlegger van het wahhabisme is Muhammad b. Abd al-Wahhab (1703-1792); het wahhabisme is de staatsreligie van Saoedi-Arabië. De beweging van de Ahl al-Hadith geniet sinds de negentiende eeuw vooral populariteit in Zuid-Azië.

De salafisten ontleen hun naam aan *al-salaf al-salih* (de vrome voorvaders), de eerste drie generaties moslims. De salaf worden beschouwd als de beste moslims omdat zij het dichtst bij de profeet stonden. Salafisten beschouwen zichzelf als de rechtmatige erfgenamen van de eerste generaties moslims. Zij zien zich niet als een aparte sekte, beweging of partij, maar als de enige gemeenschap (*jama'a*) van 'ware moslims'. Volgens hun heilsgeschiedenis vormen de salafisten de geloofsgemeenschap die aan het einde der tijden zal overwinnen (*al-ta'ifa al-mansoera*) en op de opstandingdag als enige de hemel zal binnentreden (*al-firqa al-najiyya*, de geredde groep). Vanwege hun totale, compromisløze toewijding aan het geloof worden de salafisten – volgens henzelf – door hun omgeving gezien als vreemdelingen (*al-ghoeraba*).¹² Deze term wordt door de salafisten als een geuzennaam gedragen. Andere namen die zij op zichzelf betrekken zijn *moewahhidoen* (de aanhangers van tawhied – monotheïsme) en *Ahl al-Soennah wa'l-Jama'a* (de volgelingen van het voorbeeld van de profeet Mohammed en de gemeenschap van de salaf).

2.1.2 De salafistische doctrine

De salafistische leer kent een aantal leerstellingen en standpunten die door alle verschillende salafistische stromingen worden aangehangen. De belangrijkste hiervan zijn:

Tawhied

De kern van de salafistische geloofsleer (*aqieda*) is een strenge en allesomvattende notie van het monotheïsme (*tawhied*): er bestaat slechts één god die ondeelbaar is en geen partners heeft. Tawhied bestaat uit een aantal onlosmakelijk met elkaar verbonden componenten. Allah is absoluut uniek en niets of niemand is met Hem te vergelijken (*tawhied al-asma' wa'l-sifat*). Hij heeft de wereld geschapen en de schepping behoort alleen Hem toe (*tawhied al-roeboehiyya*). De mens is volledige gehoorzaamheid verschuldigd aan Allah en dient louter Hem te aanbidden (*tawhied al-oeloehiyya* of *tawhied al-oeloeediyya*). Elk individu heeft een directe relatie met Allah, dat wil zeggen zonder tussenkomst van een religieuze autoriteit. Het voorbeeld van de profeet Mohammed geldt als hoogst haalbare model van toegepaste tawhied en moet door elk mens worden gevolgd (*tawhied al-ittiba*).

Zuivering

Volgens het salafisme heeft Allah zijn boodschap op een duidelijke en eenduidige wijze kenbaar gemaakt. De mens heeft echter in de loop der tijd aan de oorspronkelijke, goddelijke boodschap talrijke opvattingen en praktijken

¹² In een hadith heeft de profeet gezegd: "De islam begon als iets vreemds en het zal eindigen als iets vreemds net zoals het begon. Geef blijde tijding aan de vreemdelingen."

toegevoegd waardoor de islam is gecorrumpeerd. De hoofdtak die de salafisten op zich hebben genomen is het herstellen van de ware islam (*al-haqq*) door de religie te zuiveren van afgoderij (*shirk*), nieuwlichterij (*bid'a*) en ongelooft (*koefr*). Volgens hen is afgoderij (*shirk*) de grootste bedreiging van tawhied en is de taghoet (afgod) de ergste vijand van Allah. Het ergste kwaad wordt gevormd door de oneigenlijke innovatie (*bid'a*), omdat volgens een hadith iedere *bid'a* een dwaling is en elke dwaling tot het vuur (de hel) leidt.

Verwerping van islamitische pluriformiteit

Het salafisme verwerpt pluriformiteit binnen de moslimgemeenschap (de *oemma*). De salafisten zien zichzelf als de uitverkoren sekte omdat alleen zij de ware islam vertegenwoordigen. Alle overige islamitische interpretaties zijn dwalingen. Een hadith die zij hiertoe ter rechtvaardiging gebruiken luidt: "Deze oemma zal opgesplitst raken in drieënzeventig sekten, al deze zullen naar de hel gaan, behalve één: degene die hetzelfde pad volgt als wat ik en mijn metgezellen vandaag volgen." Het patent dat de salafisten op de goddelijke waarheid menen te hebben, geeft hen een gevoel van superioriteit dat zij op een assertieve, betweterige manier uiten naar andere moslims toe. Een aanzienlijk deel van de salafistische geschriften bestaat dan ook uit weerleggingen, waarin andere islamistische groeperingen en stromingen worden beschuldigd van afgoderij, nieuwlichterij en ongelooft. Van alle moslims zijn de sijieten volgens de salafisten de grootste vijanden van 'de Waarheid'.

Anti-taqlied

Een ander belangrijk kenmerk van de salafistische leer is de verwerping van de kritiekloze navolging (*taqlied*) van traditionele islamistische regels en opvattingen. Elke regel en opvatting moet volgens de salafisten worden getoetst aan de koran en de soenna. Als deze daarmee niet in overeenstemming is, moet de regel worden verworpen en door een authentieke worden vervangen. Dit betekent dat geen islamitische rechtschik of islamitische geleerde klakkeloos mag worden gevolgd. Deze kritische houding nemen de salafisten ook aan ten opzichte van hun eigen traditie. Hoewel zij zeer sterk zijn beïnvloed door het hanbalisme en het wahhabisme, noemen salafisten zich geen hanballeten of wahhabieten vanwege het gevaar van taqlied. Een soortgelijke houding hebben zij ook ten aanzien van individuele denkers voor wie zij het grootste respect hebben, zoals Ibn Taymiyya. Volgens de salafisten mag alleen de profeet Mohammed blindelings worden gevolgd, hoewel zij hem niet als onfeilbaar zien.

Anti-rationele logica

Het salafisme heeft een ambigue houding ten opzichte van de menselijke rede. Enerzijds is de doctrine in grote mate consistent en hanteren salafisten een ijzeren logica: elke wet, regel of opvatting moet kunnen worden herleid tot een

koranvers of een profetische uitspraak (*hadith*). Anderzijds heeft het salafisme een anti-intellectuele inslag. De koran en de *hadith* mogen enkel letterlijk worden opgevat. Het is niet toegestaan om deze op een analogische of allegorische wijze te interpreteren. Het salafisme wijst speculatief denken en filosofie af vanwege de feilbaarheid van het menselijke intellect. Menselijke interpretatie leidt immers tot dwalingen. Volgens de salafisten is de goddelijke boodschap duidelijk en volmaakt logisch. Als de mens niet in staat blijkt te zijn om bepaalde koranverzen te begrijpen, dan moet hij deze accepteren zonder daarbij vragen te stellen over het hoe en waarom daarvan (*bi-la kayf*).

Al-walâ' wal-barâ'

Een ander belangrijk beginsel van het salafisme is dat van 'trouw en mijden', of, wat minder neutraal gesteld, 'liefhebben en haten in dienst van Allah' (*al-walâ' wal-barâ'*). Met dit principe geven salafisten aan wie tot hun gemeenschap (*jama'a*) behoort en wie de buitenstaanders zijn. Zo bepalen zij de grens van hun eigen wereld, die volledig in dienst staat van Allah, en de buitenwereld waar ongeloof overheerst. *Al-walâ' wal-barâ'* komt er in feite op neer dat moslims hun sociale relaties moeten beperken tot medemoslims en dat zij contacten met niet-moslims en 'zondige' moslims zo veel mogelijk moeten mijden. Het principe van 'trouw en mijden' rechtvaardigt en inspireert salafisten in het Westen om een anti-integratiehouding aan te nemen. Tevens kan het de rechtvaardigingsgrond zijn van religieus racisme.

Persoonlijke zuivering

Een cruciaal aspect van de salafistische doctrine is *tazkieya* (purificatie of spirituele opvoeding). Dit is het proces waarin een gelovige (*mu'min*) zich de kennis van 'de ware islam' toe-eigent en leert toepassen in zijn persoonlijke leven. Door de *tazkieya* leert hij te leven in permanente aanbidding van Allah. De persoonlijke toe-eigening van de tawhied vergt veel van de gelovige. Dit komt enerzijds door de strengheid en veelheid van regels, geboden en verboden. Anderzijds is dit vanwege de integrale notie van geloven (*iman*) die de salafisten erop nahouden. Dit wil zeggen dat het geloof op de juiste wijze tot uitdrukking moet worden gebracht in zowel het denken, het spreken als het handelen. Als één van deze drie aspecten ontbreekt dan dreigt de gelovige een hypocriet (*munâfiq*), een zondaar (*fasiq*) of een ongelovige (*kafir*) te worden. Het is door de *tazkieya* dat een gelovige zijn bekeerling tot het salafisme als een wedergeboorte ziet en dat hij in zijn gedrag sterk kan veranderen.

Gesloten systeem

Het salafisme is een gesloten ideologisch systeem dat pretendeert overal antwoord op te kunnen geven en alles wat buiten dat systeem voorkomt, afwijst als corrumperende innovatie (*bid'â*). Volgens de salafisten is de tawhied eeuwig

en overal geldig en kan deze niet worden aangepast aan nieuwe omstandigheden. Dit verklaart het *aculturele en transnationale* karakter van de beweging: de leer is overal toepasbaar en elke salafist spreekt dezelfde religieuze taal, ongeacht zijn etnische, culturele of taalkundige achtergrond. Het salafisme staat afwijzend tegenover ideologieën die niet hun oorsprong hebben in de islam, zoals nationalisme en socialisme en tegenover alle andere religies en culturen. Uit principe hebben deze de moslims niets te bieden. De westerse cultuur zien de salafisten als een bron van moreel verval. Het enige dat daarvan kan worden overgenomen zijn haar technologische en medische producten.

Dualistisch wereldbeeld

Het salafisme kenmerkt zich door een dualistisch wereldbeeld dat bestaat uit tegengestelde begripssparen waarin het slechte het goede bedreigt:

Allāh God, de Enige en de Soevereine	Taghoet Afgod. Alles wat de plaats van of naast Allah inneemt
Tawhied Monotheïsme, absolute eenheid en uniciteit van Allah, en volledige onderwerping aan Hem	Shirk Polytheïsme en toekennen van gelijken aan Allah; afgoderij
Moewahhid : aanhanger van de tawhied Mo'e'min : gelovige Moehsin : verrichter van goede daden Moslim	Moenafiq : hypocriet Moeshrik : polytheïst Fasiq : zondaar Zindiq : ketter Moertadd : afvallige Kafir : ongelovige
Iman Geloof	Koefr Ongeloof
al-Haqq De waarheid	Batil Het onjuiste, het onechte, het nutteloze
Soenna Het voorbeeld van Mohammed dat als volmaakt model van toegepaste tawhied geldt en dat door elk mens nagevolgd moet worden	Bid'a Innovatie die niet gebaseerd is op de koran en de soenna, maar het gevolg is van menselijke tekortkomingen
Halal Dat wat toegestaan is	Haram Dat wat verboden is
Wālā' Loyaliteit, liefde, vriendschap	Barā' Afstand, haat, vijandschap
Al-Sirat al-Mustaqim Het rechte pad	Dalala Dwaling
Hizb Allāh De partij van Allāh	Hizb Shaytan De partij van de duivel

2.1.3 Hoofdstromingen van het salafisme

Alle salafistische stromingen verklaren de huidige crisis waarin de islamitische wereld verkeert, die wordt gekenmerkt door oorlogen, economische zwakte en politieke ontredde en overheersing, uit het feit dat de moslims en masse zijn afgedwaald van het juiste pad (*al-sirat al-mustaqlim*) en zij ideeën hebben omarmd die afbreuk doen aan de tawhied. Door terug te keren naar de 'zuivere islam' kan aan deze crisis een einde worden gemaakt. Collectief onderschrijven salafisten de 'mission statement' van de Nederlandse Stichting El Tawheed: "Te strijden voor het terugkrijgen van een islamitisch leven, om een islamitische maatschappij (*berimah*) te vestigen en de Heerschappij van Allah op aarde te laten heersen."¹³ De salafisten verschillen onderling echter sterk van mening over de strategie om dit doel te bereiken. Er zijn drie hoofdstromingen te onderscheiden aangaande de wijze waarop het salafistische programma (*manhaj*) in de praktijk tot uitvoering moet worden gebracht: de puristen of quietisten, de politieke hervormers en de jihadisten.

1. De puristische richting, ook wel aangeduid als *al-salafiyya al-'ilmiyya*, hanteert een langetermijnplanning, waarbij de maatschappij van onderaf door middel van prediking (*da'wa*) en opvoeding (*tarbiyya*) geleidelijk transformeert. Bij deze stroming ligt de nadruk op studie en persoonlijke ontwikkeling. Alleen een ontwikkelde moslim kan deelnemen aan de da'wa. Of zoals de Jordaanse sjeik Ali Hasan al-Halabi het stelde, "wie niet in staat is zichzelf te veranderen, is niet in staat zijn gezin te veranderen, laat staan de oemma."¹⁴ De puristen staan afwijzend tegenover deelname aan het politieke proces en zijn terughoudend in het steunen van de gewapende strijd.
2. De politieke hervormers proberen op middellange termijn hun salafistische missie te realiseren. Behalve door prediking en onderwijs proberen zij de maatschappij van bovenaf te transformeren door het verwerven van politieke invloed. In hun geschriften en preken behandelen de politieke hervormers niet enkel theologische onderwerpen, maar besteden zij ruime aandacht aan politieke en sociale kwesties. De centrale thema's daarbij zijn de grote mate van onrecht die over de wereld heerst vanwege de afwezigheid van 'de ware islam' en de morele, culturele en politieke dreiging die van het Westen uitgaat. De politieke hervormers proberen van binnenuit het politieke stelsel te veranderen. In deze zin zijn zij pragmatischer dan de puristen en jihadisten die politieke participatie verwerpen. De middelen waarvan de politieke hervormers gebruikmaken zijn onder meer het organiseren van demonstraties en petities.

¹³ Onze dawah, www.el-tawheed.nl; geraadpleegd op 24 november 2007.

¹⁴ Wiktorowicz (2001), p. 124.

Hierbij schuwen zij de confrontatie met de autoriteiten niet en zijn zij actief op zoek naar media-aandacht. Ook nemen zij een activistische houding aan in het verwerven van posities in moskee- en schoolbesturen en in overlegorganen van de overheid.¹⁵

3. De jihadi-salafisten kiezen ervoor om de salafistische leer te verspreiden door middel van de gewapende strijd. Volgens hen is de crisis waarin de oemma op dit moment verkeert zo diep en is de vijandigheid tegen de islam zo groot, dat het niet toereikend is om alleen door middel van prediking en onderwijs het tij te keren. Jihadi-salafisten veroordelen het idee van samenwerking met politieke autoriteiten. Het jihadi-salafisme is een revolutionaire stroming die oproept tot de gewelddadige omverwerping van de bestaande regimes.

2.1.4 Het jihadi-salafisme

Ideologisch gezien is het jihadi-salafisme een samensmelting van het Saoedische salafisme en de extremistische uitleg van het gedachtegoed van de Egyptische Moslimbroeder Sayyid Qutb (1906-1966). De volgende van Sayyid Qutb's ideeën hebben het salafisme geradicaliseerd:

1. De moderne wereld is de islamitische boodschap vergeten en verkeert opnieuw in een tijdperk van barbarij en onwetendheid (*jahiliyya*) zoals dat bestond voor de openbaring van de koran.
2. De jihad is een eeuwigdurende gewapende strijd tegen alles dat de aanbeding van Allah en het vestigen van Allahs autoriteit op aarde (*hakimiyya*) in de weg staat. Dit idee is door de salafisten overgenomen in de notie van *tawhid al-hakimiyya*.
3. De jihad wordt geleid door een revolutionaire voorhoede (*tali'a*). Dit idee is overgenomen in de salafistische notie van 'de overwinnende sekte' (*al-ta'ifa al-mansura*). Ook Al-Qa'ida ziet zichzelf als zo'n revolutionaire voorhoede.
4. De jihad is in het bijzonder gericht tegen de politici die niet exclusief met de *shari'a* (de islamitische wet) regeren. Deze politici zijn ongelovigen (*koeffar*) geworden tegen wie geweld gerechtvaardigd is.

Historisch gezien is het jihadi-salafisme als transnationale beweging voortgekomen uit de jihad in Afghanistan, Tsjetsjenië en Bosnië. De grote transformatie van de beweging vond plaats in 1998 toen Al-Qa'ida de jihad afkondigde tegen de 'verre vijand' (*al-'adu al-ba'id*), de kruisvaarders en zionisten. Voortaan zou de jihad zich niet beperken tot de 'nabije vijand' (*al-'adu al-qarib*), dat wil

¹⁵ Het AVD-rapport *Radicalisme in verandering* (2007) gaat uitgebreid in op deze politiek geëngageerde stroming in Nederland.

zeggen de 'afvallige' nationale regeringen in de moslimlanden. Volgens de jihadi-salafisten hebben de Verenigde Staten ('de grote taghoet') in het bijzonder en het Westen in het algemeen de aanval geopend op de islam. Zij redeneren dat de aanval de beste verdediging is en dat de vijand bij hem thuis de hardste slag kan worden toegebracht.

De strijd tegen het ongeloof kent als het ware geen grenzen meer. De jihadi-salafisten heffen het onderscheid op dat volgens het klassieke islamitische recht geldt tussen *dar al-islam* (het domein van de islam), *dar al-koeft* (het domein van het ongeloof) en *dar al-soelh* (land waarmee het islamitische domein een verdrag heeft) en dat het leidende principe was van internationale betrekkingen. Volgens hen is de moslimwereld niet langer *dar al-islam* omdat nergens de shari'a integraal wordt toegepast. Hierdoor hebben alle contracten hun rechtsgeldigheid verloren. Dat geldt zowel voor het contract tussen moslims en hun politieke leiders, als voor de verdragen tussen moslimlanden en de buitenwereld. *Dar al-soelh* wordt door de jihadi-salafisten niet langer erkend en zo bestaat er nergens een vrijhaven voor niet-moslims en is het overal in de wereld gewettigd om jihad te voeren.

2.1.5 Radicalisering van de salafistische ideologie

Vanwege zijn puriteinse en compromisloze geloofsopvatting heeft het salafisme aanleg voor radicale opvattingen over wereldse zaken. Dit heeft zich door de politisering en jihadisering van zijn religieuze boodschap ook daadwerkelijk gemanifesteerd. De salafisten houden er een negatieve benadering van het geloof op na. Dit komt onder meer tot uiting in twee salafistische dogma's. Ten eerste hebben de salafisten de overtuiging dat het 'rechte pad' dat Allah voor de mens heeft uitgestippeld heel smal is. Degene die het pad bewandelt wordt voortdurend belaagd door de gevaren van afgoderij, nieuwlichterij en ongeloof. Daarnaast zijn er de menselijke verlangens die hem van het pad doen afdwalen. Uiteindelijk zal een kleine minderheid van de moslims, slechts één van de 73 sekten, uit het hellevuur worden gered. Dit idee cultiveert een negatief mensbeeld en rechtvaardigt de afwijzing of verkettering van andersgelovigen.

Het tweede negatieve dogma heeft betrekking op de salafistische opvatting van *tawhied*. Volgens de salafisten is het idee van het geloven in één almachtige god onlosmakelijk verbonden met het niet-geloven in een afgod (*taghoet*). Het concept van *taghoet* speelt een cruciale rol in de radicalisering van het salafistische gedachtegoed. Radicale salafisten hebben de betekenis van *taghoet* verruimd en er een politieke lading aan gegeven. Volgens hen is elk politiek systeem dat niet exclusief met 'Allahs wetten' regeert een *taghoet*. Parlementaire democratieën en westerse rechtsstelsels zijn daarom afgoden.

Deze moeten volgens de radicale salafisten worden verworpen en bestreden.

Naast de politisering van het taghoet-begrip komt de radicalisering van de salafistische ideologie het scherpst tot uitdrukking in de noties van jihad en takfir.

2.1.6 Jihad (z)onder voorwaarden

Jihad is een uitermate complex concept. In meest algemene zin betekent het 'streven'. In de religieuze context heeft jihad drie basisbetekenissen: het zuiveren van de ziel, prediking en de gewapende strijd (tegen de ongelovigen). De klassieke rechtsleer heeft twee grondregels geformuleerd voor de deelname aan de gewapende jihad. Als het land waar moslims wonen wordt aangevallen dan is elke moslim in dat gebied verplicht (*fard 'ayn*) om deel te nemen aan de strijd. Voor moslims die daarbuiten wonen is het een collectieve plicht (*fard kifaya*), dat wil zeggen dat het geen individuele plicht is als er voldoende moslims participeren in de defensieve jihad.

De klassieke rechtsleer kent ook een groot aantal andere regels en voorwaarden die beperkingen opleggen aan de gewapende jihad. De gematigde salafisten onderschrijven voor een groot deel deze voorwaarden. Zij zijn terughoudend in het actief steunen van de gewapende jihad. De jihadi-salafisten daarentegen verworpen de meeste beperkende voorschriften. Zo aanvaarden zij niet het idee dat alleen een politiek leider geautoriseerd is om de jihad af te kondigen. Tevens leggen zij het verwijt naast zich neer dat jihad tot anarchie en verdeeldheid (*fitna*) bij moslims kan leiden. De jihadi-salafisten verworpen ook het idee van onschuldige burgers. Volgens hen bestaan er geen onschuldige burgers in het Westen, omdat zij hun regeringen hebben gekozen. Burgers dragen daarom verantwoordelijkheid voor de misdaden die hun regeringen begaan tegen de moslimlanden en de islam. Voor de jihadi-salafisten is de jihad het kloppende hart van de islam. De bereidheid om daadwerkelijk actief deel te nemen aan de jihad geldt als een goddelijke lakmoesproef, dat het verschil aangeeft tussen de 'ware gelovigen' en de hypocrieten.

2.1.7 Takfir

Takfir betekent het ongelovig verklaren van individuen en groepen. Een onderscheid wordt gemaakt tussen het verketteren van moslims enerzijds en niet-moslims die altijd al 'ongelovig' waren anderzijds. Het ongelovig verklaren van ongelovigen heeft vooral een stigmatiserende betekenis: het bevestigt de minderwaardige status van de ander. Het verketteren van een moslim heeft daarentegen grotere consequenties. Hij wordt door de verkettering een afvallige en volgens het islamitische recht geldt de doodstraf voor afvalligheid.

De diverse salafistische stromingen verschillen onderling sterk van mening over wat de correcte toepassing van takfir is.¹⁶ Voor de gematigde salafisten is het vooral een abstract begrip. Zij beschuldigen andersgelovige Islamitische groeperingen van ketterse dwalingen, maar zijn terughoudend in het verketteren van individuele moslims. Daarbij stellen zij zich op het standpunt dat "zo lang er het gewicht van een mosterdzaadje van geloof bestaat" iemand beschouwd moet worden als gelovige. Een moslim kan pas worden verketterd als hij zelf verklaart een afvallige te zijn en de islam heeft afgezworen. De jihadi-salafisten daarentegen gaan voortvarend te werk in het verketteren van andere moslims. Volgens hen zijn politieke leiders die niet volgens de shari'a regeren afvalligen. Dit geldt ook voor moslims die in staatsdienst werken, vooral bij de politie, het leger en de veiligheidsdiensten, en voor moslims die steun verlenen aan de ongelovige agressors. Tijdens de burgeroorlog in Irak heeft Al-Qa'ida-leider Aboe Moesab al-Zarqawi de sjiieten verketterd. Dit betekent dat "hun bloed, eer en bezittingen *halal* (toegestaan)" zijn verklaard.

Bij de jihadi-salafisten heeft takfir vooral een politieke lading. Door personen, groeperingen en instellingen ongelovig te verklaren is het gelegitimeerd om jihad tegen hen te voeren. Er bestaat echter ook een stroming, hier gemakshalve takfirisme genoemd, die een stap verder gaat en de hele samenleving ongelovig verklaart. Het takfirisme borduurt voort op Sayyid Qutb's notie van *jahiliyya*, de toestand van volledige barbarij of onwetendheid waarin de wereld verkeert. De takfiristen hanteren een strategie van terugtrekking uit de bestaande samenlevingen om een zuivere islamitische gemeenschap op te bouwen (*hijra*). Het takfirisme heeft daarom een sterk sektarisch karakter. Het meest roemruchte voorbeeld is Shoekri Moestafa's beweging Jama'at al-Muslimien (beter bekend als al-Takfir wa'l-Hijra) die in jaren zeventig in Egypte actief was. De hedendaagse takfiristische stroming is sterk beïnvloed door het salafisme. Het verschil tussen het takfirisme en het radicale salafisme is niet evident, maar is gelegen in details en accentverschuivingen in de leer en strategie.

Prominente denkers van het takfirisme zijn de Palestijn Diya' al-Din al-Qoedsi en de Koeweiti Abu Maryam al-Moekhlif. Deze laatste heeft onder meer Osama bin Laden en de Taliban ongelovig verklaard.

2.1.8 Overzicht radicalisering van begrippen

De politisering en jihadisering van het salafisme hebben geleid tot een radicale herinterpretatie van de kernbegrippen van de salafistische leer.

¹⁶ De term 'takfir' wordt vaak als scheidsnaam in discussies gebezigd door vertegenwoordigers van de verschillende stromingen. Zo bestempelen gematigde salafisten de jihadisten als takfiris. Op hun beurt veroordelen jihadi-salafisten de takfiristen omdat deze volgens hen te extreem zijn in het verketteren van andere moslims.

Kernbegrippen van de salafistische leer

Gematigd salafisme

De sociale betekenis van het idee 'loyaliteit en distantie'/'liefhebben en haten in de naam van Allah' is dat moslims zich slechts op hun eigen gemeenschap moeten richten en omgang met niet-moslims moeten vermijden.

Al-wala' wāl-bara'

Radicaal salafisme

Bij geradicaliseerde salafisten verschuift de nadruk op het haten van iedereen die het oneens is met hun opvattingen, in het bijzonder joden, christenen, sjieten en afvalligen.

Het Westen

De westerse cultuur is een bron van morele corruptie en moet vermeden worden.

Het Westen is niet alleen een bron van morele corruptie, maar ook een politieke vijand die bestreden moet worden.

Takfir

Er wordt onzichtig omgegaan met het verketteren van moslims: Het gevaar van takfir is dat het tot onenigheid en oproer binnen de oemma zal leiden, wat tot een hoge prijs voorkomen moet worden.

Radicale salafisten gaan ruimhartig met het takfir-idee om. Zij kunnen daarin zo ver gaan dat iedereen met wie zij het oneens zijn, tot 'ongelovige' wordt bestempeld. In hun optiek moeten de koeffar (ongelovigen) met geweld worden bestreden.

Shirk en taghoet

Vooraf een religieuze opvatting van shirk: een compromissloze verwerping van elke vorm van afgoderij en heiligenverering.

Een gepolitiseerde opvatting van shirk. Instellingen, ideologieën en machthebbers die hun autoriteit niet aan Allah ontleenen zijn taghoet. Het deelnemen aan verkiezingen, het accepteren van het westerse rechtssysteem en het dienen in een regeringsleger worden als vormen van afgoderij beschouwd.

Gewapende jihad

Terughoudend in het voeren van jihad. De gewapende strijd is sterk aan regels gebonden, onder andere slechts onder aanvoering van een legitieme, islamitische wereldlijk leider, alleen als defensieve strijd. Tegen jihadgang naar het buitenland.

Jihad is een wezenlijk onderdeel van de geloofspraktijk van elke moslim. Het voeren van zowel de defensieve als de offensieve jihad is noodzakelijk om de oemma te revitaliseren. Steun voor jihadgang naar het buitenland. Voor de jihadi-salafisten is heel de wereld strijdtoneel.

Zelfmoordaanslagen

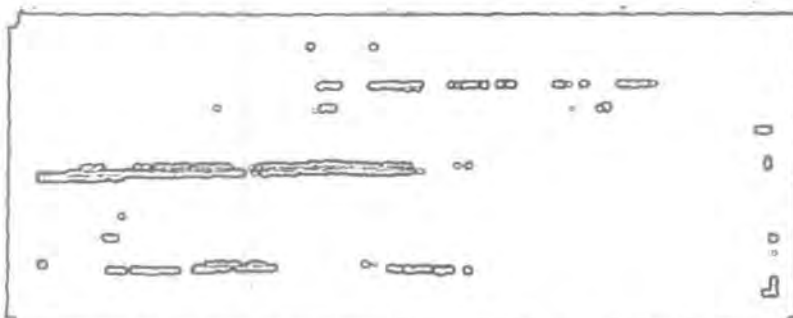
Zijn alleen gerechtvaardigd in uitzonderlijke situaties: tegen een ongelovige bezetter die met buitensporig veel geweld de moslimbevolking onderdrukt, zoals in Palestina en Tsjetsjenië.

Gerechtvaardigd en nobel wapen in de jihad.

2.2 Nederlandse vertaling radicale islamitische ideologie

De moedertaal van het radicale salafisme en het takfirisme is het Arabisch. Voor de meeste moslims in Nederland is dit een belemmering om kennis te nemen van deze geschriften en preken, omdat zij geen of slechts een beperkte kennis van de Arabische taal hebben. Om de radicale ideologieën toegankelijk te maken voor een westers publiek worden er op grote schaal vertalingen in westerse talen geproduceerd. Zo publiceren extremistische organisaties, zoals Al-Qa'ida en de in Irak opererende jihadistische organisaties, sinds enkele jaren hun belangrijkste verklaringen ook in Engelse vertaling. In Nederland bestaat er bij radicale moslims eveneens een vertaalcultuur. Sommigen vertalen direct uit het Arabisch naar het Nederlands, maar de meesten maken gebruik van het Engels als tussenstation.

Het kon dan gaan om uitgebreide bibliotheken die ordelijk waren georganiseerd naar onderwerp en auteur.

Het is verspreid via het internet.

Het vertalen en verspreiden van radicaal islamitisch geschriften en audiovisueel materiaal wordt door de betrokkenen opgevat als een religieuze opdracht. Zij zien het als hun plicht om door middel van prediking (da'wa) deel te nemen aan de jihad.

[REDACTED]

werd de takkel van de radicale da'wa overgenomen door een nieuw collectief, dat onder de naam Tibyan Publicaties opereert. In de verklaring *De strijd tegen valsheid gaat door* zet Abu al-Waleed at-Tetouani namens Tibyan de doelen van het collectief uiteen¹⁷:

*"Het nieuws is dat deze groep broeders en zusters bezig zijn met het vertalen van artikelen om te roepen naar de zuivere tawheed en het imiteren van de profeet en het maken van video's om de jhaad te voeren tegen de ongelovigen en andere middelen om de islam te steunen. Deze groep bestaat uit broeders en zusters die artikels vertalen en anderen die video's maken en andere die forums beheren. Onder de naam Usood at-Tawheed ['Leeuwen van Tawheed'] publicaties. En deze groep broeder en zusters zal medewerken met de broeders van Tibyan Publications en het zal niet meer Usood at-tawheed publicaties heten maar het zal een Nederlandse versie zijn van Tibyan publications onder de naam "Tibyan Publicaties". Het zal artikels verspreiden omtrent tawheed en jhaad en het nieuws over de mujahideen en de geleerde van al-taif al mansoura en video's verspreiden van de mujahideen dat allemaal met de hulp van Allah."*¹⁸

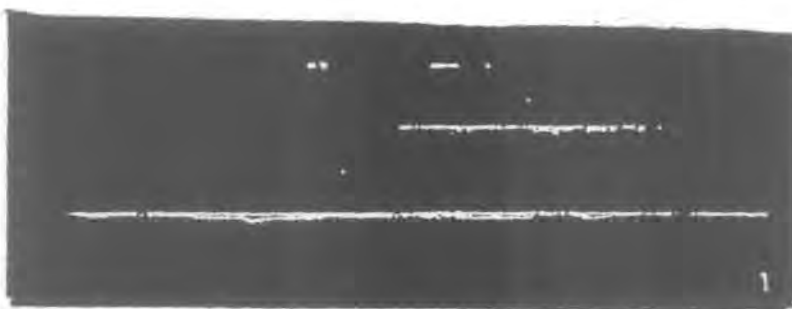
[REDACTED]

[REDACTED]

¹⁷ De taalkundige fouten in de citaten die in deze paragraaf zijn opgenomen zijn niet gecorrigeerd.

¹⁸ Abu al-Waleed at-Tetouani, *De strijd tegen valsheid gaat door* (Tibyan Publicaties).

¹⁹ Tibyan Publications is de belangrijkste vertaler en uitgever van radicaal islamitische en jihadist-salafistische geschriften in de Engelse taal.

In de afgelopen jaren is er een uitgebreide Nederlandstalige literatuur over de gewelddadige jihad ontstaan. Het betreft meestal vertalingen van Arabische jihad georiënteerde sjeïks. Vooral populair zijn Abdullah Azzam, Abu Muhammad al-Maqdisi, Yusuf al-Uyayri, Abu Qatâda al-Filastini, Abu Basir al-Tartusi, Abu Musab al-Zarqawi, Osama bin Laden, Ayman al-Zawahiri, Nasir al-Fahd, Ali al-Khudayr, Hamud bin Uqla al-Shu'aybi en Abu Hamza al-Masri. Centrale thema's en argumenten van de jihadistische literatuur zijn:

- Het onrecht dat moslims wordt aangedaan door de ongelovigen, in met name Palestina, Irak, Afghanië en Tsjetsjenië.
- De noodzaak van het voeren van jihad om een einde aan het onrecht te maken en de oemra te revitaliseren.
- Het aanvoeren van bewijzen dat jihad tot de grootste deugden van de islam behoort en dat jihad vooral gewapende strijd betekent en niet slechts een spirituele oefening is. "Een van de meest bekende trucs die wordt gebruikt door de Kufaar en Munafiqun [= huichelaars] om de bezieling voor Jihad in deze Ummah de kop in te drukken is het idee van een zogenaamde grote en kleine Jihad. Daarbij is het idee dat vechten tegen je begeerten de grote Jihad is, en dat vechten op het slagveld de kleine Jihad is." Volgens de auteur is dit misverstand gebaseerd op een corrupte *hadith*.²⁰
- De plicht voor elke moslim om deel te nemen aan de jihad en weerlegging van dwalingen die beperkende voorwaarden stellen aan actieve steun voor de jihad.
- Actieve deelname aan de jihad maakt het verschil tussen de ware gelovigen enerzijds en de ongelovigen en hypocrieten anderzijds. "Het simpelweg beweren dat Allah swt, en Zijn Profeet saws het meest geliefd zijn voor jouw is niet genoeg. Je moet het bewijzen, en de manier om je liefde en loyaliteit te bewijzen is het te strijden omwille van Allah swt en Zijn Deen. Degenen

²⁰ Anonieme auteur, *Grote en kleine jihad*.

die denken dat zij het paradijs kunnen betreden zonder dit pad te bewandelen, wat het pad van de vrome voorgangers was, misleiden slechts zichzelf."²¹

- Hagiografische beschrijvingen van jihadistische ideologen, moejahidien (islamitische strijders) en martelaren.
- Beschrijvingen van de hemelse beloningen die de martelaren en islamitische strijders te wachten staan.

Deze jihadistische literatuur heeft een algemene strekking en is vooral geschreven voor een publiek dat leeft in moslimlanden (*dar al-islam*). De cruciale vraag waarvoor moslims staan die in Nederland (*dar al-koefr*, domein van ongelooft) leven en zich door deze ideologie aangetrokken voelen, is hoe zij de plicht van het verrichten van de jihad in hun eigen leven en omgeving betekenis kunnen geven. Als zij actie willen ondernemen moet de jihad dan worden gevoerd in de moslimlanden of in Nederland?

[Redacted text block]

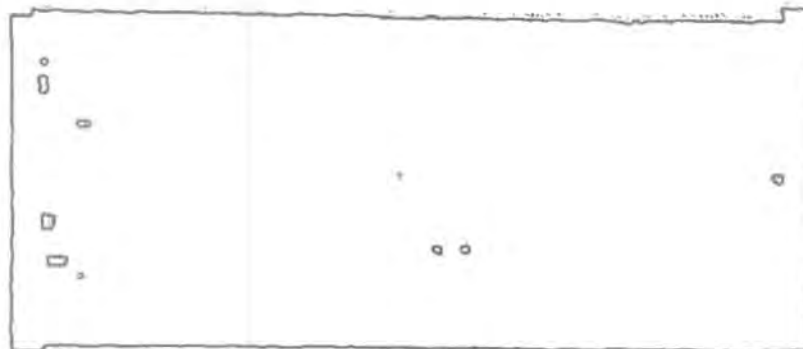
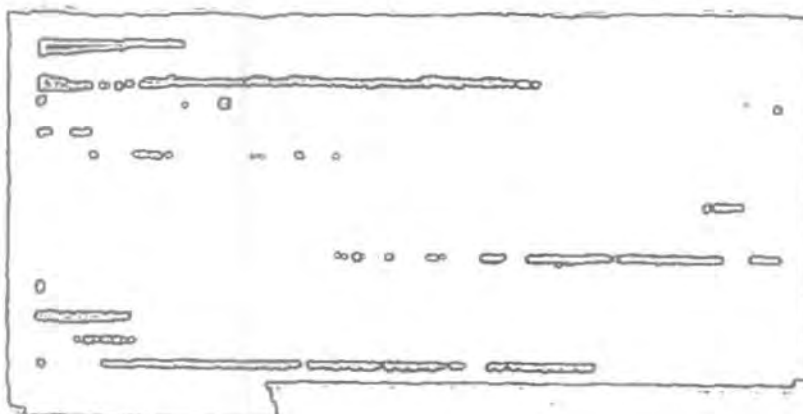
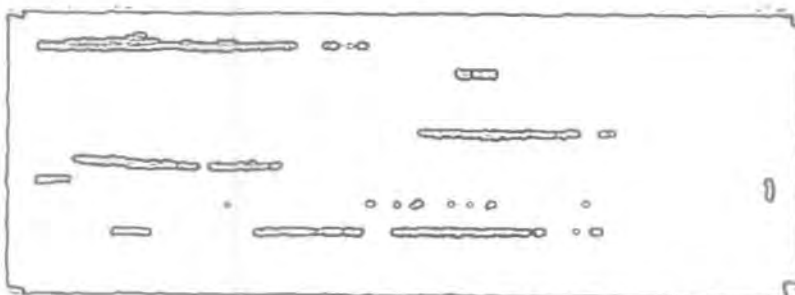
[Redacted text block]

Het midden van de ongelovige omgeving is gebaseerd op het idee van compromisloos vasthouden aan de shari'a en het principe van *al-wala' wal-bara'* (zie paragraaf 2.1.2). "We moeten standvastig alle wegen van het Westen afwijzen: we moeten Moslim zijn, in onze daden, onze gedachten, ons gedrag, onze houdingen, ons geloof. We moeten onszelf op afstand houden van de kuffar, en hun nooit nemen als oprechte vrienden of verwanten."²² De moslim moet zich voortdurend onderscheiden van de ongelovigen en hij moet in staat zijn om openlijk te prediken (*da'wa*). Als dat niet mogelijk is moet hij naar een moslimland emigreren (*hijra*). "Als het voor een persoon onmogelijk is om vast te houden aan zijn Din (religie), om *shirk* en *kufr* te verwerpen (multiculturalisme, integratie, valse levenswijzen, valse goden, wetten, manieren en religies van de niet-moslims enz.), zich te onderscheiden van de ongelovigen (door niet voor hen te stemmen, te participeren in hun politieke proces of deelname aan hun strijdkrachten, zoals het leger) en het openlijk uitnodigen van de maatschappij naar de Islaam,

²¹ Anonieme auteur, *Jihad is een zeef die het zieke overschot van imaan scheidt*.

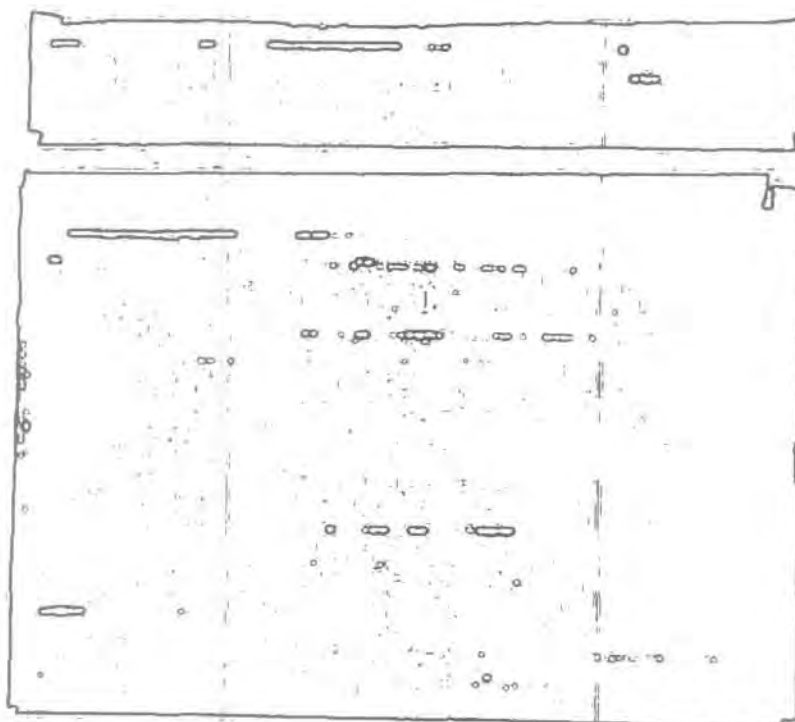
²² *Enkele fundamentele principes van Ahl-us-Sunnah*, vertaald door Oem Qataadah.

dan is het verboden voor hem om tussen hen te leven en wordt *hijra* (migratie)
een plicht voor hem.²³

²³ Leven tussen de ongelovigen; vertaald door Oum Osama.

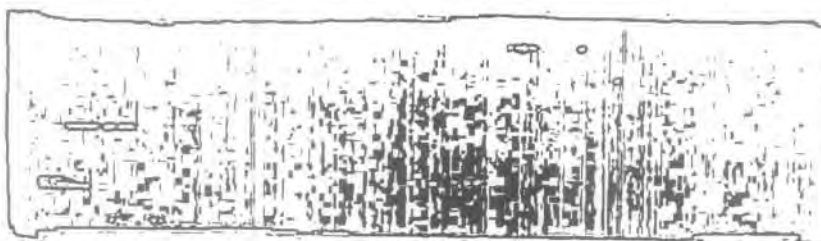
²⁴ Abu Nawwaar An-Najdi, *Taghout van de eeuw: Amenkal*.

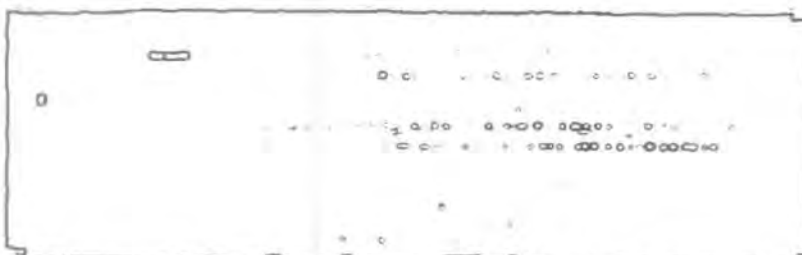
2.3 Nationale radicale islamitische netwerken

2.3.1. Organisatievormen

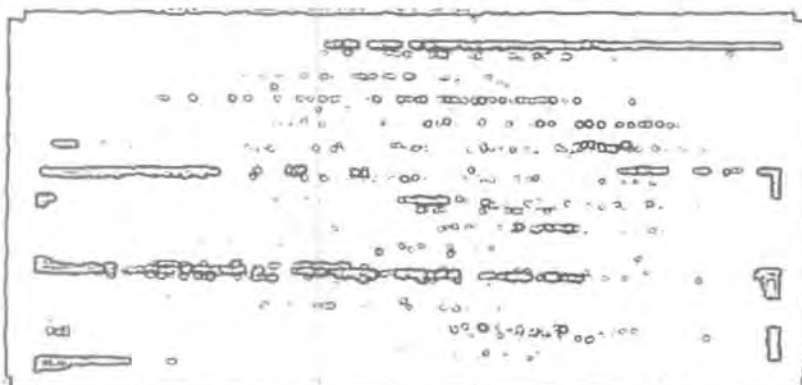
De aan islamitisch terrorisme gelieerde netwerken die in Nederland opereren zijn in te delen in de categorieën nationaal en internationaal.

HOOFDSTUK 2 - RELIGIEUS GEMOTIVEERD ACTIVISME EN TERRORISME

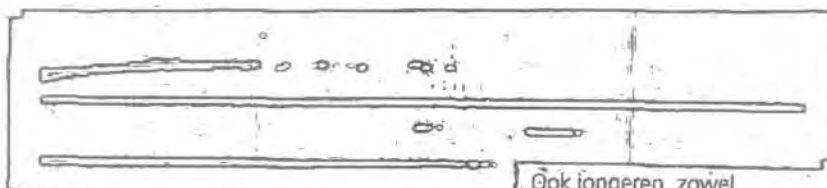

Voor een uitgebreidere beschrijving van de ideologie, de activiteiten en de linken met Nederland van deze netwerken en organisaties, zie paragraaf 2.5:

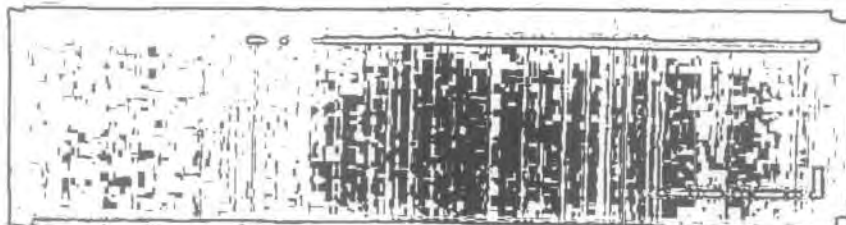
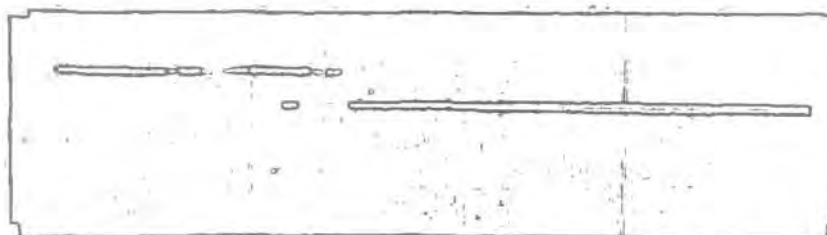

2.3.2 Status en leiderschap

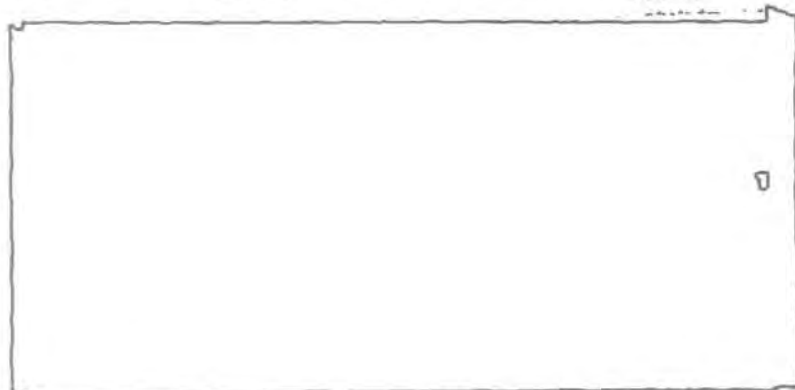
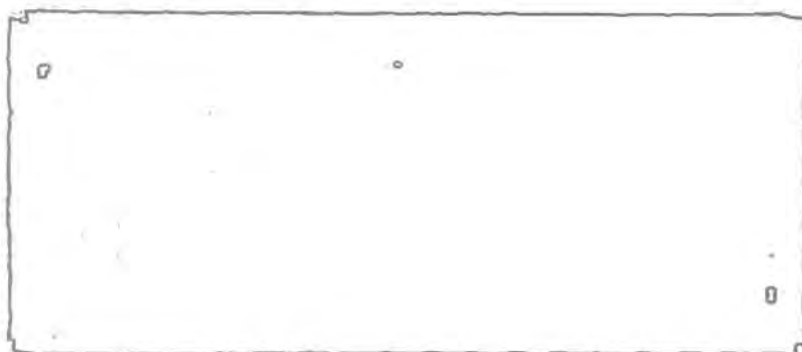
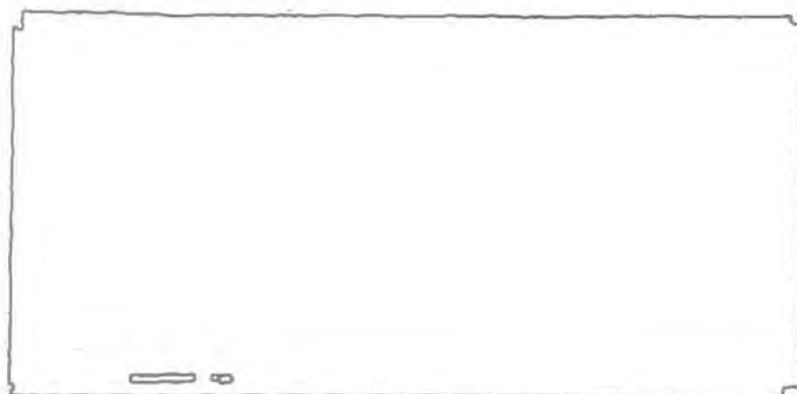

Ook jongeren, zowel mannen als vrouwen, kunnen, mits zij over voldoende kennis beschikken, religieuze autoriteit bezitten. Soms streven zij hierin de rekruteurs van de oudere garde voorbij.

2.3.3 Werkwijzen

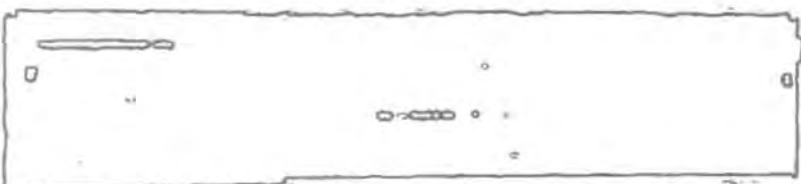
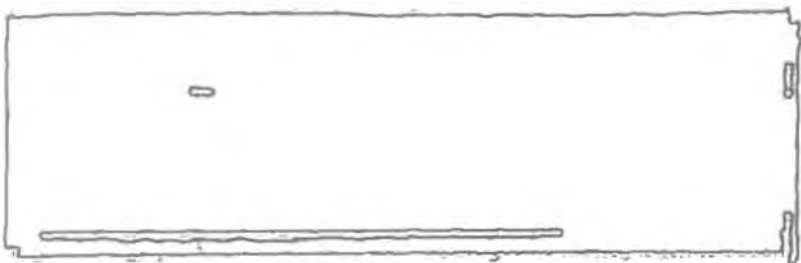
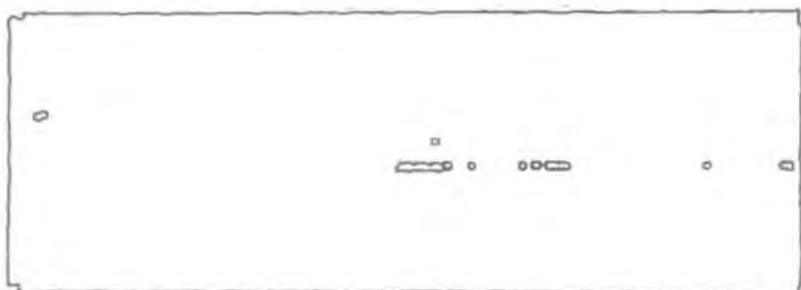
²⁷ Ook de AVD heeft deze ontwikkeling geconstateerd, zie AVD (2006, p. 17-18).

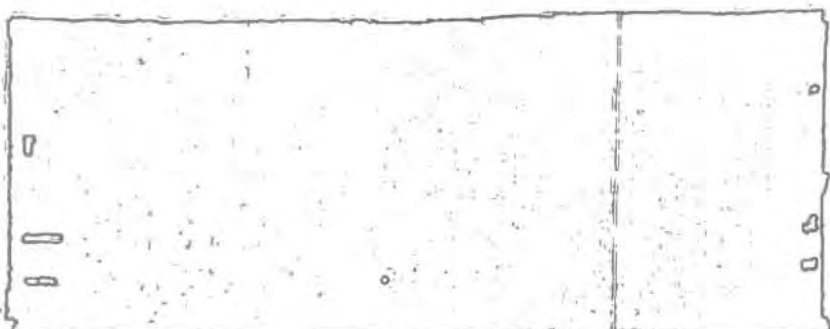
[REDACTED]

[REDACTED]

¹²⁸ Buijs, F.J. e.a. (2006, p. 39-41).

୧୫
୧୬
୧୭
୧୮
୧୯
୨୦
୨୧
୨୨

Aansluiting

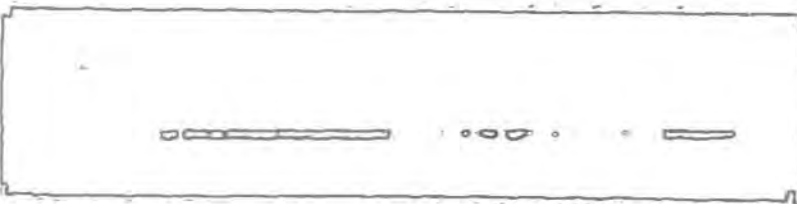
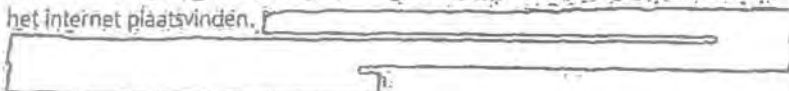
In oktober 2007 werd de desbetreffende verdachte vrijgesproken van rekrutering voor de gewapende strijd, onder andere omdat volgens de rechtbank niet was komen vast te staan wanneer aan de verdachte kenbaar was gemaakt dat zijn medeverdachten op jihad wilden gaan. Daarom kunnen zijn daarop volgende handelingen ten aanzien van de andere verdachten niet als wervingshandelingen worden gezien.

Ook deze verdachte is vrijgesproken van rekrutering voor de jihad. Inmiddels is tegen beide verdachten beroep aangetekend in deze zaak.

Virtuele werving

Met virtuele werving wordt naar wervingactiviteiten verwezen die uitsluitend via het internet plaatsvinden.

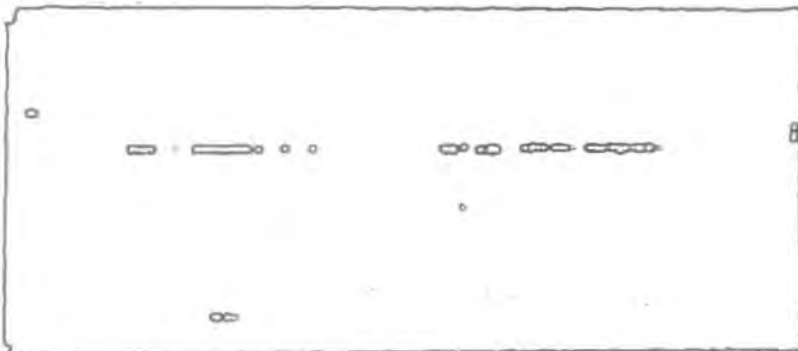
Groepsproces

Bij zowel het traditionele topdown rekruteringsproces, waarbij de rekruteur een leidende rol heeft, als bij de zogenaamde aansluiting spelen groepsprocessen een belangrijke rol. Religie lijkt daarbij de bindende factor te zijn. Leden van een groep/netwerk brengen steeds meer tijd in groepsverband door en worden zo opgeslakt door groepsactiviteiten zoals het volgen van lessen in de radicale Islam, het lezen van radicaal islamitische en jihadistische geschriften of fysieke training, dat er geen tijd overblijft voor andere zaken. Gevolg is een al dan niet bewust gekozen isolatie van de oude sociale omgeving.

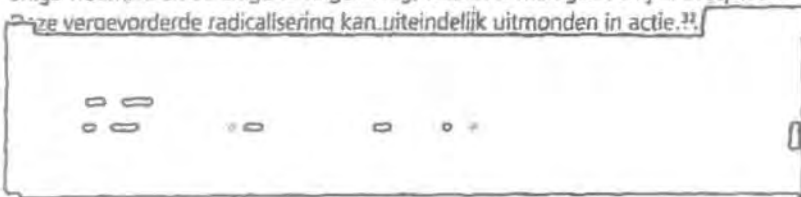
Zo wordt bijvoorbeeld het contact met gezins- en familieleden slechter en soms wordt zelfs het contact met familie geheel verbroken. De binding met de groep wordt steeds hechter: de groep heeft als het ware de plaats van de familie ingenomen, wat wel wordt aangeduid met de term 'fictive kinship'.³¹

³¹ Zie Atran, S. (2005).

Het groepsproces kan uiteindelijk leiden tot verdere radicalisering van de leden van de groep. De religieuze ideeën en doelen van de groep verworden tot de enige waarheid en de enige te volgen weg, waarover men geen twijfel accepteert. Deze vroege radicalisering kan uiteindelijk uitmonden in actie.²²

Training

Bij de voorbereiding op de jihad is sprake van een geestelijke voorbereiding, maar ook de lichamelijke training van de rekruten kan onderdeel zijn van het rekruteringsproces. Training moet hierbij in de ruime zin van het woord worden

²² Zie Meertens e.a., (2006), p. 84-85.

[REDACTED]

[REDACTED]. Een organisatie als Al-Qa'ida maakte onder andere gebruik van trainingskampen in Afghanistan voor de training van (aankomende) strijders. Na het verdrijven van het Taliban-regime in Afghanistan zijn veel van deze kampen onbruikbaar geworden. Op dit moment bieden echter zowel Irak als Tsjetsjenië belangstellenden voldoende mogelijkheden tot het volgen van militaire trainingen en een actieve deelname aan de strijd tegen de ongelovigen. Onlangs is met de hernieuwde gewapende activiteiten van de Taliban in delen van Afghanistan ook dit land weer aantrekkelijk geworden voor (potentiële) moejahidien.

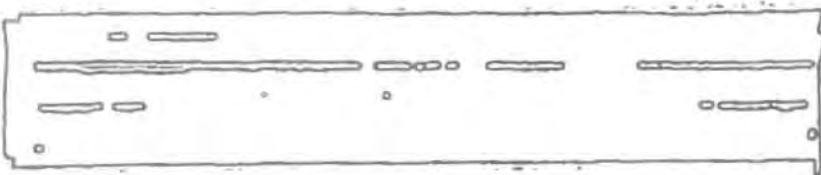
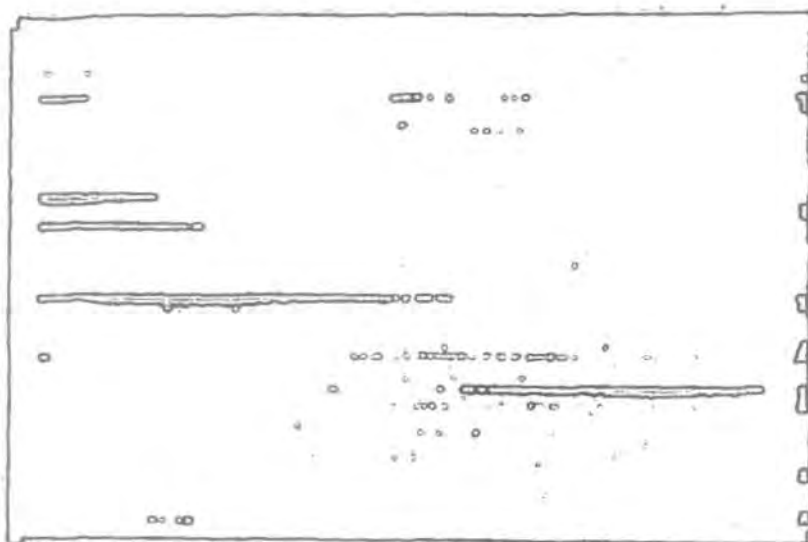
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

2.3.5 Intimidatie en repêrcussie

Intimidatie

[REDACTED]

Repercussie

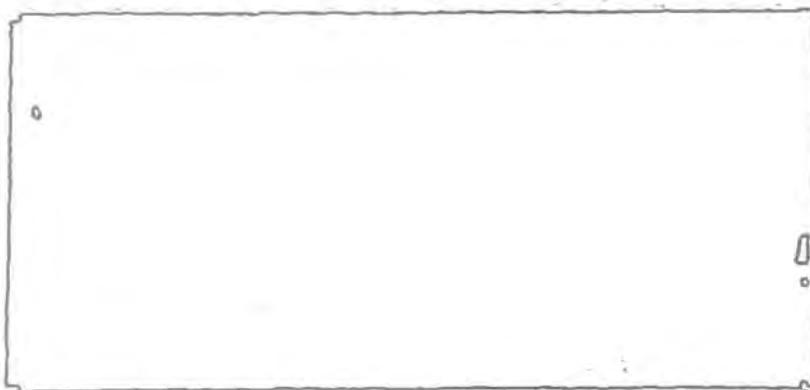
[REDACTED]

[REDACTED]

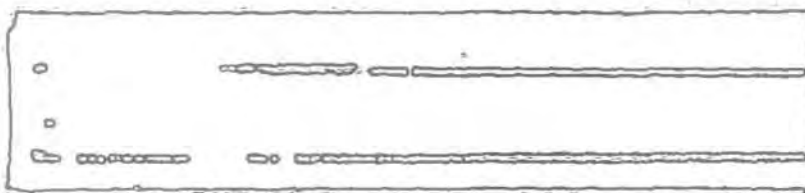
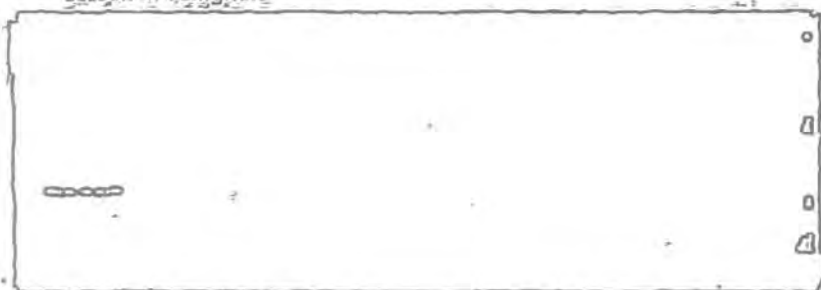
[REDACTED]

[REDACTED]

2:3:6 Afscherming

Lessen in veiligheid

2.4 Overige strafbare activiteiten

In 2.3.3 is rekrutering voor de jihad al uitgebreid aan de orde gekomen. In de volgende paragrafen zal aandacht worden besteed aan de andere strafbare activiteiten die aan het licht zijn gekomen in aan islamitisch terrorisme gelieerde onderzoeken. Deze strafbare activiteiten zijn onder te verdelen in de categorieën bedreiging, opruiing en haat zaaien, facilitering en financiering van terroristische activiteiten, voorbereiding van aanslagen en gewelddadige incidenten.

2.4.1 Opruiing en aanzetten tot haat

Opruien tot een strafbaar feit of tot gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag is een relatief eenvoudige manier om radicale ideeën te uiten. Het is ook een strafbaar feit. Ook het aanzetten tot haat of discriminatie of tot gewelddadig optreden is strafbaar. Deze twee misdrijven zijn zo nauw met elkaar verwant, dat ze vaak in samenhang worden behandeld.³⁴ Ook hier zal dit worden gedaan.

Vooral op internet is het makkelijk opruiende en haatzaaiende teksten te plaatsen in verschillende fora, die voor een deel specifiek zijn gericht op radicale interpretaties van de islam. Deze teksten roepen op tot haat en geweld tegen ongelovigen en tot de strijd in of buiten de oorlogsgebieden. Het gaat hier om een combinatie van originele teksten van vaak jihadistische geleerden, vertalingen van deze teksten en door de verspreider zelf geschreven stukken.

³⁴ Zie bijvoorbeeld het Hofstadvonnis, 10 maart 2006, punt 161.

Uitsluitend te verspreiden

In verscheidene landen in Europa is succesvol vervolging ingesteld tegen opruiende websites. Zo veroordeelde een Zwitsers hof in juni 2007 twee verdachten voor hun rol bij een dergelijke website. In het Verenigd Koninkrijk werden in juli 2007 drie personen, onder wie de beruchte [REDACTED] veroordeeld voor opruiing op internet.

[REDACTED] waarbij de hele groep volgens de rechtbank schuldig was aan het "doelmerk [...] op het in de openbaarheid brengen van bedreigende en van geweldverheerlijkende en tot geweld en haat oproepende geschriften en afbeeldingen".³⁵

[REDACTED] De rechters verklaarden bewezen dat ze via MSN onder andere de teksten *Vergiftiging van de Ummah* en *De Handen Blaffen en de Karavaan Gaat Voort* heeft verspreid.³⁶ Het plaatsen van een link op internet wordt hierbij door de rechtbank gelijkgesteld aan het verspreiden van een stuk, althans binnen de voor deze zaak "relevante concrete omstandigheden". Deze omstandigheden zijn volgens de rechtbank dat de verdachte "een moslim is met een meer dan gewone belangstelling voor het jihadistisch-salafistisch gedachtegoed en dat zij actief is deze geloofsovertuiging uit te dragen via het internet door daar allerlei bestanden en stukken op te plaatsen." De rechtbank acht dus zowel de opruiende aard van de stukken, het verspreiden van de stukken via een link en het motief achter deze verspreiding bewezen.

[REDACTED] De rechter achtte het niet bewezen dat de pseudoniemen die waren gebruikt om linken naar de bundel *Strijd tegen valsheid* te plaatsen, daartoe door hem zijn gebruikt. Tegen beide verdachten heeft het OM beroep aangetekend.

2.4.2 Facilitering en financiering

Het faciliteren van terrorisme houdt onder meer in het leveren van echte of valse documenten, het organiseren van reizen en van huizen en voertuigen met als doel het voorbereiden of uitvoeren van terroristische activiteiten. Faciliterende activiteiten, zoals het (laten) vervaardigen van valse documenten of het voorzien

³⁵

³⁶ Respectievelijk van de auteurs Abu Mohammed al-Maqdisi en Albaraa al-Andalusi.

in huisvesting kosten vaak geld. Geld voor de financiering van terrorisme kan onder andere worden gewonnen uit handel in verdovende middelen of valse papieren. Financiële en niet-financiële facilitering lopen vaak door elkaar heen.

[REDACTED]

[REDACTED]

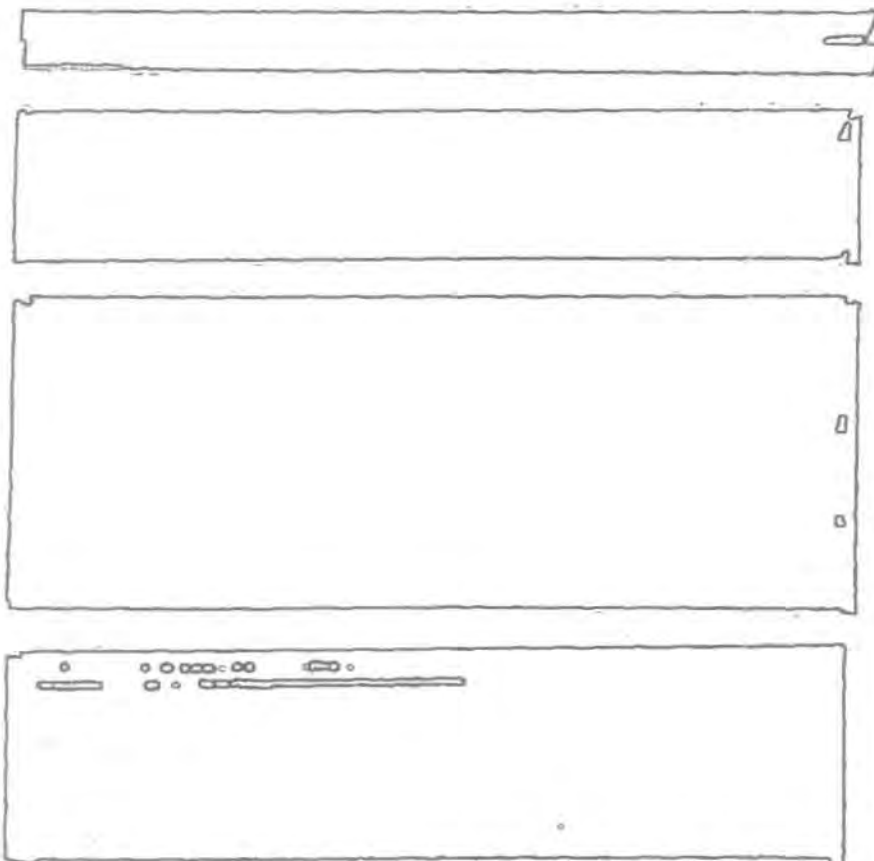
De financiering van terrorisme wordt nader beschreven in hoofdstuk 5.

2.4.3 Voorbereiding aanslagen

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

2.4.4 Bedreiging

Het bedreigen van personen kan uit verschillende motieven worden gedaan: persoonlijke, zakelijke en ideologische. In deze paragraaf worden alleen

- 38 [redacted]
- 39 Cohen, Aboutaleb en Verdonk als respectievelijk burgemeester van Amsterdam, Amsterdams wethouder van Integratie en minister van Integratie, Wilders en Hirsi Ali door hun sterk Islam gerichte politieke programma's.
- 40 [redacted]
- 41 [redacted]
- 42 Ayaan Hirsi Ali, je zal jezelf stukslaan op de Islam.

bedreigingen beschreven met een radicaal islamitische achtergrond. Dit soort bedreigingen zijn de laatste jaren een relatief frequent fenomeen geworden en daarmee één van de meest voorkomende strafbare feiten die vanuit ideologisch motief worden gepleegd.

Het Team Bedreigde Politici (TBP) van de regio Haaglanden behandelt bedreigingen aan het adres van politici. In 2006 heeft dit team 265 zaken behandeld; voor 2007 staat de teller in november op 254.

Een aanzienlijk deel van de bedreigers is minderjarig. Het Verwey Jonker Instituut begint op korte termijn een onderzoek naar achtergronden van bedreigers op basis van de gegevens van het TBP.

Enkele voorbeelden van bedreigingen, waarbij ook sprake was van uitvoeringshandelingen zijn genoemd in paragraaf 2.4.3.

De straffen voor bedreiging kunnen relatief hoog uitpakken: in één zaak werd een verdachte tot vier jaar, waarvan één jaar voorwaardelijk, veroordeeld. In een ander geval gelastte de rechter een jaar gevangenisstraf plus TBS met dwangverpleging. Deze relatief zware straffen hebben echter nog niet geleid tot een daling van het aantal bedreigingen.

⁴³ Een uit de Amerikaanse rapcultuur overgenomen stijlform waarin vaak persoonlijke beledigingen gerapt worden.

2.4.5 Gewelddadige incidenten

Bij enkele incidenten in de onderzoeksperiode lijkt religieuze ideologie een rol te hebben gespeeld. Het gaat hierbij om gewelddadige incidenten waarbij de daders een meer dan gemiddelde belangstelling voor het radicaal islamitisch gedachtegoed lijken te hebben. Desondanks zijn er bij deze zaken geen aanwijzingen dat dit gedachtegoed ze direct heeft geïnspireerd tot de gepleegde delicten. De verdachten hebben allen een meer of minder gewelddadig verleden, een strafblad en vaak ook ernstige psychische problemen. Ondanks uiterlijke ideologische kenmerken is het twijfelachtig of dit soort zaken onder ideologische misdaad valt. Dit moet per zaak bekeken worden.

2.5 Internationale organisaties

2.5.1 Inleiding

Het gaat hier om verschillende soorten organisaties. Enkele, zoals Groupe Salafiste pour la Prédication et le Combat (GSPC), de Groupe Islamique Combattant Marocain (GICM) en Ansar al-Islam, zijn erkende terroristische organisaties die op verschillende terreurlijsten staan.⁴⁴ Andere, zoals Hizb-ut-Tahrir en Tablighi Jama'at,

⁴⁴ GICM, GSPC/AQIM en Ansar al-Islam komen voor op de terreurlijst van de VS uit 2005. De GSPC komt voor op de EU-terreurlijst uit 2006, de andere twee organisaties staan daar niet op.

[redacted] Een derde categorie bestaat uit organisaties die niet als terroristisch verboden zijn, [redacted] zoals het Bosnische Aktivna Islamska Omladina (AIO) en de Tsjetsjeense Republiek Itsjkeria.

Bij de selectie van de groeperingen is gebruik gemaakt van twee criteria. De eerste vraag is of de organisaties, of leden van de organisaties, in aan terrorisme gelieerde onderzoeken voorkomen. De tweede vraag is of het, letten op mondiale ontwikkelingen en hun relatie tot Nederland, te verwachten is dat deze organisaties of hun leden een rol spelen of kunnen gaan spelen bij de ideologische misdaad in of met betrekking tot Nederland.

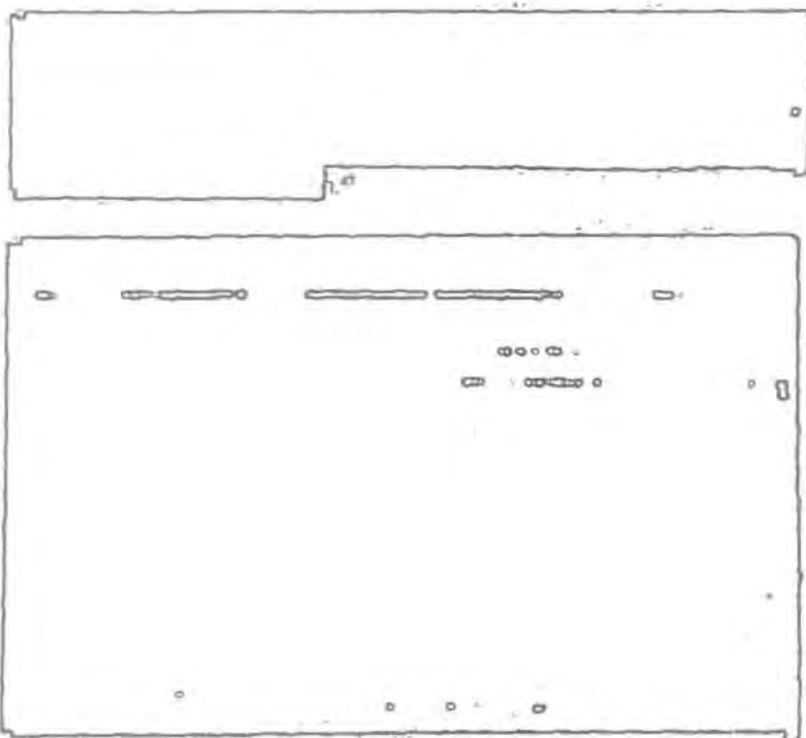
In paragraaf 2.3.1 zijn al enkele mogelijke connecties tussen nationale en internationale netwerken aan bod gekomen. [redacted]

Wanneer men zich richt op organisaties die actief zouden zijn in de ideologische misdaad stuit men op verschillende problemen. [redacted]

Zo wordt een aanslag soms opgeëist door meerdere organisaties⁴⁵ en komt het voor dat terroristische organisaties verantwoordelijkheid voor acties claimen, die niet door hen uitgevoerd zijn.⁴⁶

⁴⁵ De aanslagen van 7 juli 2005 in Londen werden dezelfde dag nog opgeëist door de Geheime Organisatie van al-Qa'ida in Europa (*jama'at al-tanzim al-sini - tanzim qa'idat al-jihad fi 'uruba*), en twee dagen later door de Abu Hafs al-Masri Brigades (*kata'ib abu hafs al-masri*).

⁴⁶ De Abu Hafs al-Masri Brigades hebben bijvoorbeeld de grootschalige stroomstoringen in 2003 in de VS opgeëist, hoewel deze te wijten waren aan een technische storing. Ze hebben ook aanslagen opgeëist die met hogere waarschijnlijkheid toegeschreven zijn aan andere organisaties.

Bij de organisaties die in dit hoofdstuk aan de orde komen, vallen enkele zaken op. De eerste is dat alle organisaties, op de Tablighi Jama'at na (zie paragraaf 2.5.9), een politiek doel nastreven. Dit doel is echter niet in alle gevallen gelijk. Sommige groepen, zoals Ansar al-Islam (zie paragraaf 2.5.5) en de GSPC-oude stijl (zie paragraaf 2.5.3), zijn in eerste instantie geïnteresseerd in het omverwerpen van hun nationale regeringen en het vestigen van een islamitische staat in hun thuisland. De Tsjetsjeense Republiek Tsjkerië (zie paragraaf 2.5.7) is een geval apart, omdat het in eerste instantie een etnische beweging is die zich verzet tegen wat zij ziet als een bezettingsmacht. Hizb ut-Tahrir (zie paragraaf 2.5.8) combineert een breder politiek doel, namelijk de herinvoering van het kalifaat, met een niet-gewelddadige methode en is een veel internationaler georiënteerde organisatie. De GICM en al-Qa'ida in de Islamitische Maghreb, de voortzetting van de GSPC, zou men kunnen zien als tussenvormen. Dit zijn in eerste instantie langs nationale lijnen

⁴¹ Van de in dit hoofdstuk behandelde organisaties staat alleen de GSPC op de EU-lijst van terroristische organisaties uit 2006.

⁴² Zie Sageman (2004) voor meer over de netwerktheorie en haar relevantie voor terrorismezaken.

georganiseerde groepen met een oorspronkelijk geografisch beperkt doel, die echter wel over internationale netwerken beschikken en betrokken zijn geweest bij aanslagen in het buitenland of op buitenlandse doelen.

Meer in het algemeen is er een verschuiving te zien langs twee lijnen. Ten eerste is er de tendens dat oorspronkelijk langs etnische lijnen georganiseerde bewegingen als de Ansar al-Sunna en de Tsjetsjeense Republiek Itsjkerië langzaam een meer religieuze jihadi-salafistische ideologie propageren. Ten tweede is er de internationalisering van bewegingen die zich oorspronkelijk richtten op de situatie in hun thuislanden, zoals de GSPC. Ook de HuT en Tablighi Jama'at zijn zeer internationaal georiënteerde organisaties, die een mondiaal doel combineren met een internationaal netwerk van leden en sympathisanten.

2.5.2 Jama'at al-Muslimien

Jama'at al-Muslimien (De Gemeenschap van Moslims) is een organisatie die net als Al-Qa'ida is opgezet door moedjahidien in Afghanistan-Pakistan eind jaren tachtig of begin jaren negentig. De Jama'at al-Muslimien streeft ernaar om een wereldomvattend kalifaat te stichten. Volgens haar ideologie is het niet toegestaan dat de oemma (de islamitische wereldgemeenschap) verdeeld is. Alle moslims moeten zich verenigen onder de aanvoering van één kalief. Sinds 1993 is de Jordaniër Muhammad Ali al-Rifa'i (Abu Isa) de kalief aan wie de Jama'at al-Muslimien-leden de eed van trouw (bay'a) afleggen. Zijn zetel bevindt zich in Londen. Sinds januari 2006 verblijft de kalief echter in een Britse gevangenis.

BRUNNEN

Naast de doctrine van het kalifaat is de nadruk op takfir een basiskarakteristiek van Jama'at al-Muslimiyya's ideologie. Volgens salafisten, ook de jihadi-salafisten, gaat de Jama'at al-Muslimiyya te ver op dit punt. Zij verwerpen het sektarische karakter van de organisatie.

2.5.3 Groupe Salafiste pour la Prédication et le Combat/Al-Qa'ida Organisatie in de Islamitische Maghreb⁴⁹

De GSPC ontstond in de burgeroorlog in Algerije die in 1992 uitbrak. De directe aanleiding voor de oorlog was de macht die het Algerijnse leger greep na de ruime overwinning van de islamistische FIS⁵⁰ in de eerste ronde van de parlementsverkiezingen in december 1991.⁵¹ Hierop brak een gewapende strijd uit van verschillende groeperingen tegen de regering. De beruchtste van deze groeperingen was de GIA⁵². Haar doel was hetzelfde als dat van de meeste andere groeperingen⁵³, namelijk het vestigen van een islamitische staat in Algerije. De methode van de GIA was echter een andere. Zij voerden de concepten van *jahiliyya* en *takfir* (zie paragraaf 2.1) zover door dat niet alleen de Algerijnse staat, maar alle Algerijnen die het niet met de groepering eens waren als ongelovigen werden gezien. De manier om een islamitische staat te vestigen was dan ook het re-islamiseren van de maatschappij, door de bevolking met geweld te dwingen zich aan de strenge salafistische normen te houden. Dit onttaarde al snel in massale terreur en slachtpartijen onder de Algerijnse burgerbevolking. Deze massale terreur was een te extreme methode voor veel andere jihadi-salafisten, waaronder al-Zawahiri's *al-Jihad*, Bin Laden's *al-Qa'ida*, en veel leden van de GIA zelf. In september 1998 splitste een lokale commandant, Hassan Hattab, zich dan ook van de GIA af en stichtte de GSPC⁵⁴.

De in 1999 en 2000 door president Bouteflika aangeboden amnestie aan verschillende gewapende groeperingen gold niet voor de GSPC. Die zette zijn strijd tegen de Algerijnse regering dan ook voort. Wel nam ze afstand van de radicale tactieken van de GIA, en concentreerde ze zich op aanvallen op de Algerijnse staat. Veiligheidstroepen, leger en politie waren meestal doelwit, maar burgers kwamen ook om bij aanslagen op markten.⁵⁵ In september 2003 nam

⁴⁹ *Tandhim al-q'ida bi-bilad al-maghrib al-islami*.

⁵⁰ *Al-jabha al-islamiyya li-l-inqadh*, Front Islamique du Salut.

⁵¹ International Crisis Group (Juli 2004).

⁵² *Al-jama'a al-islamiyya al-musallihah*, Groupe Islamique Armé.

⁵³ De AIS, MIA, MEI, FIDA, LDD, HDS en GSPC waren of zijn nog actief in hun strijd tegen de Algerijnse regering.

⁵⁴ *Al-jama'a al-salafiyya li-l-da'wa wal-qital*, Groupe Salafiste pour la Prédication et le Combat.

⁵⁵ Le Figaro (11 april 2007).

Nabil Sahraoui het commando over van Hassan Hattab.⁵⁶ Na Sahraoui's dood in 2004 werd Abū Muṣab Abū al-Qaḍāf (alias Abdelmalek Droukdel) de leider.⁵⁷ Onder deze twee leiders kwam een toenadering met al-Qa'ida tot stand die in september 2006 leidde tot een officiële alliantie. In januari 2007 kwam het tot de naamswijziging Al-Qa'ida Organisatie in de Islamitische Maghreb.

De verschuiving in strategische oriëntatie gaat gepaard met een verandering in tactische operaties. Waren acties van de GSPC in de eerste jaren van het bestaan van de organisatie hoofdzakelijk gericht op de Algerijnse overheid en haar strijdkrachten, in de laatste jaren zijn buitenlandse belangen steeds vaker het doelwit. Zo gijzelde de GSPC van februari tot augustus 2003 32 Europese toeristen in het zuiden van Algérie. Een aantal van deze toeristen kwam waarschijnlijk pas vrij na betaling van losgeld.⁵⁸

Andere op buitenlandse belangen gerichte operaties zijn de aanvallen op een bus met werknemers van het Amerikaanse bedrijf Brown, Root and Condor in december 2006, en op een bus met werknemers van het Russische bedrijf Sroytransgaz in maart 2007. In de verklaring over de aanslag in maart wordt verwezen naar de Tsjetsjeense strijd. Op operationeel niveau werden in 2007 de eerste zelfmoordaanslagen gepleegd. Ook het regime en de strijdkrachten blijven doelwit van de organisatie.⁵⁹

⁵⁶ International Crisis Group (July 2004), p. 16.

⁵⁷ Center for Policing Terrorism (2005), p. 8.

⁵⁸ Geoff D. Porter (2007).

⁵⁹ International [Internationale] Crisis Group (2005), p. 1.

⁶⁰ Saifi werd gevangengenomen, waarschijnlijk tijdens een poging om wapens en voertuigen te kopen, door een Tsjadse rebellenbeweging en, na bemiddeling van de Libische president al-Qadafi, uitgeleverd aan de Algerijnse regering. Zie Center for Policing Terrorism (2005), p. 9.

⁶¹ De GSPC is geografisch onderverdeeld in 4 zones: zone II, V, VI en IX. Aan het hoofd van elke zone staat een emir.

⁶² De noordelijke groep staat onder leiding van al-Qaḍāf, terwijl in het zuiden Saifi en Mukhtar Bilmukhtar hun eigen geografische gebieden opeisen. Bilmukhtar zou in de zomer van 2007 met de Algerijnse overheid hebben onderhandeld, AQIM hebben verlaten en zich in Mali hebben gevestigd. Zie Baz Lecocq e.a. (2007), p. 152; Geoff D. Porter (2007).

⁶³ Zie de zelfmoordaanslagen op militaire barakken op 11 juli en 8 september 2007.

De doelwitten en methoden van de recente aanvallen, het officiële samengaan van de GSPC met al-Qa'ida en de verwijzingen in de verklaringen naar de islamitische veroveringen en de internationale strijd.

o

o
o

o o o o

2.5.4 Groupe Islamique Combattant Marocain (GICM)⁶⁶

De GICM werd waarschijnlijk in de jaren negentig gesticht door uit Afghanistan teruggekeerde Marokkanen.

⁶⁶ Andrew Black (2007).

⁶⁷

⁶⁸ Al-harakat al-islamiyya al-maghribiyya al-muqatila.

¹⁷ Jāvier Jordán e.a. (2006).

[illegible]

[REDACTED]

In Parijs werden in juli 2007 acht leden van de GICM veroordeeld voor lidmaatschap van een terroristische organisatie. In Spanje werden in november 2006 elf vermoedelijke leden van de GICM vastgezet. Ook in het proces tegen 29 vermoedelijke daders van de aanslagen op 11 maart 2004 in Madrid noemt de rechter de GICM als verantwoordelijke.

[REDACTED]

In Marokko zitten sinds 2005 zeventien verdachten vast die ervan worden verdacht deel uit te maken van de groepering *Jama'at al-Tawhid wal-Jihad al-Maghrib*.

[REDACTED]

Ondanks is er in Noord-Afrika sprake van een trend waarbij voorheen meer nationaal georiënteerde groeperingen een steeds internationalere strategie voorstaan en daarbij overgaan tot samenwerking met andere organisaties in de regio.

[REDACTED]

2.5.5 Ansar al-Islam/Jaysh Ansar al-Sunna

De geschiedenis van de Ansar al-Islam (helpers van de islam)⁷⁵ gaat terug tot de 1987, toen in het Koerdische deel van Irak de Islamitische Beweging van Iraaks Koerdistan (de *Harakat*) gevormd werd. Deze organisatie werd beïnvloed door het Egyptische Moslimbroederschap en bestond onder andere uit Afghanistan-

⁷⁵ Het Nieuwsblad (17 februari 2006).

⁷⁶ BN/De Stem (27 november 2004); Trouw (16 juni 2005).

⁷⁷ In de islamitische geschiedenis verwijst de term *ansar* naar de bewoners van Medina die de profeet Muhammad en zijn volgelingen steunden na zijn *hijra* (emigratie) van Mekka naar Medina.

veteranen.⁷⁶ Geografisch lag haar zwaartepunt in de regio rond Halabja, tegen de Iraanse grens. Door de Golfoorlog van 1991 en de daarna door de Coalitie ingestelde no-fly zone boven Noord-Irak kreeg de Koerdische regio veel meer autonomie. Er werd een Koerdische regering gevormd die bestond uit onder meer de Koerdische Democratische Partij (KDP), de Patriottische Unie van Koerdistan (PUK) en de Harakat. Toen de Harakat bij de verkiezingen van 1992 de kiesdrempel niet haalde, richtte ze zich op het verstevigen van haar positie in de regio's waar ze de meeste steun bezat. Een toenadering in 1997 tussen de Harakat en de PUK onder Iraanse regie leidde echter tot een afsplitsing van de meer radicale elementen binnen de Harakat. Een aantal splinterorganisaties ontstond, waarvan twee zich in september 2001 weer verenigden in de Jund al-Islam (leger van de Islam). Mullāh Krekar (Najmuddīn Faraj Ahmad, 1956-) werd in december 2001 de leider van deze groepering en doopte haar om in Ansar al-Islam.⁷⁷

In september 2003 werd het bestaan aangekondigd van Jaysh Ansar al-Sunna (AS, het leger van helpers van de overleveringen van de profeet). Deze organisatie lijkt voortgekomen te zijn uit Ansar al-Islam. In het proces lijkt de geografische verspreiding van de activiteiten zich van Koerdistan naar midden-Irak te hebben verlegd.⁷⁸

Op de VN-lijst van terroristische organisaties worden Ansar al-Islām, Jund al-Islam en Jaysh Ansar al-Sunna als verschillende namen voor een en dezelfde organisatie vermeld. De leider van Ansār al-Islām zou Abū Abdullah al-Shafī zijn; de leider van Ansar al-Sunna, Abū Abdullah al-Hassan ibn Mahmūd.

De AS noemt jihad in Irak een individuele plicht van elke moslim. Doel is het vestigen van een islamitische staat in Irak. Gebruikte tactieken van de organisatie zijn zelfmoordaanslagen, zoals de dubbele aanslag op de kantoren van KDP en PUK op 1 februari 2004 in Arbil waarbij minstens 109 mensen omkwamen⁷⁹ en onthoofdingen, zoals die van 12 Nepalese gijzelaars in augustus 2004. Leden van de coalitie en Irakezen worden aangevallen, zowel militairen als burgers. Jaysh Ansar al-Sunna zegt te beschikken over zestien brigades.⁸⁰

⁷⁶ International Crisis Group (Februari 2003), p. 2.

⁷⁷ Ibid., p. 4.

⁷⁸ Bundesministerium des Innern (2005), p. 201.

⁷⁹ Michael Rubin (2004).

⁸⁰ International Crisis Group (Februari 2006). Een brigade in traditioneel Arabisch militair jargon bestaat uit zo'n 100 tot 300 manschappen.

[REDACTED] Wel hebben woordvoerders van Ansar al-Sunnā, de Irakese Hamas en de 1920 Revolutie Brigades en vier andere groepen in juli 2007 verklaard een politieke alliantie te vormen: het Front van Hervorming en Jihad.⁸¹

[REDACTED]

2.5.6 Aktivna Islamska Omladina

Tijdens de Bosnische oorlog van 1992-1995 vochten er zo'n drieduizend vrijwilligers mee aan de kant van het Bosnisch-islamitische leger de Armija Republika Bosna i Hercegovina (ARBiH).⁸² Deze vrijwilligers waren vooral Arabieren afkomstig uit landen in het Midden-Oosten, georganiseerd in de brigade *Odred El-Mudžahid*, die voor het grootste deel uit buitenlanders bestond. In 1993 besloot president Izetbegović, zelf erecommandant van de buitenlandse brigade, dat alle buitenlandse strijders die Bosnië hadden helpen verdedigen, in aanmerking kwamen voor de Bosnische nationaliteit. Naar schatting hebben zo'n duizend Arabische veteranen hiervan gebruikgemaakt.⁸⁴

Behalve een influx van buitenlandse strijders was een tweede resultaat van de oorlog de groei van de Saoedische wahhabitische invloed. Saoedi-Arabië steunde de ARBiH met geld en financierde vanuit de Saudi High Commission for Relief to Bosnia-Herzegovina ook nieuwe wahhabitische moskeeën en predikers. In 1995 richtte de Algerijni Abdelkader Mokhtari, alias Abu al-Ma'ali, de Aktivna Islamska Omladina (AIO, Actieve Islamitische Jeugd) op. Deze organisatie was bedoeld om het verspreiden van de wahhabitische stroming in vredetijd door te laten gaan.

[REDACTED]

⁸¹ Dit zijn twee organisaties waarin verschillende sunnitische Iraakse verzetsbewegingen zijn verenigd. Beide worden gedomineerd door al-Qa'ida in Irak.

⁸² *Jabhat al-Islah wal-Jihad*. Zie *the Guardian* (19 juli 2007).

⁸³ International Crisis Group (November 2001), p. 10.

⁸⁴ Een gedeelte van de buitenlandse strijders is omgekomen in de oorlog, een gedeelte is verder gereisd naar landen als Tsjetsjenië en Afghanistan, een gedeelte is terug gegaan naar het thuisland en een gedeelte is in Bosnië gebleven. Er zijn tijdens en vlak na de oorlog 12.000 Bosnische paspoorten aan buitenlanders verstrekt. Het Bosnische ministerie van Binnenlandse Zaken zegt dat hierbij zo'n 950 strijders van Arabische origine waren.

Na 9/11 en het aftreden van Izetbegovic als partijleider in november 2001, werden maatregelen genomen om een deel van de buitenlandse oorlogsveteranen hun Bosnische nationaliteit weer af te nemen. In januari 2006 werd hiervoor de Citizenship Review Commissie gevormd, die de zaken van personen die tijdens of na de oorlog de Bosnische nationaliteit hadden gekregen, opnieuw moest bekijken. In mei 2007 had het de paspoorten ingetrokken van 488 personen.⁸⁵ Een groot deel van deze mensen bevindt zich echter niet in Bosnië, maar bevindt zich op een onbekende verblijfplaats.

Peter Popham (2007).

১৯৫৬-৫৭

2.5.7 De Tsjetsjeense groepen

De autonome Russische republiek Tsjetsjenië is al ruim vijftien jaar in crisis. Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in 1991 riep president Dudayev de onafhankelijkheid uit. Drie jaar later, in 1994, stuurde Rusland troepen om deze rebellie de kop in te drukken. De slecht geplande operatie bracht echter niet de beloofde snelle overwinning, maar liep vast in fel verzet van de Tsjetsjenen. Een vredesovereenkomst in 1996 maakte een einde aan de eerste Tsjetsjeense oorlog. Door een gebrek aan wederopbouw en de groeiende macht van de criminele krijgsheren bleef het gebied echter bijzonder instabiel. In 1999 startten Tsjetsjeense strijders een nieuwe opstand en riepen een onafhankelijke staat uit in delen van Tsjetsjenië en Dagestan. Vervolgens vielen er ruim 200 slachtoffers bij bomaanslagen op appartementen in verschillende steden in Rusland. Hierop stuurde Moskou opnieuw troepen. In 2003 werd, met goedkeuring van Moskou, een nieuwe grondwet aangenomen waarin het gebied meer autonomie verkreeg. Dit was voor Moskou aanleiding om opnieuw het einde van de vijandelijkheden aan te kondigen.

Openlijke oorlogvoering is inderdaad voorbij. Terroristische aanslagen in Rusland en gewelddadige incidenten in Tsjetsjenië blijven echter voortduren. De belangrijkste organisatie van het Tsjetsjeense verzet is de Tsjetsjeense Republiek Itsjkerië. Deze organisatie staat momenteel onder leiding van Doku Umarov.⁸⁷ De militaire tak van de organisatie bestaat uit losse groepen⁸⁸ die operaties uitvoeren in Tsjetsjenië, haar buurrepublieken en Rusland zelf. Sinds het einde van een openlijke oorlog zijn deze operaties steeds meer gericht op burgerdoelen. Onder de dodelijkste acties zijn de theatergijzeling in Moskou in oktober 2002 die aan 129 gijzelaars en 41 gijzelnemers het leven kostte, de zelfmoordaanslag in de metro van Moskou in februari 2004 waarbij ruim 40 mensen werden gedood, en de gijzeling van een school in Beslan in september 2004, waar meer dan 330 mensen, van wie de helft kinderen, omkwamen bij de bevrijdingsoperatie van de Russische veiligheidsdiensten. De financiering van deze aanslagen en voor de rebellengroepen die nog steeds actief zijn in de republiek, komt voor een groot deel uit het buitenland.⁸⁹

⁸⁷ Voorgangers van Umarov waren Aslan Maskhadov en Abdul-Khakim Saydulayev. De in juli 2006 gedode Shamil Basayev was de tweede man in de organisatie.

⁸⁸ Er zijn geweldloze groepen die zich alleen bezighouden met prediking en militaire groepen die operaties uitvoeren. Zie Andrew McGregor (2006).

⁸⁹ Blahdy (2004), p. 5.

Binnen Tsjetsjenië en de andere islamitische deelrepublieken⁹⁰ in de Kaukasus woedt al jaren een ideologische strijd tussen traditionele *shafi'itische*⁹¹ en *soefi*⁹² vormen en de striktere wahhabitische en salafistische interpretaties van de islam, die vooral gepropageerd worden door buitenlanders.⁹³ Dit onderscheid komt gedeeltelijk overeen met het verschil tussen een nationalistische en een religieuze strijd. In het begin van de opstand was Tsjetsjeense onafhankelijkheid van Rusland het belangrijkste, zelfs enige doel. In de loop der jaren zijn islamitische ideeën belangrijker geworden. Dit kwam onder andere door een verschuiving in degenen die het verzet steunden. In de jaren '90 was de Tsjetsjeense hoop gevestigd op Europa, dat druk op Rusland zou moeten uitoefenen om de oorlog te beëindigen en de Tsjetsjenen meer autonomie of onafhankelijkheid te verlenen.⁹⁴ Toen bleek dat dit niet gebeurde, onder meer doordat Europa Rusland nodig had voor zijn energievoorziening en doordat Europa na 9/11 minder geneigd was zich aan de zijde van islamitische rebellen met een reputatie voor terroristische acties te scharen, verschoof de focus meer naar islamitische organisaties en stichtingen voor financiële en politieke steun.⁹⁵ Deze internationale islamitische link wordt door Moskou overdreven om de connectie tussen de Tsjetsjeense strijd en het internationale terrorisme aan te tonen en uit te buiten.⁹⁶ Behalve de nationalistische en de islamistische stroming binnen het verzet is er nog een pan-Kaukasische stroming, die alle noord-Kaukasische deelrepublieken binnen een staat wil verenigen. In de praktijk echter gaan de Tsjetsjeense rebellen met het onderscheid tussen de verschillende stromingen vaak pragmatisch om. Ze sluiten de rijen tegenover een gezamenlijke vijand, Rusland, en schuiven lastige vragen over de toekomst van een eventuele zelfstandige staat voor zich uit.

⁹⁰ Dit zijn Dagestan, Ingoesjetsjië, Kabardino-Balkarië, Karachayevo-Cherkessia en Noord-Ossetië. De opstand in de noordelijke Kaukasus blijft niet beperkt tot Tsjetsjenië, maar heeft zich voor een deel ook verspreid naar deze buurrepublieken. Zie The Economist (Februari 2005).

⁹¹ Een van de vier rechtscholen binnen de soennitische islam; de andere zijn hanafi, hanbali en maliki.

⁹² Islamitische mystiek.

⁹³ Van tijd tot tijd zijn er acties die duidelijk gericht zijn op het inperken van de buitenlandse salafistische invloed. Zo werd in 1998 een groot deel van de buitenlanders uitgezet. Het leiderschap van Umarov, een traditionele soefi, duidt ook op een groeiende invloed van de soefis over de salafisten.

⁹⁴ De analogie in dit scenario was de situatie in Kosovo.

⁹⁵ Mairbek Vachagaev (2006), p. 5; Umiat Dudayev (2006).

⁹⁶ Vachagaev (2006), p. 7.

⁹⁷ Ibid., p. 15.

2:5:8 Hizb ut-Tahrir

De *Hizb ut-Tahrir al-Islami*⁹⁸ is een van de weinige mondiale islamistische organisaties. De partij is gesticht door de Palestijnse Taqi al-Din al-Nabhani in Jeruzalem in 1952 en heeft nu vertegenwoordigers in vele landen, waaronder Indonesië, Centraal-Azië⁹⁹, het Midden-Oosten en West-Europa. Hizb ut-Tahrir wordt op het moment geleid door de Palestijnse Jordaniër Ata Khalil Ahmad Abu al-Rushta (1943) vanuit Beirut.¹⁰⁰

HuT noemt zichzelf een politieke beweging met als ideologie de islam. Haar belangrijkste programapunt is de herinvoering van het kalifaat, waarin onmiddellijk de hele islamitische wetgeving (*shari'a*) van kracht wordt. Voor de HuT moet deze invoering via een revolutie tot stand komen. Ze gelooft niet in een geleidelijke verandering. Ook kan er geen compromis zijn tussen de *shari'a* en seculiere wetten: om te voldoen aan de strenge criteria van de HuT moet *shari'a* de enige wetgeving in de staat vormen. De methode om deze veranderingen door te voeren is een politieke. Ze bestaat uit drie fasen. De eerste fase is het vinden en cultiveren van individuen die overtuigd zijn van de gedachte en methode van de partij. Deze personen moeten zich vervolgens

⁹⁸ HuT: Islamitische Bevrijdingspartij.

⁹⁹ Zo'n 15 tot 20 duizend, vooral in Oezbekistan. Zie Didier Chaudet (2006).

¹⁰⁰ International Crisis Group (juni 2003).

De HuT is officieel tegen geweld om haar doelen te bereiken. Dit is omdat zij zich historisch laat inspireren door Mohammeds periode in Mekka, een periode waarin de profeet zich beperkte tot het oproepen tot het geloof en nog geen materiële acties ondernam.¹⁰² Ze stelt: "military struggle is not the method of re-establishing the Khilafah"¹⁰³. Ze noemt het terroriseren en vermoorden van onschuldige mannen, vrouwen en kinderen verboden en afschuwelijk.¹⁰⁴ Ook haar interpretatie van *jihad* lijkt hierbij aan te sluiten. Fysieke jihad is de verantwoordelijkheid van het kalifaat en dus geen methode om dat kalifaat te bereiken.¹⁰⁵ Echter, wanneer ongelovigen een islamitisch land aanvallen, is het voor de inwoners verplicht om zich tegen de vijand te verzetten.¹⁰⁶

101 Hizb ut-Tahrir (UK): Media Pack.

102 Hizb ut-Tahrir (UK): Media Pack.

[10] Hizb ut-Tahrir (2000), p. 68-69.

104 "Wat zegt de Islam over terrorisme?"

Suah Taji-Farouki (1996), p. 109.

¹⁰⁰ Hizb ut-Tahrir (2000), p. 126-127.

¹⁰⁷ Dit is het concept van *nusca* (assist

van de islam, zoals ook de profeet deed bij het sluiten van allianties met verschillende stammen.

102 international Crisis Group (June 2003), p. 7-9.

ibid.: p. 9.

110 Jean-François Mayer (2004), p. 19.

De houding van overheden ten opzichte van de groep verschilt sterk. Waar ze in grote delen van het Midden-Oosten en Centraal-Azië verboden is en zelfs sterk onderdrukt wordt,¹¹¹ is ze in de meeste Europese landen toegestaan. Een uitzondering is Duitsland, waar de partij in 2003 is verboden vanwege antisemitisme.

Omdat het de profeet 13 jaar kostte om een islamitische staat op de richten¹¹² ging al-Nabhani er in eerste instantie van uit eenzelfde periode nodig te hebben voor het herintroduceren van het kalifaat.¹¹³ Het feit dat het proces nu al 42 jaar achterloopt zonder concreet resultaat, werpt de vraag op of de beweging nog vertrouwen heeft in haar oorspronkelijke methode. Deze scepsis zou in ieder geval kunnen gelden voor individuele of groepen leden die concreet effect van hun acties willen zien.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Ook in Europa zijn verschillende bewegingen van de HuT afgescheiden. Het gaat hier bijvoorbeeld om de Britse organisaties al-Muhajiroun¹¹⁴ en al-Ghurabaa.

[REDACTED]

[REDACTED]. Al-Muhajiroun gelooft veel in de methode van *jihad* om het kalifaat te vestigen¹¹⁵ en heeft de aanslagen van 9/11 verdedigd. Ook de twee Britten die in zomer van 2003 een aanslag pleegden in Tel Aviv hadden banden met al-Muhajiroun en Omar Bakri Muhammad, de leider van de organisatie, die zichzelf identificeerde als hun spirituele adviseur.¹¹⁶ Al-Muhajiroun werd in 2004 door de Engelse regering verboden. Twee van haar opvolgers zijn al-Ghurabaa en de Saved Sect.¹¹⁷ Al-Ghurabaa verklaarde in 2007 moslims die in het Britse leger dienden tot ongelovigen.

[REDACTED]

¹¹¹ Na het bloedbad op 13 mei 2005 in Andijan, Oezbekistan, waarbij honderden mensen omkwamen door vuur van Oezbeekse overheidstroepen, verklaarde de Oezbeekse president Karimov dat het geweld te wijten was aan islamitische terroristen, met name Hizb ut-Tahrir, om die macht te grijpen in Andijan. Human Rights Watch wijst deze versie af, zie Human Rights Watch (2005). Dit is een voorbeeld van de overheidsrepressie waarmee de beweging in Oezbekistan en ook in Tadzjikistan en Kirgizië, te maken heeft.

¹¹² De tijdsperiode tussen de eerste openbaringen in 610 en de *hijra* en het stichten van een gemeenschap der gelovigen in 622.

¹¹³ International Crisis Group (juni 2003), p. 3.

¹¹⁴ Alisher Khamidov (2003); Didier Chaudet (2006), p. 122.

¹¹⁵ Kylie Connor (2005).

¹¹⁶ *Ibid.*, p. 121.

¹¹⁷ The Sunday Times (Mey 2003).

¹¹⁸ *Al-Firqat al-Najjya*, ook bekend als Victorious Sect en Saviour Sect.

2.5.9 Tablighi Jamā'at¹¹⁹

Tablighi Jamā'at (TJ) is een wereldwijde islamitische organisatie die zeer actief is in islamitische prediking. Leden, sympathisanten en ex-leden van TJ zijn voorgelopen in verschillende terreuronderzoeken, onder andere in de VS, Groot-Brittannië en Frankrijk.¹²⁰ Deze connecties wijzen voor sommigen op het gevaar van TJ als voorportaal voor terrorisme. TJ zelf, echter, wijst op haar puur religieuze, niet-politieke en niet-gewelddadige ideologie.

TJ werd in 1925 gesticht door Maulāna Muhammad Ilyas in Brits-Indië. Het komt voort uit de Deobāndī-school, een onderdeel van de hanafitische rechtsschool van de soennitische islam. Ilyas benadrukte de noodzaak om terug te keren naar een zuivere vorm van de islam. In het begin van haar bestaan was de groep uitsluitend actief in India, Pakistan en Bangladesh. Vanaf 1946, onder de leiding van Ilyas' zoon Maulana Yusuf, breidde de groep haar activiteiten sterk uit naar andere landen, vooral in Afrika, Europa en Noord-Amerika.

Het hart van de organisatie bestaat uit professionele tablighi's die samen de *shura* (adviesgevende raad) van de organisatie vormen. Dit zijn vaak leiders van de bij TJ aangesloten moskeeën over de wereld. Regelmatig worden bijeenkomsten georganiseerd voor het TJ-kader of voor leden en sympathisanten. Zo is er elke vier maanden een bijeenkomst in het Europese hoofdkwartier in Dewsbury in het Verenigd Koninkrijk, waar de algemene Europese strategie wordt bepaald. De strategie binnen een land wordt vervolgens overgelaten aan de leider daar. Ook organiseert TJ elk jaar enorme bijeenkomsten voor leden en sympathisanten in Rawalpindi in Pakistan en in Tongi in Bangladesh.¹²¹ Leden voeren vrijwillig predikingssmissies uit.

¹¹⁹ 'Groepen van overbrenging', namelijk overbrenging van de prediking van de islam volgens de interpretatie van de organisatie.

¹²⁰ Richard Reid en José Padilla zijn twee veroordeelde terroristen die tot TJ hebben behoord, zie Nicholas Howensteyn (2006).

¹²¹ De bijeenkomst in Bangladesh, de *Bishwa Ijtema* (wereldbijeenkomst), is een van de grootste samenkomsten ter wereld. In 2007 namen er drie miljoen moslims aan deel, ongeveer evenveel als aan de jaarlijkse *hajj*. Zie AP (3 februari 2007); USA Today (28 december 2006).

Dagelijks bezoeken zij huizen om de mannen uit te nodigen naar de moskee te komen voor het *maghrib*-gebed na zonsondergang. Daar nodigen TJ-leden de aanwezigen uit lid te worden, moedigen zij hen aan hun eigen *jama'at* te vormen en leggen hen de zes principes van de organisatie uit.

Het eerste principe, *kalimah*, komt overeen met de islamitische geloofsbelijdenis dat er geen andere god is dan god en dat Muhammad zijn gezant is. Het tweede principe, *salat*, gaat om het uitvoeren van vijf gebeden per dag als essentieel voor een leven van spirituele zuiverheid, vroomheid en een leven vrij van de kwade zaken van de materiële wereld. Het derde principe, *ilm* en *dhikr*, gaat om bijeenkomsten waarbij de leden luisteren naar preken van de *amir*, gebeden uitvoeren, de *qoran* reciteren en overleveringen lezen. Het vierde principe, *ikram-i-muslim*, betekent het behandelen van medemuslims met eer en respect. Het vijfde principe, *ikhlas-i-niyat*, is het hervormen van het leven door elke menselijke handeling voor god uit te voeren. Het zesde principe, *tafrigh-i-wagt*, is het uittrekken van tijd om een leven te leiden gebaseerd op geloof, het volgen van het voorbeeld van de profeet en het verspreiden van zijn boodschap van deur tot deur.¹²²

TJ richt zich bewust alleen op prediking aan individuen, hoofdzakelijk mensen die al moslim zijn, die het pad van de 'zuivere' islam gewezen moeten worden, om op die manier van onder af een rechtvaardige islamitische maatschappij op te bouwen. Deze apolitieke houding heeft voordelen. Ten eerste maakt het de groepering makkelijk inpasbaar in verschillende landen en politieke systemen. Dit verklaart onder andere haar snelle wereldwijde groei. Ten tweede maakt het haar minder kwetsbaar voor overheidsingrijpen in landen die zich wel bedreigd voelen door een politieke vorm van de islam, maar minder door een puur op individuele prediking gerichte groep.

¹²² Jan Ali (2003).

Een tweede risico is dat mensen die zich in eerste instantie tot de TJ-ideologie *aangeïtrokken voelen*, op de lange duur geen genoeg nemen met de apolitieke boodschap van de beweging. De boodschap van TJ is een uiterst simpele, die wellicht beter aansluit bij het platteland van Zuid-Azië waar hij is ontwikkeld, dan bij meer moderne, politieke, westerse moslims. TJ kan in dat geval functioneren als een stap op weg naar een meer gewelddadige ideologie. Het individuele islamitische bewustzijn van moslims wordt door TJ wakker gemaakt, maar deze moslims ontwikkelen vervolgens een meer politieke ideologie en een meer radicale methode. Vaak keren deze personen zich vervolgens af van TJ. Soms worden TJ-aanhangers zelfs tot ongelovigen verklaard omdat zij de politieke boodschap van de islam negeren. Andere oud-aanhangers zijn sommigen ook pragmatisch genoeg om het TJ-netwerk te blijven gebruiken.

2.6 Effecten

Zoals al eerder vermeld in hoofdstuk 1 van deze CBA, kan in het algemeen worden gesteld dat terrorisme, inclusief het islamitische, het aanjagen van angst en ontwijking van de maatschappij tot doel heeft. In artikel 83a van het Wetboek van Strafrecht bijvoorbeeld wordt terroristisch oogmerk gedefinieerd als "het oogmerk om de bevolking of een deel der bevolking van een land ernstige vrees aan te jagen, dan wel een overheid of internationale organisatie wederrechtelijk te dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden, dan wel de fundamentele politieke, constitutionele, economische of sociale structuren van een land of een internationale organisatie ernstig te ontwrichten of te vernietigen."

De immateriële schade die het islamitisch terrorisme en activisme aan Nederland heeft toegebracht in de onderzoeksperiode van deze CBA is moeilijk te meten. Uit de reacties die via de media werden geuit na de aanslag op Theo van Gogh

werd duidelijk dat de Nederlanders de moord als een aanslag zagen op de vrijheid van meningsuiting en de Nederlandse democratie. Ook aanslagen in het buitenland, vooral die op Westerse doelen, kunnen impact hebben op het veiligheidsgevoel van de Nederlandse burger.

Uit ontwikkelingen in 2005 en 2006, maar ook in 2007, blijkt dat het gevoel beknot te worden in de vrijheid van meningsuiting nog steeds leeft, in het bijzonder onder politici, kunstenaars en publieke personen die vanwege hun verbale of kunstuitingen slachtoffer worden van bedreigingen vanuit radicaal islamitische kringen.

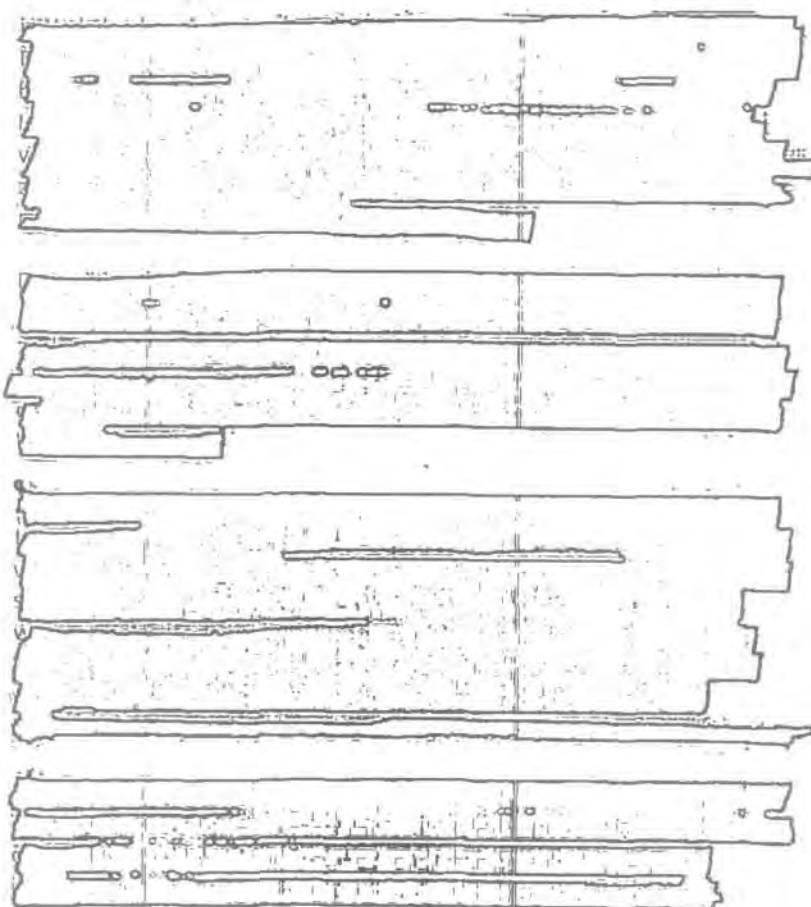
Overigens geldt ook voor groepen moslims dat zij zich, door de toon van het maatschappelijk debat dat in Nederland wordt gevoerd en dat door hen als vijandig wordt ervaren, geraakt voelen in hun vrijheid van meningsuiting en godsdienst.

De dreiging van islamitisch terrorisme veroorzaakt ook materiële schade. In de onderzoeksperiode van deze CBA neemt het aantal publieke personen toe dat bedreigd wordt vanuit radicaal islamitische hoek. Dit heeft gezorgd voor een toename van de beveiligingskosten en een grotere belasting van de Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging (DKDB) van het KLPD. Deze bedreigingen, evenals de (grootschalige) terrorismeonderzoeken tijdens de onderzoeksperiode van deze CBA, dragen bij aan de belasting van opsporingsdiensten en het rechtssysteem en de hieraan gerelateerde kosten.

Meer algemeen gezien draagt de staat en daarmee de samenleving als geheel de kosten van de verhoogde terrorismedreiging in Nederland. Hierbij valt te denken aan de kosten van een grotere inzet en uitbreiding van veiligheids- en politiediensten en de lancering van een mediacampagne om de Nederlandse burger bewust te maken van de terroristische dreiging.

In de onderzoeksperiode van deze CBA hebben ook incidenten plaatsgevonden die directere (financiële) gevolgen hebben voor Nederlandse burgers en bedrijven zoals de verstoring van de treinenloop, de ontruiming van stations en de ontregeling van trein- en vliegverkeer door de signalering van verdachte objecten en/of personen en extra uitgaven voor de beveiliging van grote evenementen, die mogelijk doelwit kunnen zijn van terroristische aanslagen.

2.7 Verwachte ontwikkelingen

Meerdere verijdelde of daadwerkelijk tot uitvoering gebrachte aanslagen in ons omringende landen (bijvoorbeeld in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk) maken duidelijk dat er in Europa nog steeds sprake is van een reële dreiging uit radicaal islamitische hoek.

SECRET

bepaalde organisatie maar aan personen die op enigerlei wijze deel uitmaken van die organisatie".¹⁵⁸ Wanneer in deze paragraaf dus de activiteiten van extreemrechts aan de orde komen, dan gaat het om de criminele activiteiten van personen van wie bekend is dat ze behoren tot het extreemrechtse milieu.

De tweede moeilijkheid hangt samen met de eerste.

Evenmin staan rechtsextremistische organisaties op de sanctielijst van de Europese Unie. Veel strafbare feiten vinden plaats in de sfeer van openbare orde.¹⁵⁹

Tegelijk moet geconstateerd worden dat sommige incidenten een zeer gewelddadig karakter hebben.

Geweld

Geweldsmisdrijven die door extreemrechtse figuren zijn gepleegd, waren er ook in de onderzoeksperiode in soorten en in verschillende mate van zwaarte.

¹⁵⁸ Donselaar, van & Rodrigues (2006, p. 34).

¹⁵⁹ De DNRI verzamelt deze gegevens wel voor het landelijk beeld.

Tabel 2

De auteurs gebruiken, naast de data van de politie die goed zouden zijn voor 55% van het totaal, de gegevens van de organisatie Art 1, Kafka en eigen onderzoek. De monitor specificeert de gegevens niet naar deze bronnen.

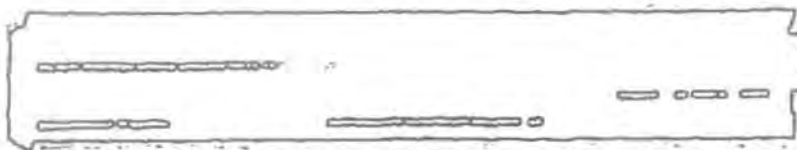
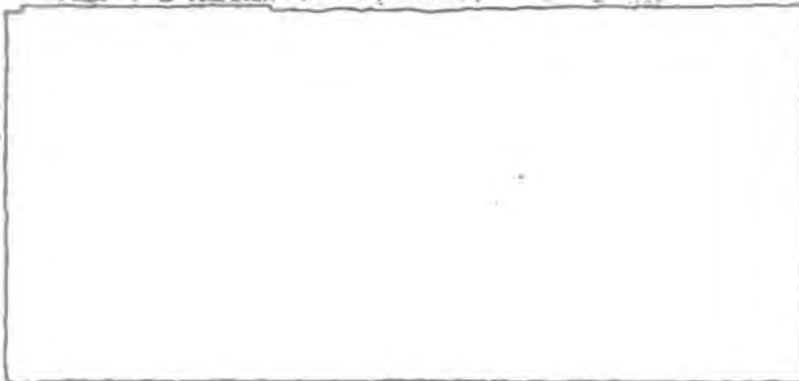
In 2006

¹⁶ Over 2004 waren geen gegevens beschikbaar.

nam het totaal aantal incidenten met ongeveer 10% af. De onderzoekers zien de ontwikkeling echter niet zonder meer als een afname van het probleem omdat er bij het afnemend aantal incidenten, wel veel vaker sprake zou zijn geweest van extreemrechtse betrokkenheid. Die vaststelling baseren de auteurs op een eigen systematiek. Zij kijken daarbij niet zozeer naar de betrokkenheid van organisaties; incidenten zijn zelden topdown georganiseerd. Wel bekijken ze per geval of er bijvoorbeeld bekende rechtsextremisten zijn betrokken.¹⁶⁴ Langs deze weg komt men tot een stijging van het aantal gevallen van extreemrechtse betrokkenheid bij geweldsincidenten: van 38 in 2005 naar 67 in 2006.¹⁶⁵

Op die dynamiek wordt ingegaan in paragraaf 3.1.5 over de verwachtingen.

Verzamelen van wapens en explosieven

¹⁶⁴ Telefonische toelichting van dhr Van Donselaar, d.d. 4 december 2007.

¹⁶⁵ Donselaar, van & Wagenaar (2007, p. 17).

¹⁶⁶ Meerdere aanslagverdachten België weer vrij. Algemeen Dagblad, 8 september 2006. Zie ook diverse publicaties over deze zaak in de Belgische media.

Extreemrechts op internet¹⁶⁸

Als de inhoud van extreemrechtse websites strafbaar is, dan is dit op basis van artikel 137c, 137d of 137e uit het Wetboek van Strafrecht.

NRC-Handelsblad publiceerde in augustus 2007 een bespreking van de ontwikkeling van rechtsextremistische websites. De krant constateert dat na een explosieve groei, het aantal terugliep.¹⁷¹ Ook besteden Van Donselaar & Rodrigues met de Monitor Racisme & Extremisme in toenemende maar beperkte mate aandacht aan het fenomeen. De nadruk ligt daarbij op de extreemrechtse fora en minder op de extreemrechtse websites. Volgens Van Donselaar en Rodrigues zouden tientallen fora door een groeiend ledental, talloze strafbare uitingen en radicaliserend vermogen een 'terroristisch discours'¹⁷² ontwikkelen, waartegen justitie te weinig optrad.¹⁷³ In 2007 constateren de

¹⁶⁸ Deze paragraaf is grotendeels gebaseerd op een voorpublicatie van Branderhorst (2008).

¹⁷⁰ Het betreft expliciet de artikelen 137c Sr. (beledigen op grond van ras), 137d Sr. (aanzetten tot haat tegen of discriminatie van of gewelddadig optreden tegen mensen vanwege hun ras.) en 137e (het openbaar maken van uitspraken waarvan men weet of kan vermoeden dat ze voor een groep mensen wegens hun ras beledigend zijn, dan wel aanzetten tot haat of discriminatie).

¹⁷¹ "De krant spoorde 150 sites op die de afgelopen tien jaar kwamen en gingen. ... De inventarisatie laat zien dat zowel het aantal rechtse als extreemrechtse sites groeide na de aanslagen van 11 september 2001, de opkomst van Pim Fortuyn, de politieke moorden in 2002 en 2004 en de opkomst van Geert Wilders vanaf eind 2004. De groei was explosief. Vóór 9/11 waren er vijf rechtse sites, vier extreemrechtse, drie vrij spreker-, twee moslimkritische en één neo-naziste. Daarna kwamen er jaarlijks tientallen bij. Hoogtepunt was 2003, met elf rechtse, negen extreemrechtse, negen anti-moslim- en twee neo-nazistes. Van de onderzochte sites is inmiddels bijna de helft opgeheven, mogelijk omdat het actueel houden (vaak eenmanswerk) te tijdrovend is. Vijf van de negen sites over Pim Fortuyn verdwenen binnen twee jaar na de moord op hem". *Opkomst en ondergang van extreemrechtse sites*, NRC Handelsblad, 25 augustus 2007.

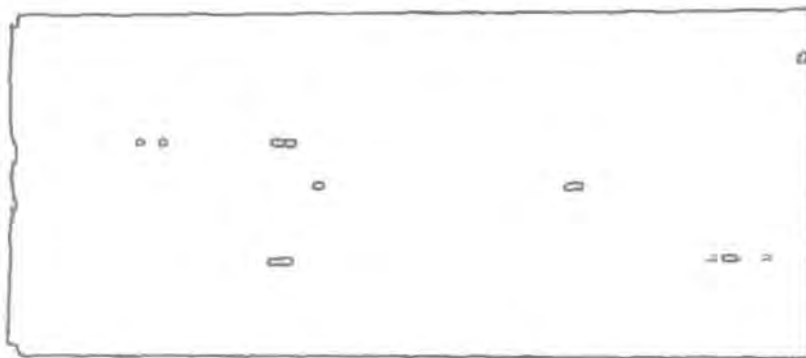
¹⁷² Donselaar, van & Rodrigues. (2006, p. 129; p. 241-243).

¹⁷³ Donselaar, van & Rodrigues (2006, p. 134).

auteurs dat de houding van justitie is gewijzigd, zoals bleek uit invallen van de politie, maart 2007, bij het extreemrechtse forum van Stormfront. De auteurs melden ook dat de fora van Nieuw rechts (wegens geldproblemen) en van de Nationale Alliantie (door deze club zelf) uit de lucht zijn gehaald. Providers lijken ook beter op te letten.¹⁷⁴ Het niet aan een politiek partij gebonden Polinco is sinds april 2007 gesloten door de eigenaren. De moderatie van Stormfront is hervat door een Amerikaan.¹⁷⁵ Holland Hardcore zou het enige, relatief grote forum zijn dat nog functioneert. In de zevende Monitor melden de auteurs dat dit forum 8.000 geregistreerde gebruikers heeft.¹⁷⁶

Dat wordt nu toegelicht aan de hand van een bespreking van de Nederlandse extreemrechtse websites en fora en de overige internetlocaties waar extreemrechtse opinies worden geventileerd.

Extreemrechtse websites

¹⁷⁴ Opkomst en ondergang van extreemrechtse sites, NRC Handelsblad, 25 augustus 2007.

¹⁷⁵ Donselaar, van & Wagenaar (2007, p. 8-9).

¹⁷⁶ Donselaar, van & Rodrigues, (2006, p. 131).

¹⁷⁷ November 2007.

Extreemrechtse fora

In de Monitor Racisme en Extremisme uit 2006 spreekt Van Donselaar over tientallen extreemrechtse fora met duizenden leden en een veelvoud aan berichten die vaker wel dan niet strafbaar zijn.

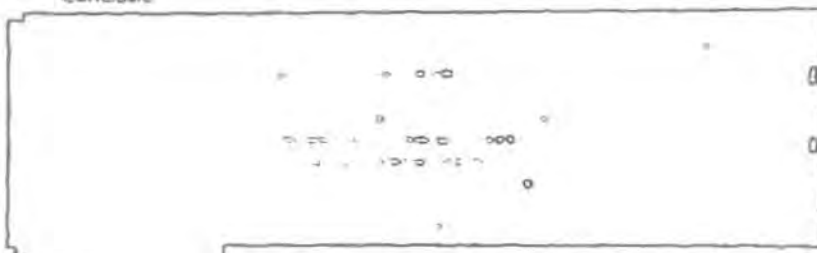

Andere uitingen van extreemrechts op het web

De anonimiteit en laagdrempeligheid van het internet draagt eraan bij dat mensen zich er harder en ongenueanceerder uiten. Daardoor zijn extreemrechtse uitingen op het internet niet voorbehouden aan websites met een duidelijk extreemrechts profiel, zoals ook de onderzoekers van NRC Handelsblad opmerken.

Conclusie

3.1.4 Omvang en effecten van het rechtsextremisme

De auteurs van de opeenvolgende Monitors racisme en extreemrechts maken daarom, zoals gezegd, gebruik van aanvullende gegevens, van anti-discriminatiebureaus en van de onderzoeksgroep Kafka. Dit bevestigt dat politieciijfers slechts een deel van het probleem zichtbaar maken, zoals ook blijkt uit survey-onderzoek van

Boog e.a.¹⁷⁸ Om de politiegegevens in perspectief te plaatsen gebruikt de DNR hieronder ook een studie van het COT onder gemeenten, die een overzicht geeft van wat er in het algemeen in de Nederlandse gemeenten lijkt te spelen.¹⁷⁹ Cijfers van de onderwijsinspectie geven een interessante aanvulling met betrekking tot de situatie op scholen.¹⁸⁰ Gegevens uit de Monitors en van het COT en de onderwijsinspectie, bieden inzicht in de bredere context waarbinnen extreemrechtse incidenten plaatsvinden.

Incidentregistratie KLPD

Van de incidentregistratie met betrekking tot extreemrechts is door het NIK verslag gelegd in twee overzichtsanalyses: *Kengetallen 2005* en *Kengetallen 2006*. Als incident worden beschouwd de commune delicten met een discriminatoir oogmerk.

Om die reden worden de gegevens hier niet uitgesplitst naar korps en wordt alleen het algemene beeld gegeven van de verdeling van de incidenten over het land. Het aantal incidenten dat het NIK in verband brengt met extreemrechts was in 2005 427 en in 2006 379. Koplopers zijn de regio's Haaglanden, Brabant-Zuidoost en Utrecht.

Onderzoek onder gemeenten

Wanneer we de cijfers van de korpsen vergelijken met de uitkomsten van een onderzoek van het COT¹⁸¹ onder alle Nederlandse gemeenten, dan ontstaat niet de indruk dat de politiegegevens het probleem dramatisch onder- of overschatten, maar ook de COT-data geven geen dekkend beeld van de situatie. Het COT

¹⁷⁸ Boog e.a. (2006).

¹⁷⁹ Zannoni & Van der Varst (2007).

¹⁸⁰ Inspectie van het Onderwijs (2007). Met dank aan dhr. Van Donselaar die ons op dit rapport attendeerde.

¹⁸¹ Zannoni & Van der Varst (2007).

CI
VI
GI
NI
NI
CI
CI
CI

inventariseerde de behoefte aan ondersteuning bij de aanpak van polarisatie en radicalisering bij de gemeentelijke overheid. Daartoe stuurde het alle 443 gemeenten een vragenlijst. Uiteindelijk namen 75 gemeenten de moeite de lijst ingevuld te retourneren, wat mogelijk een indicatie is dat polarisatie en radicalisering in de meeste gemeenten niet als een groot probleem wordt gezien. Opvallend is dat van de 75 gemeenten die wel reageerden, de meerderheid niet te maken had met incidenten op het gebied van polarisatie en radicalisering.

Tabel 3

Voorkomen incidenten van polarisatie en radicalisering in 75 gemeenten		
Voorkomen incidenten/ type incident	Polarisatie (aantal gemeenten)	Radicalisering (aantal gemeenten)
Niet	42	54
Incidenteel	27	15
Regelmatig	5	2
Totaal	74 (1 niet ingevuld)	71 (4 niet ingevuld)

Bron: Zannoni & Van der Varst (2007, p. 10)

Het onderzoek van het COT suggereert dus dat het probleem ruimtelijk geconcentreerd is en dat de meeste gemeenten nauwelijks een probleem signaleren. In overeenstemming met het beeld dat uit de politiedijfers naar voren komt is dat "relatief veel gemeenten uit Noord-Brabant (13) en Zuid-Holland (13) de vragenlijst hebben ingevuld".¹⁸² Een tweede opvallende uitkomst betreft de aard van de incidenten die gemeenten tegenkomen.

Tabel 4

Soort incidenten in 75 gemeenten		
Soort	Wel (aantal gemeenten)	Niet (aantal gemeenten)
Islamitische radicalisering	8	48
Rechtsradicalisering	27	31
Spanningen tussen bevolkingsgroepen	30	27

Bron: Zannoni & Van der Varst (2007, p. 11)

¹⁸² Zannoni & Van der Varst (2007, p. 7).

Het aantal van dertig gemeenten dat te maken had met spanningen tussen bevolkingsgroepen ligt in dezelfde orde van grootte als het totaal aantal 'confrontaties met een racistische of extreemrechtse achtergrond' dat Van Donselaar en Wagenaar hebben geteld; in 2006 ging het om 41 confrontaties. Het aantal confrontaties stijgt overigens al een aantal jaren (bij een afnemend totaal aantal geweldincidenten), zo blijkt uit de monitor *Racistisch en extreem-rechts geweld in 2006*. In 2001 was het totaal aantal getelde confrontaties 15, in 2002 10 in 2003 28, in 2005 ging het om 37 confrontaties en in 2006 dus om 41 (over 2004 zijn geen cijfers). Hierbij moet worden aangetekend, en dat geldt voor meer cijfers, dat hiermee niet is gezegd dat de confrontaties ook altijd door extreemrechts zijn begonnen. Ook hoeft bij confrontaties niet altijd extreemrechts betrokken te zijn. De confrontaties betreffen meestal jongeren; bij de autochtonen ging het in het verleden wel om de zogeheten Lonsdalers, maar het dragen van het kledingmerk Lonsdale lijkt minder hip te worden gevonden in rechts-radicalen kringen.¹⁸⁴ Het is daarom beter weer te spreken van extreemrechtse *gabbers* (liefhebbers van *hardcore* housemuziek).

Dat gemeenten meer last lijken te hebben van racisme of rechtsextremisme dan van religieus radicalisme komt ook naar voren in *De staat van het onderwijs*, van de onderwijsinspectie. Die meldt dat een groot aantal scholen te maken heeft met 'wit extremisme' (zeg maar Lonsdaleproblematiek) en in een toenemend aantal gevallen van "botsingen tussen autochtone en allochtone jongeren in het speciaal basisonderwijs, het praktijkonderwijs en het vmbo. Praktijkscholen melden minder vaak wit extremisme dan vorig jaar",¹⁸⁵ Onderstaande tabel geeft de cijfers.

¹⁰³ Inspectie voor het onderwijs (2007, p. 98).

Tabel 5

Percentage scholen per sector die in 2005/2006 te maken hadden met vormen van extremisme en incidenten tussen diverse groepen leerlingen								
Problematiek	Primair onderwijs		Voortgezet onderwijs				Speciaal onderwijs	
	Bao	Sbao	Pro	Vmbo	Havo/ vwo	Brede sg	So	Vso
Religieus georiënteerd extremisme	-	5	-	2	-	2	1	-
Wit extremisme (Lonsdale, White power)	1	10	22	36	11	22	9	18
Incidenten autochtone/ allochtone leerlingen	7	29	46	39	14	37	19	32

Bron: Inspectie voor het onderwijs (2007, p. 98)

Omdat het om procenten gaat, staan de cijfers voor een veelvoud aan incidenten. Wat de onderwijsinspectie precies bedoelt met de term "incidenten" is niet helemaal duidelijk. Men spreekt in de toelichting van 'botsingen' tussen autochtone en allochtone leerlingen. De cijfers geven wat dat betreft vooral een indicatie van het soort scholen waar zich problemen voordoen en hoe vaak. Dat is dan vooral in het praktijkonderwijs en het Vmbo.

Op het gebied van geweldsincidenten bleek dat het aantal incidenten met een racistische of extreemrechtse achtergrond over de hele linie afneemt, behalve met betrekking tot de confrontaties. Dit bevestigen de gegevens van de onderwijsinspectie. Omdat met onderrapportage rekening moet worden gehouden (niet alle confrontaties komen als racistisch of extremistisch incident in registraties terecht) is het niet overdreven te stellen dat vrijwel ieder weekend

188

187 Anders gezegd, vermoedelijk zijn niet de religieuze beginselen de inzet van confrontaties. Dit sluit niet uit dat religie wel een etnisch-culturele scheidslijn kan markeren.

ergens een confrontatie plaatsvindt. Tot dusver lopen confrontaties niet uit de hand in de zin, dat er doden vallen of een actiereactiepatroon ontstaat. Een toenemend aantal confrontaties betekent wel dat de kans toeneemt dat het een keer misgaat. [REDACTED]

[REDACTED] In dit verband wijst Van Donselaar op het radicaliserend effect dat van zo'n ingrijpende gebeurtenis kan uitgaan.¹⁸⁸

3.1.5 Verwachtingen: de dynamiek van rechtsextreme netwerken

De grote vraag voor de toekomst is hoe waarschijnlijk het is dat extreemrechts afglijdt naar terrorisme. Hier kan vanzelfsprekend niet met zekerheid een uitspraak over worden gedaan. De vraag moet wellicht anders worden gesteld: waarom ontwikkelt extreemrechts zich zoals het zich ontwikkelt en wat

¹⁸⁸ Telefonische toelichting van dhr Van Donselaar, d.d. 4 december 2007.

¹⁸⁹ Over deze zaak oordeelde de rechter dat "dergelijke geweldsdelicten een voor de rechtsorde schokkend karakter (dragen) en daarnaast bij de burgers angstgevoelens en gevoelens van onveiligheid teweeg (brengen)" ... "Een dergelijk optreden naar medeburgers met een andere huidskleur duidt op een racistisch motief. Dit kan niet worden getolereerd en dient met kracht te worden bestreden. De rechtbank zal dit dan ook als een strafverzwarende omstandigheid meewegen bij het bepalen van de hoogte van de op te leggen straf" (LJN: AY9559, Rechtbank Dordrecht, 11/500398-06, 5 oktober 2006).

betekent dat voor de afzienbare toekomst?¹⁹⁰

De trends wijzen niet op een evidente groei van het probleem, maar trends zeggen niet zo veel, zolang niet duidelijk is waarom ze zich voordoen. Daarvoor is een denkkader of theorie nodig. Hieronder wordt geprobeerd om een aantal elementen aan te dragen dat in zo'n kader zou kunnen passen. In vogelvucht komen de volgende zaken aan de orde:

- Trends;
- factoren die deze trends onder andere verklaren;
- uitwerking van die factoren op de extreemrechtse scene;
- resulterende dreigingsbeeld.

Trends

Wanneer alles op een rijtje wordt gezet, ontstaat het volgende beeld van de omvang en aard van de criminaliteit en de mate van orde of organisatie in het wereldje.

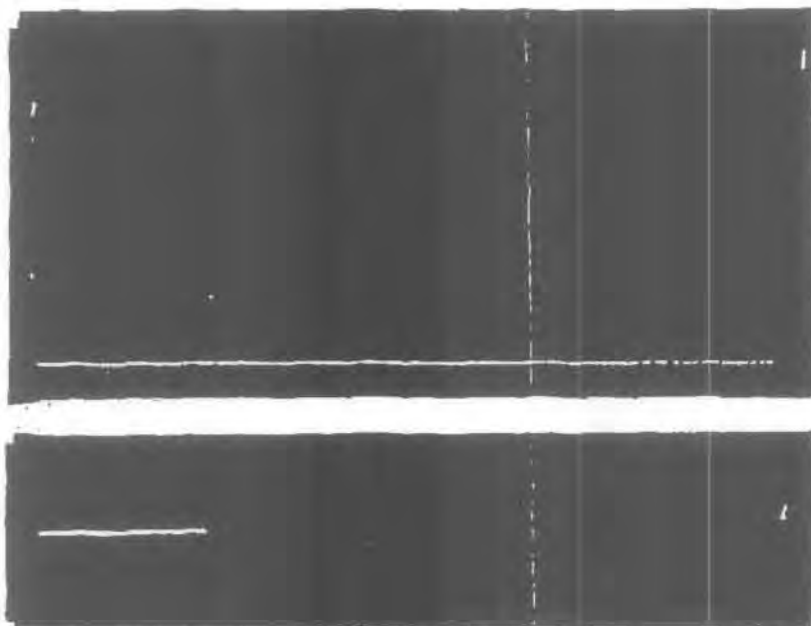
Omvang

Aard

Het soort incident dat duidelijk toeneemt, zijn de confrontaties tussen bevolkingsgroepen. Die komen regelmatig voor in het uitgaansleven, (vooral de weekenden) en het onderwijs. Bij confrontaties valt op hoe snel personen opeens kunnen verschijnen. Daardoor kunnen incidenten vaker uit de hand lopen.

Georganiseerdheid

¹⁹⁰ Met 'groepen' doelen we hier op iedere verzameling gezamenlijk optredende personen.

Verklarende factoren

Twee (clusters van) factoren lijken van bijzonder belang voor de ontwikkeling van extreemrechts: de ontwikkeling van het politieke klimaat in Nederland en de technologische revolutie in de ICT.¹⁹¹ Uiteraard spelen meer variabelen een rol, maar dit lijken toch wel hoofdzaken te zijn.

Politiek klimaat

Het politieke klimaat in Nederland sinds de aanslagen van 11 september 2001, de opkomst en dood van Pim Fortuyn, de aanslagen in Madrid en Londen en de moord op Theo van Gogh veranderde. Het politieke debat verhardde in de zin dat gevestigde en vooral nieuwe politieke partijen scherper het integratiedebat gingen voeren, waardoor extreemrechts zich alleen door een nog scherpere toon aan te slaan kan onderscheiden.

Ontwikkelingen in ICT

De ontwikkeling van ICT is minder abstract dan het lijkt. Het gaat om in ieder geval twee ontwikkelingen, die uiteraard de hele samenleving raken: de

¹⁹¹

opkomst van internet en het steeds mobieler of draagbaarder worden van informatiedragers en communicatiemiddelen.¹⁹²

Uitwerking op de extreemrechtse scene

Op welke wijze zijn de gesignaleerde trends mogelijk gerelateerd aan de gesignaleerde ontwikkelingen en wat betekent dit voor de afzienbare toekomst?

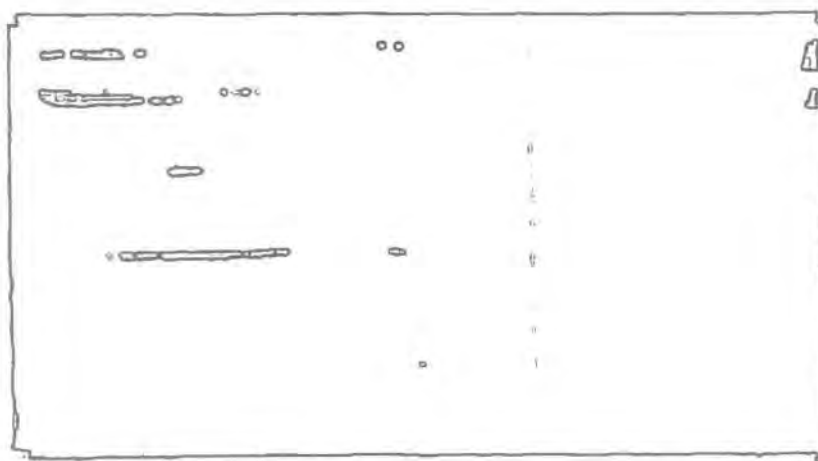
Politieke marginalisering

Radicalisering en het internet

¹⁹² Vgl. Castells die wijst op de gevolgen van "the explosion of portable machines that provide ubiquitous wireless communication and computing capacity. This enables social units (individuals or organizations) to interact anywhere, anytime, while relying on a support infrastructure that manages material resources in a distribution power grid. ... Neither Mitchell nor I indulge in science fiction scenarios as a substitute for analysis of the techno-social transformation process. But it is essential, precisely for the sake of analysis, to emphasize the role of technology in the process of social transformation, particularly when we consider the central technology of our time, communication technology, which relates to the heart of the specificity of the human species: conscious, meaningful communication" (Castells 2004, p. 6).

Instabiele onderlinge verhoudingen

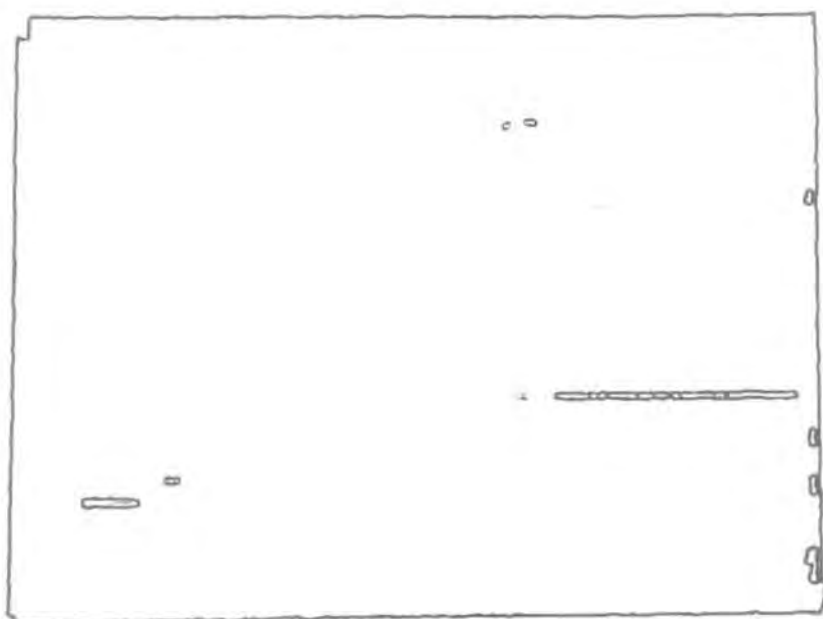
In dit verband kan worden gewezen op het sociale aspect van radicalisering, waar Sageman op attendeert.¹⁹³

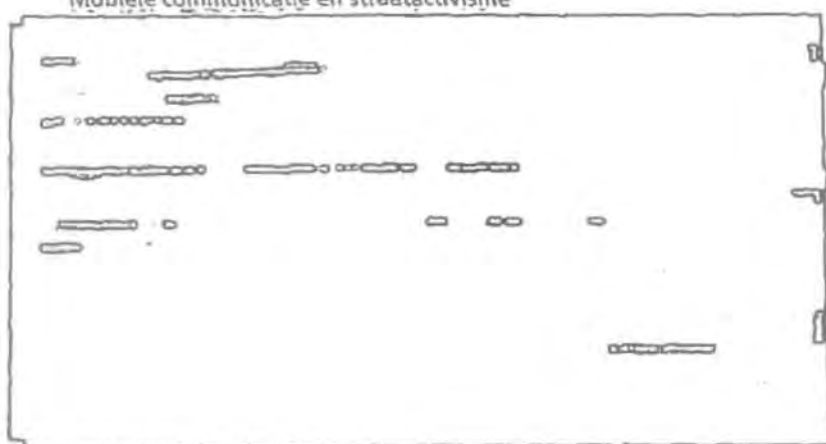
Ideologie en activisme

¹⁹³ Radicalisering definieert Sageman als het proces waarbij personen de weg naar politiek geweld opgaan. Groepsdynamiek speelt daarbij een grote rol. Sageman (2004); congrespresentatie Den Haag, 24 oktober 2007.

Mobiele communicatie en straatactivisme

Dreigingsbeeld

Radicaal dierenrechtenactivisme staat al enige tijd in de politieke en publieke belangstelling. In 2004 verscheen de CBA *Radicaal Dierenrechtenactivisme*.¹⁹⁷ In deze CBA onderzocht de DNR de aard, omvang en ernst van het fenomeen radicaal dierenrechtenactivisme in Nederland. De hoofdconclusies waren destijds

Xlpd (2004).

dat het aantal incidenten op het gebied van radicaal dierenrechtenactivisme toenam¹⁹⁸, dat met name Britse dierenrechtengroeperingen in die periode een groeiende invloed hadden op de ontwikkeling van het radicaal dierenrechtenactivisme in Nederland en dat er (onder invloed van die Britse activisten) een verharding optrad van de uitgevoerde acties. In dat zelfde jaar publiceerde de AIVD haar onderzoek naar het dierenrechtenactivisme in de nota *'Dierenrechtenactivisme in Nederland – Grenzen tussen vreedzaam en vlammend protest'*¹⁹⁹. Ook de AIVD concludeerde destijds onder meer dat een klein deel van de Nederlandse dierenrechten activisten een radicalisering had doorgemaakt en – in navolging van met name Britse dierenrechtenactivisten – steeds vaker greep naar gewelddadige actiemethoden. Deze ontwikkelingen hebben er toe geleid dat sinds 2004 het College van procureurs-generaal de strafrechtelijke onderzoeken naar radicaal dierenrechtenactivisme heeft aangemerkt als 'onderzoeken van nationaal belang' en daarmee opgedragen aan de Dienst Nationale Recherche van het Klpd. Sindsdien is in de criminaliteitsbeeldanalyses van de DNR het radicaal dierenrechtenactivisme een terugkerend onderwerp.²⁰⁰

3.2.1 De ideologie en de beweging

De kern van de ideologie van het radicaal dierenrechtenactivisme ligt, zoals uitgebreid beschreven in de CBA *Radicaal Dierenrechtenactivisme en het Criminaliteitsbeeld 2005*, in de overtuiging dat dieren gelijkwaardig zijn aan mensen. Dierenrechtenactivisten gebruiken in dit kader de term *speciecisme*: het discrimineren naar soort (naar analogie van termen als seksisme – discrimineren naar geslacht – en racisme – discrimineren naar ras). De maatschappij zoals wij die kennen, beschouwt de mens immers als superieur en dieren als ondergeschikte soorten die dienend zijn aan de mens. De overtuiging dat dieren gelijkwaardig zijn aan mensen, impliceert dat de rechten van dieren gelijk dienen te zijn aan de rechten van mensen. Het radicale van dit activisme schuilt dan ook met name in dit laatste: het streven naar gelijke rechten voor mensen en dieren.

Het merendeel van de dierenrechtenactivisten gebruikt legale actievormen of actievormen die 'burgerlijk ongehoorzaam' worden genoemd. Hierbij valt te denken aan demonstraties, het opstellen van informatiestands in winkelstraten, het uitdelen van pamfletten, het opzetten van blokkades en posterplakacties.

¹⁹⁸ Er was sprake van een stijging van het aantal incidenten dat in open bronnen werd gepubliceerd.

¹⁹⁹ AIVD (2004).

²⁰⁰ Klpd (2006).

[redacted] deze activisten zijn bereid de wet te overtreden en "hun vrijheid op het spel te zetten voor de vrijheid van de gevangenen dieren en voor het behoud van de aarde"²⁰¹. Dergelijke illegale acties worden 'directe acties' genoemd. Hieronder worden onder andere brandstichting, vernieling, bedreiging en mishandeling verstaan.

[redacted] In de nota 'Dierenrechtenactivisme in Nederland – Grenzen tussen vreedzaam en vlamvend protest' en in de CBA Radicaal Dierenrechtenactivisme spreken respectievelijk de AIVD en het Klpd over enige tientallen personen.

²⁰¹ Communiqué Dierenbevrijdingsfront (2000).

²⁰² Dierenwelzijn houdt in dat erkend wordt dat dieren belangen hebben, maar dat deze belangen (indien nodig) ondergeschikt zijn aan de belangen van de mens.

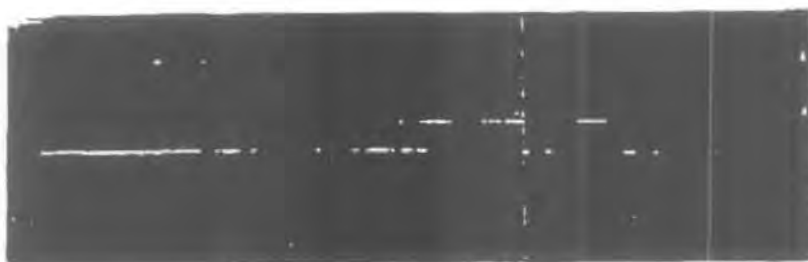
²⁰⁴ De richtlijnen van het DBF zijn helder.²⁰⁵

²⁰⁰ Het ALF is ontstaan in 1976 in Groot-Brittannië. Het ALF vindt haar oorsprong in de strijd tegen de jacht rond de jaren 60. De Hunt Saboteurs Association (HSA) saboteerden jachtpartijen door bijvoorbeeld jachthonden af te leiden. Een aantal leden van de HSA vond dat hardere acties nodig waren en richtten in 1972 de Band of Mercy op. Een van de leiders van de Band of Mercy, Ronnie Lee, werd in 1975 veroordeeld voor poging tot brandstichting bij een onderzoekslaboratorium. Na zijn vrijlating richtte hij met een aantal sympathisanten de ALF op (bron: handleiding Dierenbevrijdingsfront, 2000, p. 1).

²⁰¹ In het CBA Radicaal Dierenrechtenactivisme (2004, p. 56) wordt het DBF dan ook een 'gesloten actiegroep' genoemd.

²⁰² Handleiding Dierenbevrijdingsfront (2000, p. 2). De handleiding van het DBF geeft tevens, naast deze richtlijnen, uitgebreide informatie en adviezen over het plannen, voorbereiden en uitvoeren van directe acties.

²⁰³ Veganisten gebruiken geen dierlijke producten of producten waar dierlijke materialen in zijn verwerkt. Daarbij gaat het niet alleen om voeding (vlees, melk, eieren, honing, gelatine etc.), maar bijvoorbeeld ook om kleding (leer, wol, zijde). Daarnaast worden producten die op dieren zijn getest zowel mogelijk gemeden (vaccinaties, make-up, E-nummers).

In Canada werd een vergelijkbare actie uitgevoerd.²⁰⁷ De fabrikanten haalden na deze melding de producten uit de schappen, wat resulteerde in grote bedrijfsschade. Later bleek dat er geen producten vergiftigd waren.

Het meest opzienbarende feit dat door de ARM is geclaimd is de opgraving van de overblijfselen van de overleden schoonmoeder van een proefdierenfokker in Engeland. Dit was het dieptepunt in een zes jaar durende campagne tegen deze fokker om zijn bedrijf te sluiten. Na deze gebeurtenis heeft de fokker inderdaad de deuren van zijn bedrijf gesloten.²⁰⁸ Ook de naam ("militia") heeft een dreigende connotatie die op slachtoffers grote indruk kan maken.

3.2.2 Actiegroepen

Subtypen activisten

²⁰⁷ De makers van de snoeprepen hadden dierproefexperimenten uitgevoerd.

²⁰⁸ De activisten die verantwoordelijk waren voor deze lugubere actie zijn aangehouden en inmiddels veroordeeld tot lange gevangenisstraffen.

Radicale dierenrechtenactivisten hebben één grote gemene deeler: ze zijn vrijwel allemaal veganist. Dat wil zeggen dat ze niet alleen geen vlees of vis eten (zoals een vegetariër), maar ook geen dierlijke producten (zoals honing, eieren en melk) of producten waar dierlijke materialen in zijn verwerkt (koekjes, drop, kaas). Ook draagt men geen wollen, lederen of zijden kleding. Daarnaast worden producten die op dieren zijn getest zoveel mogelijk gemeden (vaccinaties, make-up, E-nummers). De activisten willen immers ver blijven van alle producten waarbij in hun ogen dieren (economisch) worden uitgebuit. De veganistische leefwijze kan zelfs zover worden doorgetrokken dat ook de honden en katten van deze activisten een veganistisch dieet volgen.²¹⁰

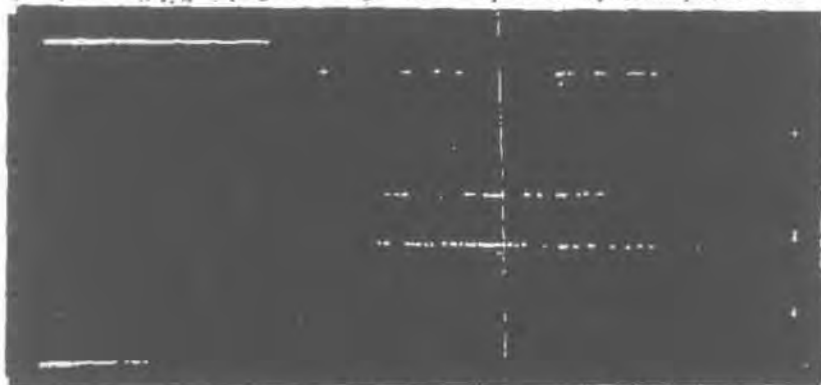

Linkse activisten	De strijd voor gelijkwaardigheid van mens en dier komt bij deze activisten voort uit de links-politieke visie van gelijke verdeling van macht en middelen binnen een samenleving waarbij men sterk gekant is tegen elke vorm van uitbuiting en onderdrukking.
Straight Edge aanhangers	Stroming waarbij het uitgangspunt respect voor het leven en anderen is, de aanhangers veganist zijn, afkerig zijn van genotsmiddelen en vrije seks.
Extreemrechtse activisten	In het nationalistische gedachtegoed staat onder andere respect voor de eigen leefomgeving centraal. Een veganistische of vegetarische levensstijl sluit daarbij aan. Daarnaast wordt door Nationaal Socialisten verwezen naar het feit dat Adolf Hitler vegetariër was.
Overige activisten	Hieronder vallen activisten die strijden voor dierenrechten vanuit het oogpunt van andere kwesties die overlappen met of overeenkomsten vertonen met de rechten van dieren (zoals milieu, en feminisme).

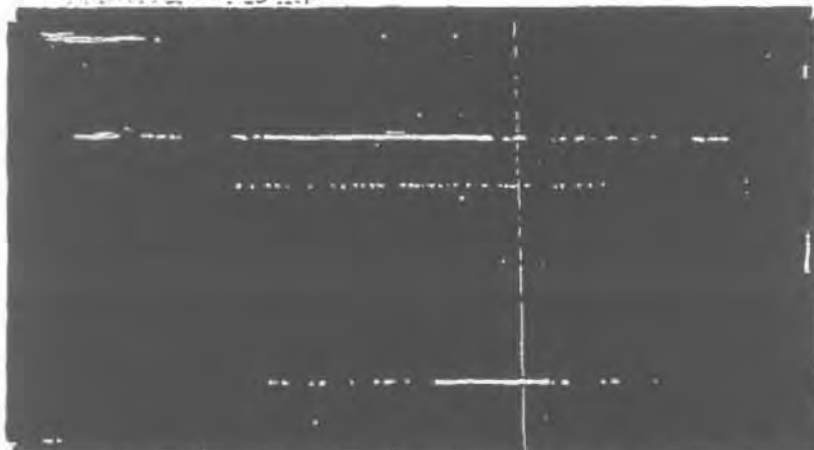
²¹⁰ Via meerdere online shops is veganistisch honden- en kattenvoer te verkrijgen.

Britse invloeden

Op het gebied van het radicaal dierenrechtenactivisme zijn de Britse dierenrechtenactivisten altijd de voortrekkers geweest. Het reeds eerder genoemde ALF en meer recent de internationale campagne tegen HLS hebben een grote invloed op de actiegroepen in Nederland. In november 1999 werd in Groot-Brittannië de internationale campagne tegen HLS, Stop Huntingdon Animal Cruelty (SHAC) gestart. Doel van deze campagne is om HLS ten gronde te richten. In de afgelopen jaren is er intensief actie gevoerd tegen het bedrijf zelf en zijn (zakelijke) relaties.

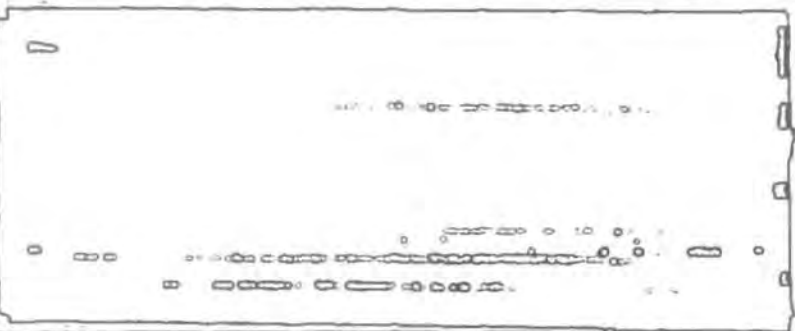
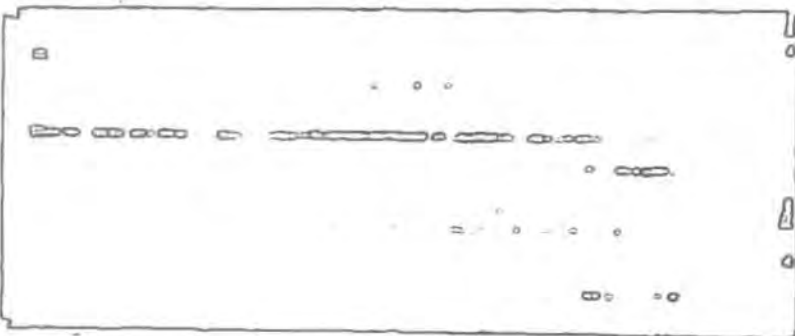
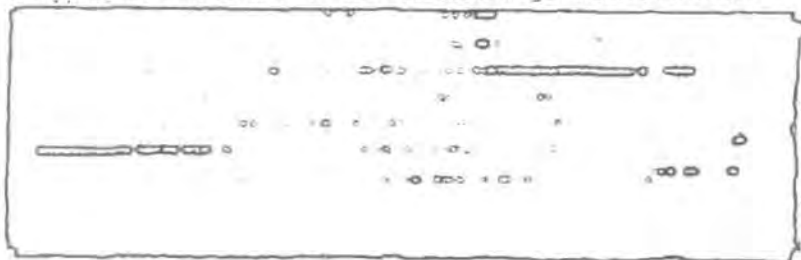
Nederlandse actiegroepen

Hoewel de strijd tegen het gebruik van bont in het begin de boventoon voerde, werden er ook acties uitgevoerd tegen bedrijven die gelieerd zijn aan de proef-

¹¹¹ <http://www.respectvoordieren.nl>

dierenindustrie en met name aan HLS. Deze acties kregen al snel de overhand.

212
213 Under andere Duitsland en Zwitserland in 2006.

214 AIVD (2007, p.17).

215 Onder homevisits worden acties vertaan waarbij radicale dierenrechtenactivisten privé adressen van medewerkers van targetbedrijven bezoeken om te demonstreren, vernielingen te plegen of brand te stichten.

De aandacht van dierenrechtenactivisten voor het BPRC is de afgelopen tijd sterk afgenomen: vanaf het jaar 2006 zijn er vrijwel geen acties geweest. Volgens de AIVD (in de nota *Dierenrechtenactivisme in Nederland; springplank voor Europa*) heeft dit te maken met interne problemen van de voornaamste actiegroep en met het feit dat onderzoeken op mensapen inmiddels zijn gestaakt.

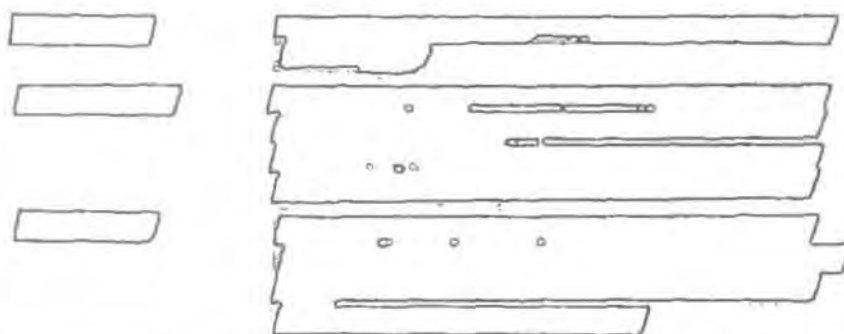
3.2.3 Werkwijzen en strategieën

Targets

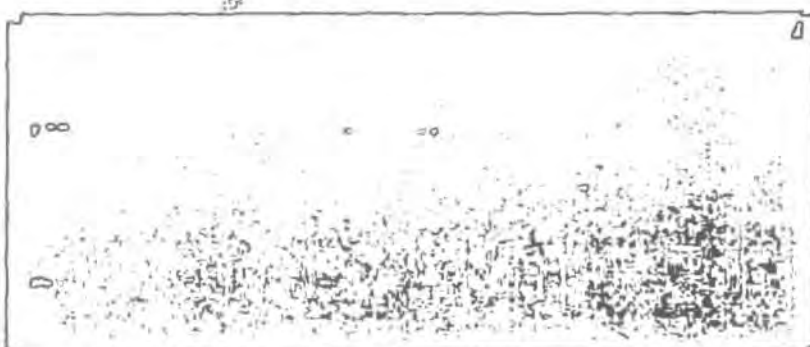
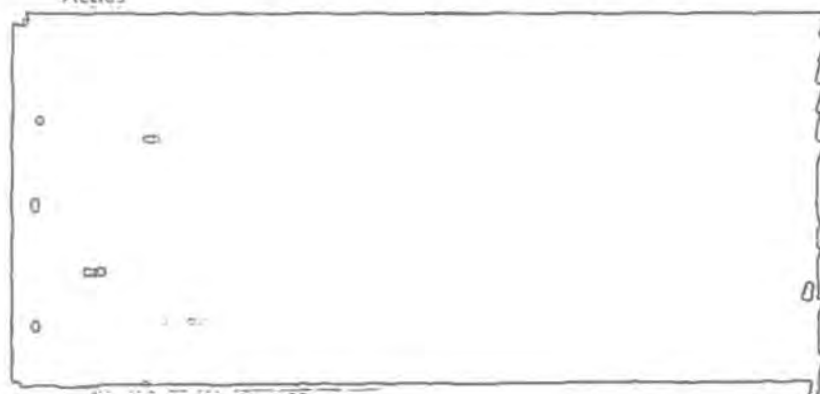

²¹⁸ NRC Handelsblad (18 juni 2007).

²¹⁹ De begrippen 'secundaire' en 'tertiaire' targets worden in open bronnen door elkaar gebruikt, maar worden in navolging van Britse opsporingsdiensten door de DNR omschreven als in de weergegeven tabel.

Acties

¹²⁰ Literaar kunnen deze demonstraties zodanig uit de hand lopen dat er strafbare feiten worden gepleegd.

¹²¹ [Redacted text]

¹²² Huizen worden beklad met het woord 'pedofiel' of pamfletten met gelijke strekking worden in de woonomgeving van de medewerker verspreid.

SHAC

De internationale SHAC campagne is een lichtend voorbeeld van de 'Engelse methode'. In november 1999 werd in Groot-Brittannië deze internationale campagne tegen HLS gestart. Aan het begin van deze campagne waren de aandeelhouders, waaronder grote pensioenfondsen van verschillende bedrijven, van HLS het doelwit. Deze fondsen deden vervolgens de HLS aandelen van de hand, waardoor het aandeel HLS dramatisch in waarde daalde. Ook de opeenvolgende huisbankiers en verzekeraars van HLS werden doelwit van directe acties. De eerste huisbankier van HLS kreeg ook te maken met acties en een mediacampagne en koos begin 2001 voor het beëindigen van de relatie met HLS. De bank vorderde het terugbetalen van een openstaande lening, maar hier bleek HLS niet toe in staat. Dankzij steun van een nieuwe (Amerikaanse) huisbankier kon HLS toch doorgaan met haar activiteiten. Tegen deze bank gingen de SHAC-actievoerders nog een stap verder door de acties te verleggen naar de persoonlijke levenssfeer. Om de bank te bewegen de financiële relatie met HLS te beëindigen, drongen actievoerders begin 2002 binnen in het appartement van de directeur van de bank, ontvreemden zijn creditcard en boekten er een bedrag van ongeveer \$ 100.000 mee af. Kort daarop verbrak ook deze bank de relatie met HLS.²²³ Voor HLS is het inmiddels niet meer mogelijk om bij gangbare instellingen te bankieren of zich te verzekeren: deze rollen zijn inmiddels overgenomen door de Britse overheid.

SHAC geeft zelf aan dat op dit moment de belangrijkste targets financieel Bedrijf B en de farmaceutische Bedrijven A en C zijn. Zeer recent (augustus 2007) hebben dierenrechtenactivisten onder de naam ARM een sabotageactie tegen Bedrijf A gepleegd: ARM bracht naar buiten dat zij in Frankrijk en Groot-Brittannië lenzenvloeistof en een

²²³ <http://www.shac.net/SHAC/history.html>

medisch ontsmettingsmiddel van Bedrijf A had vervuild met waterstofperoxide. Bedrijf A heeft naar aanleiding van die claim de producten uit de winkels teruggehaald. Later bleek dat er geen producten vergiftigd waren.

Acties in Nederland

In onderstaande tabel zijn tellingen weergegeven van incidenten die gerelateerd zijn aan radicaal dierenrechtenactivisme.²²⁴

Tabel 6

Aantal geregistreerde aan radicaal dierenrechtenactivisme gerelateerde incidenten			
	2005	2006	2007
Demonstratie	17	99	138
Waarvan vergund	14	89	134
Vernieling	10	14	30
Waarvan op privé adres	3	7	22
Bedreiging	7	4	7
Waarvan persoonlijk geuit op privé adres		2	
Demonstratie op privé adres		10	1
Diefstal		2	1
Brandstichting			1
Waarvan op privé adres			1
Dierenbevrijding			1
Totaal	34	129	179

Bron: KLPD/DNRI, periode: 1 januari 2005 t/m 17 november 2007

[REDACTED]

234 [REDACTED]

In de afgelopen twee jaar is het aantal homevisits duidelijk toegenomen. Later wordt deze ontwikkeling nader besproken.

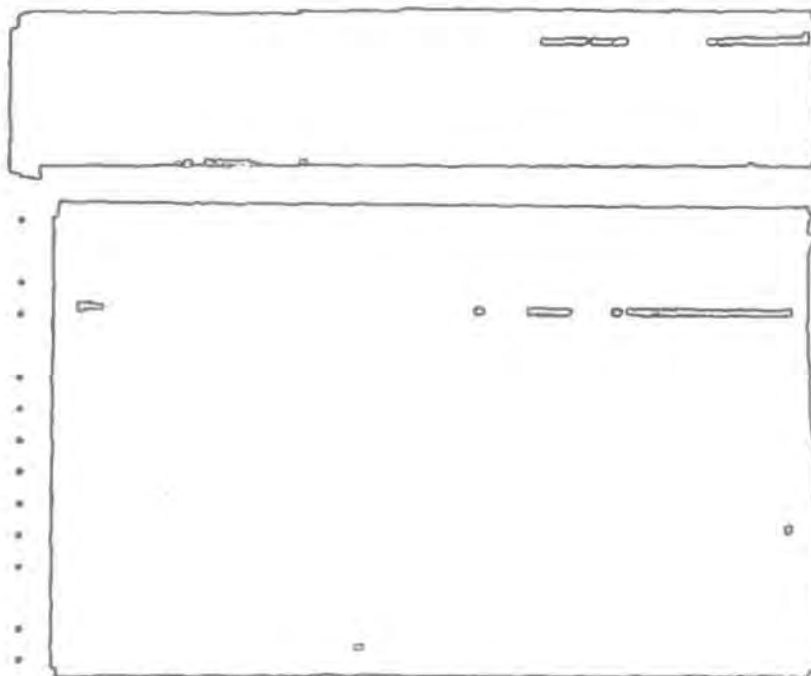
Animal Rights Gatherings

Om meer steun te krijgen voor het onderwerp dierenrechten en internationale contacten te leggen en te versterken wordt er jaarlijks een internationale 'Animal Rights Gathering' (AR Gathering) gehouden. In 2001 en 2003 vonden dergelijke Gatherings plaats in Amsterdam.

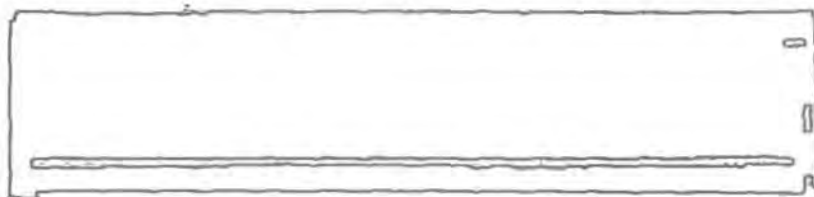

De afgelopen drie jaar vonden de internationale AR Gatherings plaats in Kent (UK). Gemiddeld waren er per Gathering zo'n drie- tot vierhonderd dierenrechtenactivisten aanwezig. Tijdens deze Gatherings worden (internationale) afspraken gemaakt over de te voeren campagne strategieën. Volgens de AIVD (in de nota 'Dierenrechtenactivisme in Nederland; springplank voor Europa') kreeg Rvd bij de Gathering in juni 2006 in Groot-Brittannië een voortrekkersrol

toebedeeld waar het acties op het Europese continent betreft. Tevens werd destijds besloten meer aandacht te besteden aan de 'homevisits' en dat de medewerkers van (met name) farmaceutische bedrijven dus meer dan voorheen in hun eigen woonomgeving lastiggevalen zouden gaan worden. De geregistreerde vernielingen op privé-adressen in 2006 (zie tabel incidententellingen), vonden allemaal plaats na deze Gathering in juni. Deze 'abrupte' stijging zette door in 2007.

Voorafgaand aan de Gathering, op donderdag 9 augustus, werd er in Amsterdam een mars gehouden tegen het gebruik van bont en tegen HLS. Naar schatting waren ruim 300 activisten uit vrijwel heel Europa bij de Gathering aanwezig. Op een enkel incident na zijn de demonstratie en de Gathering rustig verlopen.

Materiële schade

Immateriële schade

vloed.

The image shows a dark, high-contrast scan of a document page. It appears to be a ledger or a form with multiple columns and rows. Faint horizontal lines are visible across the page, suggesting a table structure. The text is mostly illegible due to the low contrast and high darkness of the scan. There are some faint, light-colored shapes that might be text or markings, but they cannot be read accurately.

In het algemeen kunnen targetbedrijven geen secure inschatting geven van de economische schade die door dierenrechtenactivisten is toegebracht. Hoewel exacte cijfers ontbreken is het vermoeden dat het om aanzienlijke bedragen gaat. De aanschaf van alarminstallaties, camerasystemen en het inhuren van private beveiligingsbedrijven brengen hoge kosten met zich mee. Ook moet

ମାତ୍ର ୧୫ ଟଙ୍କାରେ କିଣି ପାରିବେ

rekening worden gehouden met kosten die ontstaan doordat het productieproces (gedeeltelijk) stil is komen te liggen en hogere verzekeringspremies. Er zijn gevallen bekend van bedrijven die hun contracten met hoofdtargetbedrijven hebben beëindigd als gevolg van bedreiging, vernieling en brandstichting. Ook het terughalen van producten naar aanleiding van claims dat die producten zouden zijn vergiftigd, veroorzaakt grote economische schade. Tenslotte hebben koersverliezen van uitgegeven aandelen een ontzettend groot effect op de financiële situatie van een bedrijf.

3.2.5 Verwachte ontwikkelingen

In Groot-Brittannië zijn onder de namen 'SPEAC' en 'SPEAK' ook campagnes gevoerd tegen de bouw van laboratoria waar dierproeven uitgevoerd zouden gaan worden. De campagne SPEAC stond voor 'Stop Primate Experiments at Cambridge' en was gericht tegen de bouw van een primaten onderzoekslaboratorium van de universiteit van Cambridge. Op de reeds beschreven wijze werden, naast de universiteit zelf, bedrijven die betrokken waren bij de bouw van dit laboratorium target van de dierenrechtenactivisten. Begin 2004 werd dit project beëindigd. Na dit 'succes' richtte deze campagne zich vanaf 2004 tegen de bouw van een dierenverblijf van de universiteit van Oxford; de naam van de campagne werd gewijzigd in SPEAK (The Voice for the Animals). Deze campagne was zeer gewelddadig te noemen. Bedrijven die betrokken waren bij de bouw werden slachtoffer van brandstichtingen en vernielingen en leden grote economische schade. Hierop trok een aantal aannemers en leveranciers zich terug en werd het gehele project stopgezet. Recent is de bouw van het dierenverblijf weer opgepakt. De Britse politie houdt er rekening mee dat de situatie gaat escaleren.

[REDACTED]

[REDACTED]

sch

sch

4

BUITENLANDSE GROEPEN IN NEDERLAND

4.1 Introductie buitenlandse groepen in Nederland

4.1.1 Inleiding

Bij de 'buitenlandse groeperingen in Nederland' gaat het om alle niet-religieus geïnspireerde groepen die zijn betrokken bij gewelddadig activisme en terrorisme in of vanuit Nederland, maar waarvan de activiteiten primair zijn gericht op andere landen. In zijn jaarverslagen geeft de AIVD overzichten van deze groeperingen. Naast de jihadististen, verschillende soorten links en rechtsextremisten en dierenrechtenactivisten, besteedt zij aandacht aan deze 'overige terroristische groeperingen'. Het overzicht van de buitenlandse terroristische groeperingen in de CBA komt in beginsel overeen met dat van de AIVD. In deze inleiding licht de onderzoeksgroep toe welke groeperingen zij in dit hoofdstuk bespreekt.

4.1.2 Selectie van buitenlandse groepen in Nederland

De buitenlandse groeperingen die de AIVD signaleert vormen een beperkt deel van het totaal aantal groepen op de zogeheten sanctielijsten van de Europese Unie (EU).²²⁸ Per 1 februari 2007 zijn organisaties op deze lijsten van rechtswege verboden in Nederland; voortzetting van hun werkzaamheden is strafbaar.²²⁹ De meest actuele versie van de EU-lijst dateert van mei 2006 en bevat de namen van 45 personen en 48 groepen en entiteiten.²³¹ Daaronder vallen ook diverse islamistische en links- en rechtsradicale groepen die de DNR niet tot de buitenlandse groeperingen rekent. In de onderzoeksperiode 2005²³² en 2006²³³ signaleerde de AIVD de volgende wat zij noemt 'overige terroristische groeperingen' in Nederland, alfabetisch gerangschikt.

²²⁸ De sanctielijst is tot stand gekomen bij de *Common Position 2001/931/CFSP on the application of specific measures to combat terrorism* en wordt regelmatig geactualiseerd.

²²⁹ Voor de juridische basis, zie hoofdstuk 5.

²³⁰ Council Common Position 2006/380/CFSP, van 29 mei 2006.

²³¹ AIVD (2006, p. 29-32).

²³² AIVD (2007, p. 34-37).

Tabel 7

¹²⁴ De AIVD spreekt wel in algemene zin over protestantse strijdgroepen (AIVD 2007).

¹²⁹ In het jaarverslag 2005 noemt de AIVD ook de KONGRA GEL (Volkscongres van Koerdistan), een tijdelijke naam van de PKK.

Van 2005 op 2006 daalt het aantal groepen van elf naar acht. Wat opvalt, is het verdwijnen van de Communistische Partij van de Filippijnen uit het jaarverslag 2006 van de AIVD; [redacted]

[redacted] (zie 4.7). Daar staat de opname in 2006 van de Tamil Tijgers tegenover, die in 2006 op de sanctielijst van de EU kwamen. In een afzonderlijk hoofdstuk over radicalisering behandelt de AIVD gevallen van vooral islamitisch radicalisme binnen diverse etnische gemeenschappen. Zij noemt hier de linkse Iraanse oppositiebeweging *Mujahedin-e Khalq Organisation* (MKO), die sinds mei 2002 op de sanctielijst van de EU staat. De MKO tekende bezwaar aan bij het Europese Hof van Justitie tegen de plaatsing op de EU-lijst. Behalve de MKO stapten ook Sison, de Koerdische Arbeiderspartij PKK en de Stichting Al-Aqsa uit Heerlen naar de rechter in Luxemburg. Op 12 december 2006 stelde het gerecht in eerste aanleg de eisers in het gelijk omdat de EU niet het recht van wederhoor had toegepast. De uitspraak leidde niet automatisch tot verwijdering van de lijst omdat het ging om wederhoor achteraf, waaraan inmiddels is voldaan, aldus de EU.²³⁷

Dit hoofdstuk beantwoordt de vijf onderzoeksvragen voor zes buitenlandse organisaties;

- de Sri Lankaanse Tamil separatisten van de LTTE;
- de Iraanse organisatie MKO (of MEK);
- de Turks-Koerdische PKK (en de TAK);
- de Turkse marxistisch-leninistische organisatie DHKP/C;
- de Turkse marxistisch-leninistisch-maoïstische organisatie TKP/ML²³⁸;
- de Filippijnse communistische partij CPP en het daar aan gelieerde NPA.

236

[redacted]

237 AIVD (2007, p. 45); EU-rechter schrapt Iraanse Mujaheden van sanctielijst, NRC Handelsblad, 12 december 2006.

238

[redacted]

Waar mogelijk maakt de DNR bij dit onderdeel

4.2 De Liberation Tigers of Tamil Eelam

Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE) is de naam van een separatistische politieke partij die streeft naar de vestiging van een onafhankelijke staat, Tamil Eelam, voor de Tamil-minderheid in het Noorden en Oosten van Sri Lanka. De LTTE staat sinds mei 2006 op de sanctielijst van de Europese Unie en sinds 2001 op lijsten van het Verenigd Koninkrijk, Canada en op de lijst van terroristische organisaties van de Verenigde Staten.²⁴⁰ De plaatsing op deze lijsten hangt

340 MIPT Group Profile Liberation Tigers of Tamil Eelam.

samen met de aanslagen die de LTTE op Sri Lanka pleegt en met fondsenwerving in de landen waar veel Tamil-vluchtelingen wonen. De fondsenwerving gaat volgens diverse berichten samen met afpersing. Ook is sprake van politieke intimidatie van Tamils in het buitenland door de LTTE.

Vanaf het eerste uur (1976) leidt de 'tirannieke kluizenaar'²⁴¹ Vellupillai Prabhakaran de LTTE. De LTTE is een nationalistisch-separatistische beweging, die zich ideologisch moeilijk laat plaatsen. Tamils zijn van oorsprong Hindoe, terwijl de meerderheid der Singalezen boeddhist is, maar de LTTE is geen hindoe-organisatie. Het conflict heeft vooral een etnische achtergrond. Er zijn marxistische invloeden, maar de notie van het Tamil Eelam heeft ook wel iets mystieks, aldus de *International Crisis Group*.²⁴² De LTTE zet zelfmoordterroristen in, kent een leiderschapscultus en heeft feitelijk een éénpartijstaat ingevoerd in het door haar gecontroleerde gebied, het noordelijk deel van Sri Lanka, rond de stad Jaffna.²⁴³ Veel Tamils wonen niet in LTTE-gebied, maar in het zuiden. In de gebieden waar de Tamils in de meerderheid zijn, het noorden en oosten, is de invloed van de LTTE groter. Na een multerij in 2004 heeft de LTTE de greep op het oosten verloren.²⁴⁴ De LTTE is sindsdien meer nog dan voorheen een organisatie van vooral noordelijke Tamils, die in en rond de stad Jaffna wonen.²⁴⁵

In de burgeroorlog kwamen tussen 1983 en 2002 naar schatting 60.000 tot 70.000 mensen om het leven, maar de ICG sluit niet uit dat het er 100.000 waren. In 2002 werd na Noorse bemiddeling een staakt-het-vuren afgekondigd. Na de tsunami van 26 december 2004 kwam er geen vredesregeling, zoals in Atjeh. Voorjaar 2006 werd er onderhandeld, maar daarna ging het mis. Sinds 2006 kwamen alweer 5.000 burgers om bij geweld; 250.000 burgers zijn op de vlucht zijn geslagen.²⁴⁶ Anno 2007 heeft de LTTE ongeveer 10.000 soldaten onder de wapenen. Het Tamil-leger maakt op waarnemers een professionele indruk, maar heeft enkele duizenden minderjarigen onder de wapenen.²⁴⁷ Het is uitgerust met zware wapens, zoals T-55 tanks. Daarnaast beschikt de LTTE over

²⁴¹ The Economist, 9 juni 2007.

²⁴² ICG (2006/124, p. 17).

²⁴³ HRW (2006, p. 35); IRC (2006).

²⁴⁴ Daarbij scheidde de 'oostelijke' LTTE-commandant Vinayagamoorthi Muralitharan, 'kolonel Karuna', zich met zo'n 6.000 strijders af van de LTTE. Karuna beschikt over een eigen strijdgroep, de Tamil Makkal Viduthalaip Pulikal (TMVP). De TMVP maakt zich schuldig aan dezelfde vergripen als de LTTE en zou 200 kindsoldaten hebben ingelijfd (ICG 2007/134, p. 17).

²⁴⁵ Berichtgeving over de oorlog is niet erg betrouwbaar, maar de ICG stelt wel dat regeringstroepen in de periode januari-april 2007 diverse LTTE-bases in het oosten uitschakelden (ICG 2007/134, p. 15).

²⁴⁶ ICG (2006/124).

²⁴⁷ The Economist, 9 juni 2007.

een marine, de Sea Tigers²⁴⁸ en een luchtmacht (de Air Tigers). De oorlog op Sri Lanka is volgens The Economist dan ook niet alleen een 'low' maar ook een 'high intensity conflict'.²⁴⁹ Het is een 'vuile' oorlog en internationale waarnemers beschuldigen beide partijen van ernstige schendingen van de mensenrechten. De LTTE maakt zich sinds haar oprichting, schuldig aan moorden, bomaanslagen en andere terroristische handelingen.²⁵⁰ De aanduiding 'bevrijdingsbeweging' voor de LTTE is wat dat betreft misplaatst. De LTTE lijkt er gespecialiseerde afdelingen op na te houden die tegenstanders en dissidenten uit de weg ruimen, zoals de zelfmoordcommando's van de Black Tigers.²⁵¹ Zowel burgers als hoge politici en militairen zijn omgekomen bij zelfmoordaanslagen van de Tijgers. De LTTE heeft zich, aldus de ICG, ook schuldig gemaakt aan etnische zuivering, gericht tegen moslims. In 1990 verdreef de LTTE met moordpartijen waar ongeveer 1.000 moslims bij omkwamen, de moslim-minderheid uit Noord Sri Lanka.²⁵² De LTTE voerde ook recent aanvallen op burgers uit.²⁵³ De ICG roept niet alleen de Sri Lankaanse regering op de mensenrechten te eerbiedigen, maar ook de LTTE.²⁵⁴ Europese landen, waaronder Nederland, waren geruime tijd terughoudend met het aanpakken van de LTTE, om het staakt-het-vuren niet te hinderen. Dat was bijvoorbeeld de reden die de Nederlandse regering in 2005 aanvoerde voor het niet optreden tegen de LTTE, na berichten in de pers dat de Tijgers zich schuldig maakten aan afpersing van Tamils in Europa en Nederland.²⁵⁵ Op dit moment lijkt de terughoudendheid mondiaal verleden tijd te zijn.

Sinds in 1983 de burgeroorlog uitbrak ontvluchtten naar schatting 600.000 tot 800.000 Tamils Sri Lanka, bijna een kwart van het totaal. De vluchtelingen zijn over de wereld verspreid geraakt, maar de omvang van de gemeenschappen verschilt sterk per land, aldus gegevens van Human Rights Watch.

²⁴⁸ Maritime threat: tactics and technology of the Sea Tigers, Jane's Intelligence Review, juni 2006.

²⁴⁹ The Economist, 9 juni 2007.

²⁵⁰ MIPT Group Profile Liberation Tigers of Tamil Eelam.

²⁵¹ Is Sri Lanka once again on the brink of full-scale civil war? The big question, The Independent, 2 mei 2006; Jane's Intelligence Review, juni 2006, p. 10.

²⁵² ICG (2007/134a, p. 7-9).

²⁵³ ICG (2007/135, p.1). Zie onder andere NRC Handelsblad, 15 juni 2006. Incident profile, Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE) attacked transportation target (apr. 7, 2007, Sri Lanka)', MIPT Terrorism Knowledge Base.

²⁵⁴ Human Rights Watch (2006); International Crisis Group (2007/134 en 2007/135); zie met betrekking tot de wederzijdse mensenrechtenschendingen ook Ministerie van Buitenlandse Zaken (2007b).

²⁵⁵ Nederland blijft naïef over de Tamil Tijgers, Vrij Nederland, 19 november 2005.

Tabel 8

De Tamil-diaspora ²⁵⁴	
Land van vestiging	Geschatte omvang Tamil-gemeenschap
Canada	200.000 tot 250.000
India	150.000
Verenigd Koninkrijk	110.000
Duitsland	50.000
Frankrijk	30.000
Zwitserland	30.000
Oostenrijk	30.000

Bron: HRW (2006, p. 10)

Buiten India, dat in het zuiden van het land (de deelstaat Tamil Nadu) ook een Tamil-gemeenschap heeft, woont bijna de helft van de diaspora in Canada en het Verenigd Koninkrijk,²⁵⁷ gevolgd door Duitsland met ongeveer 50.000 vluchtelingen. De cijfers roepen wel vragen op. Zo is de omvang van de Tamilbevolking in Frankrijk volgens Jane's niet 30.000 maar 70.000 personen.²⁵⁸ In Nederland gaat het volgens het CBS om iets minder dan 10.000 personen (zie verder hieronder). In Canada, het westerse land met de grootste gemeenschap, leven de Tamils geconcentreerd in de regio Toronto. Ook Londen heeft een grote Tamil-gemeenschap. Binnen de grotere gemeenschappen richten de Tamils instituties op, culturele organisaties, tempels en bedrijven. Ook daar doet LTTE zijn invloed gelden.²⁵⁹ Open bronnen wekken de indruk dat de LTTE vooral via enkele 'hulporganisaties' de fondsenwerving organiseert.²⁶⁰ De organisaties fungeren volgens *Human Rights Watch* als humanitaire façades voor afpersingspraktijken en politieke repressie. Het gebruik van geweld door de Tijgers, binnen de diaspora en op Sri Lanka, ondersteunt zowel afpersing als politieke controle.²⁶¹ Midden jaren negentig was volgens *Human Rights Watch* 80 tot 90 procent van het militaire budget van de Tijgers afkomstig van collectes.²⁶² In 2006 en 2007 zijn in verschillende landen (Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten) leidinggevende figuren van de LTTE opgepakt, vooral op verdenking van betrokkenheid bij financiering van terrorisme en afpersing van Tamils die in het Westen wonen.

²⁵⁴ HRW (2006, p. 10). De auteur, Becker, wijst erop dat de cijfers in de diverse bronnen uiteenlopen.

²⁵⁷ HRW (2006, p. 1, 3).

²⁵⁸ *Jane's Intelligence Review*, juni 2006.

²⁵⁹ HRW (2006, p. 10).

²⁶⁰ HRW (2006, p. 21, n. 52).

²⁶¹ HRW (2006, p. 11).

²⁶² HRW (2006, p. 11).

4.2.2 Organisaties en personen in Nederland

In 2007 stonden er 9.612 Sri Lankanen in Nederland in de Gemeentelijke Basisadministratie ingeschreven, wat iets minder is dan de piek van 9.827 die in 2005 werd bereikt na jaren van groei van de bevolkingsgroep. Tamils maken vermoedelijk het grootste deel uit van de bevolkingsgroep.²⁶³

Volgens het BfV telde de 'afdeling Duitsland' van de LTTE in 2006 en 2005 ongeveer 800 'leden of aanhangers' (750 in 2004).²⁶⁴ In combinatie met een geschatte omvang van de Tamil-populatie in Duitsland (50.000), suggereert dit dat 1 tot 1,5 procent van de Tamil-gemeenschap in de Bondsrepubliek actief is binnen de LTTE.

4.2.3 Activiteiten en werkwijzen in Nederland

²⁶³ CBS Voorburg/Heerlen, 2007-6-29. Een andere bron suggereert dat het om enkele duizenden personen meer gaat.

²⁶⁴ De BfV spreekt van 'Mitglieder/Anhänger', BfV (2006a, p. 260); BfV (2007c, p. 273).

²⁶⁵

²⁶⁶ ANP, 11 maart 2005.

[REDACTED]

Een anonieme bron van het weekblad *Vrij Nederland* stelde dat eind 2005 hogere contributies werden gevraagd in verband met de komende eindstrijd op Sri Lanka.²⁶⁸

[REDACTED]

Volgens verklaringen tegenover *Human Rights Watch*, beschikt de LTTE over een nauwkeurige boekhouding waarin staat wie hoeveel betaalt, welk inkomen men heeft, wat de waarde is van woningen etc. Wanneer de LTTE van personen ontdekt dat ze nog nooit hebben betaald, krijgen die een navordering.²⁶⁹ Sinds 2000 vragen de vertegenwoordigers van de LTTE om machtigingen voor automatische betaling.²⁷⁰

[REDACTED]

De LTTE verdeelt ieder land met een Tamil-gemeenschap geografisch onder in regio's, waarbinnen activisten moeten collecteren. Collectanten krijgen iedere maand van het regionale hoofd te horen hoeveel zij moeten ophalen voor welk doel. Zo'n doel kan zeer concreet zijn, bijvoorbeeld het oprichten van een bataljon of het kopen van wapens.²⁷¹ Activisten collecteren niet alleen op straat, maar ook bij mensen thuis, onder Tamils die Sri Lanka bezoeken, bij openbare festiviteiten en tempels.

[REDACTED]

267

268 *Nederland blijft naïef over de Tamil Tijgers*, *Vrij Nederland*, 19 november 2005. Ook HRW (2006, p. 25) meldt een intensivering van de collectes in 2005.

269 HRW (2006, p. 35).

270 HRW (2006, p. 12).

271 [REDACTED]

272 HRW (2006, p. 11-12).

[REDACTED]

Soms komen dan Tamils uit verschillende landen op zo'n bijeenkomst. In Canada, Australië en het Verenigd Koninkrijk probeerde de partij hindoetempels geld op te laten halen of zelfs over te nemen. Bestuurders worden onder druk gezet; hierbij is in de Angelsaksische landen sprake geweest van ontvoering en mogelijk ook van moord.²⁷³

[REDACTED]

[REDACTED]

4.2.4 Effecten

[REDACTED]

[REDACTED]

Rond Tamil-journalisten in diverse Europese landen die kritisch berichtten over de LTTE beschrijft Human Rights Watch een reeks van

²⁷³ HRW (2006, p. 33; p. 21-24).

incidenten in het recente verleden en uit de jaren negentig. Journalisten en andere critici worden geconfronteerd met lastercampagnes en bedreigingen. In sommige gevallen is er de sterke verdenking dat de LTTE mensen zwaar mishandelde en zelfs dodelijk geweld toepaste.²⁷⁴

[REDACTED]

[REDACTED]. Daarnaast was er politiek gemotiveerde terughoudendheid die paste binnen het beleid van de Europese Unie. Ook de Nederlandse regering voerde het vredesproces op Sri Lanka aan als reden om niet te scherp op de acties van de LTTE te letten omdat "politieke isolatie van de Tamil Tijgers een oplossing van het conflict in Sri Lanka niet dichterbij brengt".²⁷⁵ Nu de strijd op Sri Lanka weer is opgelaaid is in verschillende landen een einde gekomen aan deze politiek van *appeasement*.

4.2.5 Verwachte ontwikkelingen

[REDACTED]

[REDACTED] De International Crisis Group verwacht voorlopig geen vrede.²⁷⁶

[REDACTED]

Sinds 2006 staat de LTTE op de sanctielijst. Daardoor zijn bestaande fondsen bevroren. Het collecteren en het overboeken van fondsen voor de gewapende strijd is strafbaar.

[REDACTED]

²⁷⁴ HRW (2006, p. 14-20).

²⁷⁵ Nederland blijft naïef over de Tamil Tijgers, Vrij Nederland, 19 november 2005.

²⁷⁶ ICG (2007/135).

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

4.3 De Mujahedin-e Khalq Organisation

4.3.1 Achtergronden

De Mujahedin-e Khalq Organisation (MKO) staat sinds 2002 op de sanctielijst van de Europese Unie en sinds 1997 op de lijst van Foreign Terrorist Organizations (FTO) van het State Department.²⁷⁷ Het *EU Terrorism Situation and Trend Report 2007* besteedt geen aandacht aan de MKO.²⁷⁸ Studenten van de universiteit van Teheran richtten de MKO in 1965 op. [REDACTED]

[REDACTED] bepleitte gewapend verzet tegen het regime van de sjah van Iran op basis van een marxistische interpretatie van de islam. Mujahedin-e Khalq betekent zoiets als islamitische volksstrijders. Na de val van de sjah in 1979, kwamen de ayatollahs aan de macht. De MKO en andere oppositiegroepen weken in 1981 uit naar Parijs. Daar verenigden zij zich in een Nationale Verzetsraad (National Council of Resistance of Iran, NCRI), maar die viel in 1985 uiteen. Sindsdien fungeert de NCRI als spreekbuis van de MKO in Europa.²⁷⁹ De NCRI presenteert zich als een parlement in ballingschap dat na de val van het sjiietische regime een democratisch bewind

²⁷⁷ BIV (2006, p. 14).

²⁷⁸ De MKO wordt ook aangeduid met de afkortingen 'PMOI' (People's Mojahedin Organisation van Iran, 'Presentatie van de Iraanse Volksmujahedin', www.jomnetwork.nl) en MEK; MIPT Group Profile Mujahedin-e-Khalq

²⁷⁹ De EU zondert de NCR expliciet uit van plaatsing op de lijst.

wil vestigen dat de mensenrechten respecteert.

Het BfV veronderstelt dat met het verlies van het hoofdkwartier in Irak, het gezag binnen de MKO is overgegaan naar de 'Europacentrale' in Parijs. De MKO vertoont sektarische en stalinistische trekken.²⁸¹

In Europa staken tien MKO-aanhangers zichzelf in brand. Twee van hen overleden aan hun verwondingen.²⁸²

De gewapende acties van de MKO tegen Iran hebben vooral plaatsgevonden vanaf Iraakse bodem. MKO-strijders pleegden begin jaren tachtig in Iran zware bomaanslagen tegen de regerende IRP waarbij honderden doden vielen. De partij kende een sterke interne repressie. In MKO-kampen werden critici aan geestelijke en lichamelijke martelingen onderworpen; in een aantal gevallen kwamen mensen om.²⁸³ De MKO genoot de steun van Saddam Hussein en nam in 2003 een neutrale houding aan toen de Verenigde Staten en hun bondgenoten Irak binnenvielen. De MKO in Irak beschikt over ongeveer 5.000 strijders, die door de Amerikaanse strijdkrachten zijn ontwapend en zich bevinden in legerbases in Centraal Irak, met name Camp Ashraf. Begin 2005 zou, aldus de International Crisis Group, de MKO volgens geruchten nog op enige steun kunnen rekenen in Washington, ondanks het feit dat zij op de FTO-lijst staat.²⁸⁴ In de loop van 2007 zijn in ieder geval de spanningen tussen de Verenigde Staten en Iran verder opgelopen.

De MKO heeft in Iran nog maar weinig aanhang omdat zij de kant van Irak koos tijdens de oorlog.²⁸⁵ Iran stelt dat veel burgers bij de acties van de MKO zijn omgekomen. Omgekeerd zijn, aldus het BfV, MKO-leden wereldwijd doelwit van moordaanslagen van de Iraanse veiligheidsdiensten en zijn duizenden aanhangers van de partij in Iran terechtgesteld.²⁸⁶

²⁸⁰ MIPT Group Profile Mujahedin-e-Khalq.

²⁸¹ BfV (2006, p. 12).

²⁸² HRW (2005, p. 3).

²⁸³ HRW (2005, p. 10 e.v.).

²⁸⁴ ICG (2005/38, p. 19-21).

²⁸⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken (2007c, p. 66); ICG (2005, p. 8 noot 49).

²⁸⁶ BfV (2006, p. 13).

4.3.2 Organisaties en personen in Nederland

[REDACTED] Volgens het BfV is de organisatie vertegenwoordigd in alle landen waar een omvangrijke Iraanse gemeenschap is. Naast Duitsland zijn dat Nederland, Frankrijk, Zwitserland en Italië.²⁸⁸

[REDACTED] volgens de AIVD tot demonstreren, handtekeningenacties en fondsen werven. Mantelorganisaties doen de feitelijke fondsenwerving. Eerst was dat de stichting *Solidariteit met Iraanse Mensen* (SIM), toen de *Stichting voor Mensenrechten Vrienden* (SMV) en de stichting *Het Imago van de Toekomst*. Het fondsenwerven zou vrij agressief gaan, aldus de AIVD. De stichtingen preten-deren humanitaire hulp aan het Iraanse volk te geven, maar feitelijk zamelen zij geld in voor de MKO.²⁸⁹ Nadat zij in het jaarverslag 2005 waren genoemd, namen andere stichtingen hun rol over. Het jaarverslag 2006 noemt de Stichting van de Familieleden van Iran (SFVI)²⁹⁰, Vrij Nederland noemt een andere club, de Jongeren Toekomstige Wereldverbeteraars (JTW).²⁹¹ Op de website van de SFVI staat een link naar de satellietzender Simaye Azadi van de MKO. De site van de JTW (www.jtwnetwork.nl) bevat links naar pagina's over de 'PMOI' en Rajavi.

4.3.3 Activiteiten en werkwijzen in Nederland

De NCRI en eigenlijk dus de MKO probeert, aldus het BfV, steun te krijgen bij de politiek in het Westen door zich voor te doen als de democratische Iraanse oppositie. Men doet alsof men een 'Derde Weg' vertegenwoordigt tussen het vermeende paaien van het Iraanse regime door de EU en een militaire interventie door de Verenigde Staten. Ook verklaart men voor een vrijemarkteconomie te zijn. Het BfV beschouwt de MKO nog altijd als een totalitaire organisatie.²⁹² In enkele landen is de MKO er in geslaagd te doen geloven dat de NCRI een democratisch alternatief zou zijn voor het regime in Teheran.

²⁸⁷ CBS Statline, op 1 januari 2007 ging het om precies te zijn om 28.969 personen.

²⁸⁸ BfV (2006, p. 15).

²⁸⁹ AIVD (2006, p. 37-38).

²⁹⁰ AIVD (2007, p. 45).

²⁹¹ *De Mujahedin komt bij u thuis*, Vrij Nederland, 13 januari 2007.

²⁹² BfV (2006, p. 15).

[REDACTED] De propaganda-
machine van de MKO bleek eerder effectief, toen de Amerikaanse president in
2005 vermeende gegevens over het Iraanse atoomprogramma aanhaalde die
afkomstig waren van de 'terroristische' MKO.²⁹³

4.3.4 Effecten

4.3.5 Verwachte ontwikkelingen

De MKO is sinds 2003 onmiskenbaar in het defensief gedrongen, nu de groepe-
ring in Irak onder toezicht staat van de Verenigde Staten. [REDACTED]

[REDACTED] veel hangt af van de
verdere ontwikkelingen in Irak en de relatie tussen de Verenigde Staten en Iran.
De Amerikanen staan mogelijk enigszins ambivalent tegenover de MKO, omdat
de partij een potentiële bondgenoot is tegen het bewind in Teheran. De afge-
lopen jaren was de MKO in Europa vooral bezig de plaatsing op de sanctielijst
ongedaan te maken. Het ziet er ondanks de uitspraak dat de plaatsing beter
gemotiveerd moest worden, niet naar uit dat deze inspanningen van de MKO
veel succes zullen hebben. Het BfV wijst erop dat de MKO het gebruik van
geweld nog niet heeft afgezworen. [REDACTED]

[REDACTED] Het BfV signaleert namelijk dat de 'MKO-NWRI'²⁹⁶ zijn activiteiten in

²⁹³ *Terror Watch: A Strange Source of Intelligence on Iran*, Newsweek, 20 mei 2005.

²⁹⁴ [REDACTED]

²⁹⁵ www.cof.nl, 20 augustus 2007.

²⁹⁶ NWRI staat voor Nationale Widerstand Iran, oftewel de NCRI.

Duitsland concentreert in de regio Keulen-Bonn, waar de organisatie onroerend goed heeft verworven. De locatie zou zijn gekozen door de geografische nabijheid van de Europacentrale in Parijs en het 'strategisch belangrijke' Nederland. Nederland is volgens het BfV voor de MKO financieel belangrijk en zou een 'hoog mobiliseringspotentieel' hebben.²⁹⁷

4.4 De Partiya Karkeren Kurdistan

4.4.1 Achtergronden

Abdullah Öcalan richtte in 1978 de Koerdische Arbeiderspartij (PKK) op. De PKK streeft naar een onafhankelijke Koerdische staat, tot voor kort: op marxistisch-leninistische grondslag. Omdat deze staat zou moeten liggen in het woongebied van de Koerden in Oost-Turkije, leidde dit streven tot een gewapend conflict met de Turkse staat, die al grote moeite had te erkennen dat niet alle inwoners van Turkije etnische Turken zijn.

In de periode 1984-1999 voerde de gewapende tak van de PKK, de ARGK, een gewapende strijd: aanvankelijk een guerrillaoorlog in Zuidoost-Turkije. Vanaf 1991 pleegde de PKK ook aanslagen in West-Turkije. In de strijd kwamen 37.000 mensen om. In de loop van de jaren negentig verloor de PKK de guerrillastrijd, met als dieptepunt de aanhouding in 1999 van Öcalan. In september 1999 riep Öcalan, die aanbleef als partijleider, vanuit de gevangenis op het eiland Imrali op tot een wapenstilstand. De PKK-strijders, inmiddels georganiseerd in de HPG in plaats van de ARGK, trokken zich terug in Noord-Irak. De gematigde koers beviel mogelijk een deel van de aanhang niet. Sinds de zomer van 2004 hebben de zogeheten Koerdische Vrijheidsvalken, de TAK, tal van aanslagen gepleegd, met name op toeristen. De PKK ontkent controle te hebben over de TAK (zie ook hieronder).²⁹⁸ Sinds het najaar van 2007 is niet alleen de TAK, maar ook de PKK weer in gevecht met het Turkse leger.

Pogingen van de PKK om door Turkije en de internationale gemeenschap als respectabele gesprekspartner te worden beschouwd, door van naam te veranderen en te verklaren naar een vreedzame oplossing te streven, liepen op niets uit. In april 2002 hief een partijcongres de PKK op en stichtte de KADEK (Vrijheids- en Democratiecongres van Koerdistan), een partij die in structuur en kader vrijwel identiek was. In november 2003 veranderde de KADEK van naam

²⁹⁷ BfV (2006, p. 16-17).

²⁹⁸ MIPT Group Profile Kurdistan Freedom Hawks.

en ging KONGRA GEL (Volkscongres van Koerdistan) heten. De naamsveranderingen verhinderden niet dat in 2004 de Europese Unie ook de opvolgers van de PKK op de sanctielijst plaatste. Sinds het voorjaar van 2005 is de PKK 'heropgericht'. De KONGRA GEL is echter niet opgeheven, maar zou dienen als koepel waaronder diverse Koerdische organisaties en stromingen zich verenigen. De partij streefde, aldus het BfV, voortaan naar culturele autonomie en lokaal zelfbestuur voor alle Koerden in een Democratisch Confederaal Koerdistan (Koma Komalem Kurdistan, KKK), dat de Koerdische gebieden in Turkije, Iran, Irak en Syrië omvat.²⁹⁹

Sinds de jaren tachtig werft de PKK fondsen en rekruteert zij strijders binnen de Koerdische migrantengemeenschappen in West-Europa. [REDACTED] In Europa beschikt de PKK/KONGRA GEL over tienduizenden sympathisanten; in Duitsland leven verhoudingsgewijs de meeste Koerden, ongeveer 500.000. Van hen is volgens Duitse cijfers ruim 2% (11.500 personen) lid of aanhanger van de PKK/KONGRA GEL.³⁰⁰ In Nederland is ongeveer een kwart van de Turkse gemeenschap van 368.000 personen van Koerdische afkomst.³⁰¹ De Turks-Koerdische gemeenschap telt dan ongeveer 90.000 personen. [REDACTED]

4.4.2 Organisaties en personen in Nederland

[REDACTED] 302

²⁹⁹ BfV (2007d, p. 3). In de Bijlage Afkortingen staat een tabel met uitleg bij de vele afkortingen van Turks-Koerdische organisaties.

³⁰⁰ BfV (2007c, p. 15). Het aantal aanhangers in Duitsland groeide in de jaren negentig van 3.000 in 1990 naar 12.000 in 1999. Sinds 2002 ligt de aanhang op 11.500, aldus het BfV.

³⁰¹ CBS Statline.

³⁰² BfV (2007c, p. 10).

[REDACTED] Feitelijk leidt de voorzitter van het 'Uitvoerend Comité' de organisatie. Hij verblijft vermoedelijk in Noord-Irak.³⁰³ [REDACTED]

[REDACTED] er is een partijstructuur en een koepelstructuur; onder die koepel valt dan ook weer de partij, die het feitelijk voor het zeggen heeft. De partijstructuur omvat de PKK en zijn Europese tak, de CDK.³⁰⁴ Onder de koepel vallen culturele, vrouwen- en jongerenverenigingen en dergelijke. De coördinatie is vermoedelijk in handen van de Federatie van Koerdische Verenigingen in Europa, de KON-KURD. Onder deze koepel bevinden zich verschillende geografische afdelingen zoals in Duitsland de YEK-KOM: de Federatie van Koerdische Verenigingen in Duitsland.³⁰⁵ [REDACTED]

Op basis van Duitse gerechtelijke uitspraken en van het eigen onderzoek naar het trainingskamp in Liempde schetste de DNR in het deelrapport *Ideologische gemotiveerde criminaliteit* van het Criminaliteitsbeeld 2005³⁰⁶, een beeld van de structuur van partij en kader. [REDACTED]

³⁰³ BIV (2007d, p. 3). Zie ook ICG (2007/64) en ICG (2007/184).

³⁰⁴ Zoals de DNR in het vorige Criminaliteitsbeeld meldde, stond onder het gezag van de CDK ook het zogeheten Moederlandbureau, dat was gevestigd in Rotterdam en zich met logistiek bezighield (zoals het verzorgen van reizen met vervalste reisdocumenten).

³⁰⁵ BIV (2007c, p. 15-16; 2007d, p. 5).

³⁰⁶ KLPD/DNR (2006, p. 53-56).

³⁰⁷ Binnen sectoren (ayalet) zijn er gebieden (bölge) en steden (alan) en soms stadswijken (serit).

De TAK

De TAK, de *Koerdistan Vrijheidsvalken*, bestaat sinds 2004. De Europese Unie plaatste de TAK in december 2006 op de terrorismelijst. De TAK zegt aanslagen op doelen in Turkije te plegen, uit verzet tegen de 'onjuiste' Turkse politiek in Koerdistan en om de slachtoffers van geweld van de Turkse staat te wreken.³⁰⁹ De Turkse overheid beschouwt de TAK als onderdeel van de PKK. De AIVD houdt het erop dat de ideologie van beide organisaties sterk overeenkomt en dat "de TAK mogelijk is voortgekomen uit de PKK".³¹⁰ Het zou dan gaan om aanhangers van de harde lijn die de gematigde koers van de afgelopen jaren afwijzen.

 De TAK probeert de Turkse staat onder druk te zetten door onder andere de economisch belangrijke toeristenindustrie te beschadigen. De TAK gaat in ieder geval verder dan de PKK, door aanslagen op toeristen te plegen. Bij een aanslag in juni 2006 kwamen vier personen om, onder wie een Nederlandse vrouw.³¹¹

4.4.3 Activiteiten en werkwijzen in Nederland

³⁰⁹ BFV (2007d, p. 6).

³⁰⁹ MIPT Group Profile Kurdistan Freedom Hawks.

³¹⁰ AIVD, (2007, p. 35); zie ook AIVD, (2006, p. 30-31).

³¹¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, (2007a, p. 28).

Op 22 mei 2007 kwamen bij een zelfmoordaanslag in Ankara zeven personen om het leven en raakten er 100 gewond. De PKK ontkende betrokkenheid bij de aanslag.³¹²

In de CBA *Turkse georganiseerde criminaliteit in Nederland, 2002-2003*, constateerde de DNR dat de PKK een aantal malen "zijdelings in beeld kwam in relatie tot georganiseerde criminaliteit".³¹³

4.4.4 Effecten

³¹² Zelfmoorddader pleegde dodelijke aanslag in Ankara, Trouw, 24 mei 2007.

³¹³ KLPD/DNR (2004, p. 60-61).

[REDACTED]

[REDACTED]

4.4.5 Verwachte ontwikkelingen

Voor de verdere ontwikkeling van de activiteiten van de PKK binnen West-Europa en Nederland is veel afhankelijk van de situatie in de Koerdische gebieden in het Midden-Oosten. Die situatie is momenteel weinig stabiel als gevolg van verschillende internationaal-politieke ontwikkelingen. Allereerst zijn daar uiteraard de gevolgen van de omverwerping van het regime van Saddam Hussein in 2003. In Noord-Irak realiseerden de Irakese Koerden een grote mate van autonomie. Onderlinge solidariteit tussen de Koerden in de verschillende staten in de regio is niet vanzelfsprekend en de acties van PKK-gelieerde groepen in Noord-Irak tegen Turkije brengen de Irakese regering en de Verenigde Staten in een lastig parket. De KONGRA GEL zou daarbij een tweeledige strategie hanteren, aldus de Duitse veiligheidsdienst BfV, van enerzijds vreedzame actie en anderzijds het dreigen met geweld. Het staakt-het-vuren is in ieder geval ten einde. Turkije dreigde met militair ingrijpen in Noord-Irak, een dreigement dat in het verleden ook regelmatig is uitgevoerd.

[REDACTED]

[REDACTED]

১০
 ১১
 ১২
 ১৩
 ১৪
 ১৫
 ১৬
 ১৭
 ১৮
 ১৯
 ২০
 ২১
 ২২
 ২৩
 ২৪
 ২৫
 ২৬
 ২৭
 ২৮
 ২৯
 ৩০
 ৩১
 ৩২
 ৩৩
 ৩৪
 ৩৫
 ৩৬
 ৩৭
 ৩৮
 ৩৯
 ৪০
 ৪১
 ৪২
 ৪৩
 ৪৪
 ৪৫
 ৪৬
 ৪৭
 ৪৮
 ৪৯
 ৫০
 ৫১
 ৫২
 ৫৩
 ৫৪
 ৫৫
 ৫৬
 ৫৭
 ৫৮
 ৫৯
 ৬০
 ৬১
 ৬২
 ৬৩
 ৬৪
 ৬৫
 ৬৬
 ৬৭
 ৬৮
 ৬৯
 ৭০
 ৭১
 ৭২
 ৭৩
 ৭৪
 ৭৫
 ৭৬
 ৭৭
 ৭৮
 ৭৯
 ৮০
 ৮১
 ৮২
 ৮৩
 ৮৪
 ৮৫
 ৮৬
 ৮৭
 ৮৮
 ৮৯
 ৯০
 ৯১
 ৯২
 ৯৩
 ৯৪
 ৯৫
 ৯৬
 ৯৭
 ৯৮
 ৯৯
 ১০০

af van die van vergelijkbare groeperingen. De partij streeft naar de gewelddadige vestiging van een communistisch bewind in Turkije.³¹⁵ De DHKP/C beschouwt het Turkse regeringssysteem als fascistisch en vindt dat Turkije aan de leiband loopt van de NAVO en de Verenigde Staten, die men beschouwt als imperialistische krachten. Dergelijke kwalificaties gebruiken ook andere groepen, zoals de TKP/ML.

De DHKP/C staat bekend als zeer gewelddadig. In Turkije pleegt de partij één tot enkele aanslagen per jaar. Doelwit zijn Turkse bedrijven, overheidsinstellingen en functionarissen en westerse bedrijven en instellingen in Turkije. De DHKP/C staat sinds 2002 op de EU-sanctielijst en is tegen de toetreding van Turkije tot de Unie. De afkeer van de EU hangt onder andere samen met de campagne die de DHKP/C al sinds 2000 voert tegen het in eenpersoonscellen plaatsen van gevangenen, onder wie ook DHKP/C-ers. Deze maatregel neemt Turkije onder andere op aandringen van de Europese Unie, die modernisering van het Turkse gevangeniswezen bepleit. De gevangenen proberen door middel van hungerstakingen de Turkse autoriteiten onder druk te zetten. In West-Europa is de campagne ook gevoerd. Zoals ook in het Criminaliteitsbeeld 2005 gemeld, wordt de campagne formeel gevoerd door wat vermoedelijk een mantelorganisatie is, de TAYAD: de Solidariteitsvereniging met de politieke gevangenen en hun familie in Turkije.³¹⁶ Vooral Turkse vertegenwoordigers zijn doelwit van de acties. De campagne loopt nog steeds. In juni 2006 riep de TAYAD in Duitsland, Europa opnieuw op tot solidariteit met de gevangenen en gingen in Duitsland enkele activisten in hungerstaking.³¹⁷

Net als de PKK, beschouwt de DHKP/C de migrantengemeenschap als een steunpunt voor de gewapende strijd die overwegend in Turkije wordt gevoerd. In Europa werft men fondsen en bedrijft men propaganda. Ook voor de DHKP/C is Duitsland het belangrijkste land, omdat daar de meeste Turken wonen. Volgens het Bundesamt für Verfassungsschutz beschikte de DHKP/C in 2005 en in 2006 over ongeveer 650 leden of aanhangers. De partij publiceert een weekblad, *Yürüyüş* (Mars), dat in 2005 voor het blad *Ekmek ve Adalet* (Brood en Rechtvaardigheid) in de plaats kwam.

³¹⁵ De vreedzame, parlementaire weg wees de DHKP/C bij herhaling af; zie bijvoorbeeld de verklaringen van de partij op internet; zie (BfV, 2007a, p. 248) en (BfV 2006a, p. 237).

³¹⁶ Een andere vereniging is de İKM, de 'Vereniging tegen geïsoleerde gevangenhouding'. Beide zijn ook in Nederland actief en in Duitsland, zie BfV (2006a, p. 239).

³¹⁷ BfV (2007a, p. 249).

De DHKP/C is in veel landen voorwerp van onderzoek geweest. In 1994 werd Karatas in Frankrijk aangehouden en beschuldigd van aanslagen op Franse burgers tijdens de Golfoorlog van 1991. Turkije verzocht vergeefs om uitlevering. Frankrijk liet Karatas tijdens de zaak vrij op voorwaarde dat hij zich zou melden, maar hij nam de benen.³¹⁸ Onlangs had de DHKP/C het in België en Duitsland zwaar te verduren.³¹⁹ In februari 2006 veroordeelde de rechter in Brugge zeven kopstukken tot gevangenisstraffen van 4 tot 6 jaar en bestempelde de DHKP/C als terroristische organisatie.³²⁰ Bij verstek veroordeeld en voortvluchtig zijn de leider van de DHKP/C, Karatas, zijn vrouwelijke metgezel en nog twee anderen. In het najaar van 2007 was de zaak in cassatie opnieuw onder de rechter. In Duitsland is de DHKP/C sinds 1998 verboden, maar Duitsland vervolgt, net als in het geval van de PKK, niet zozeer de verboden organisatie als wel het lidmaatschap en het organiseren van activiteiten voor die organisatie. Zo veroordeelde de Duitse rechter in januari 2005 twee personen tot geldstraffen vanwege deelname aan een scholingsbijeenkomst van de DHKP/C. Een functionaris werd in juni 2005 veroordeeld tot zes jaar wegens lidmaatschap aan een terroristische organisatie, afpersing en mishandeling. De man had Turkse zakenlui met geweld gedwongen geld af te staan. Vier personen werden in Koblenz tot geldstraffen veroordeeld wegens het verspreiden van *Ekmet ve Adalet*. Bij veroordelingen in Duitsland in 2006 is opnieuw sprake van betrokkenheid van DHKP/C-functionarissen bij geweldsmisdrijven.³²¹

4.5.2 Organisaties en personen in Nederland

De DHKP/C staat op de sanctielijst van de Europese Unie en is dus in Nederland verboden.

³²² In haar jaarverslag 2005 stelt de AIVD dat de DHKP/C in Nederland deze klap niet goed te boven is gekomen.³²³ Ook in het jaarverslag 2006 stelt de dienst dat de "activiteiten van de organisatie zich op

³¹⁸ MIPT Key Leader Profile Karatas, Dursun.

³¹⁹ Zie ook de verwijzing hiernaar in Europol (2007, p. 89).

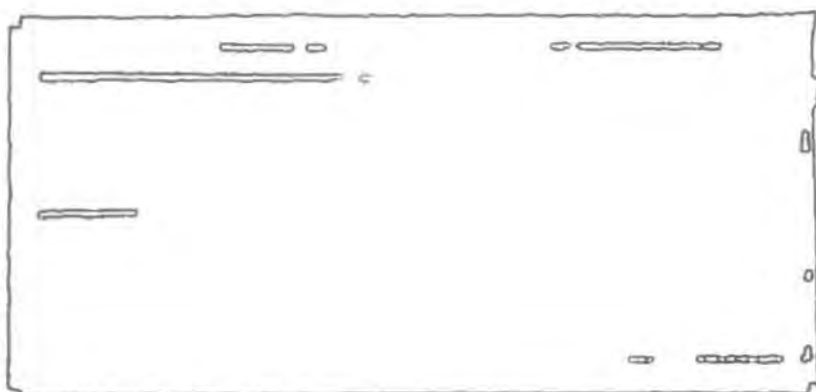
³²⁰ Bij besluit van de Raad (2002/340/CFSP), waarbij 2001/931/CFSP werd geactualiseerd.

³²¹ BIV (2007a, p. 250).

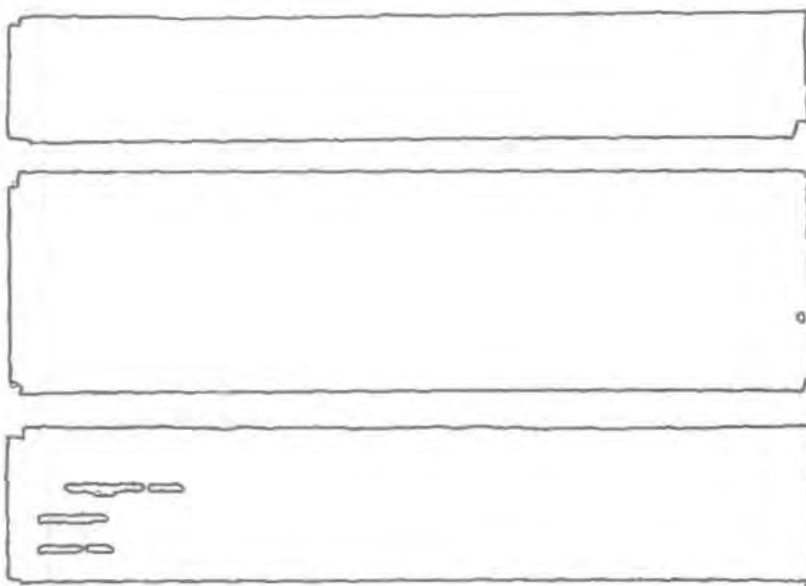
³²² Zie ook KLPD/DNR (2006, p. 81 en p. 84-5).

³²³ AIVD (2006, p. 29).

een bescheiden niveau (handhaven)*. De veroordeling van kopstukken in België en Duitsland zou niet tot organisatorische aanpassingen hebben geleid.³²⁴

4.5.3 Activiteiten en werkwijzen in Nederland

³²⁴ AIVD (2007, p. 34-35). De veroordelingen in België zijn inmiddels ongedaan gemaakt (maart 2008).

³²⁵ MIPT Key Leader Profile Karatas, Dursun.

³²⁶ BfV (2007a, p. 250).

³²⁷ KLPD/DNR (2006, p. 8): dit bedrag stond in een brief die in België in beslag was genomen.

— — — — —

4.6 Türkiye Komünist Partisi/Marksist Leninist

4.6.1 Achtergronden

TKP/ML is de afkorting van weer een communistische organisatie uit Turkije: de Türkiye Komünist Partisi/Marksist Leninist, wat zich inderdaad laat vertalen naar Turkse Communistische Partij/Marksistisch-Leninistisch. De partij beschouwt zich bovendien als maoïstisch. De TKP/ML werd in 1972 opgericht door İbrahim Kaypakkaya (overleden in 1973). In 1994 viel de partij volgens het BIV in twee groepen uiteen, die overigens ideologisch verwant zijn gebleven en elkaar lijken te tolereren. Elke subgroep heeft een eigen gewapende tak. De vermoedelijk grootste van de twee fracties van de TKP/ML heet Partizan en zijn gewapende tak is het Turkse Arbeiders- en Boeren Bevrijdingsleger (Türk İşçiler Köylüler

Kurtuluş Ordusu, afgekort TIKKO). De andere fractie is de MKP, de Maoïstische Communistische Partij, waarvan de gewapende arm HKO heet, de afkorting van Volksbevrijdingsleger.³²⁸ Tenzij anders vermeld, doelen we hieronder met TKP/ML op de organisatie Partizan en zijn gewapende arm TIKKO.

De TKP/ML komt net als de PKK uit Oost-Turkije, heeft zich solidair verklaard met het Koerdische volk, en is ouderwets internationalistisch.³²⁹ Dat wil zeggen dat zij met Marx en Lenin van mening is dat de internationale arbeidersklasse geen vaderland heeft; nationalisme wijst men daarom af. De partij heeft de voor communisten gebruikelijke hiërarchische structuur, met onderaan partijcellen, daarboven regionale eenheden op verschillende niveaus en centrale organen als een Centraal Comité en een Politbureau.

Het BfV schat de aanhang van Partizan in Duitsland op 800 personen en die van de MKP op 500. In mei 2006 hielden beide organisaties in Duitsland een grote manifestatie. In Wetzlar kwamen 3.500 aanhangers van de Partizan-fractie bijeen, in Hamburg 1.000 MKP-ers.³³⁰

Partizan en MKP, hun gewapende takken, bestrijden met geweld de Turkse staat, die zij als fascistisch beschouwen. De TKP/ML staat niet op de sanctielijsten van de Europese Unie of de Verenigde Staten. Westerse organisaties die als vertegenwoordiger van het kapitalisme worden gezien, zijn niettemin doelwit van de TKP/ML. In mei 2004 bijvoorbeeld werd een vestiging van McDonald's in Istanbul getroffen door een bomaanslag; de TKP/ML had een kwartier voor tijd gewaarschuwd. Al met al pleegden de TKP/ML-groepen sinds 2000 slechts een beperkt aantal aanslagen (eens in de twee jaar ongeveer). In 1999 was men met zes aanslagen aanmerkelijk actiever.³³¹

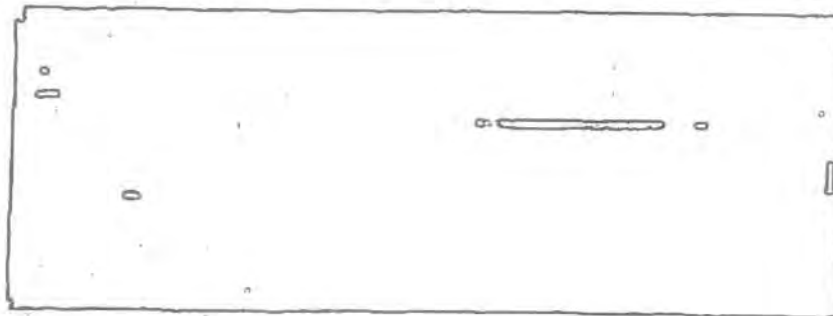
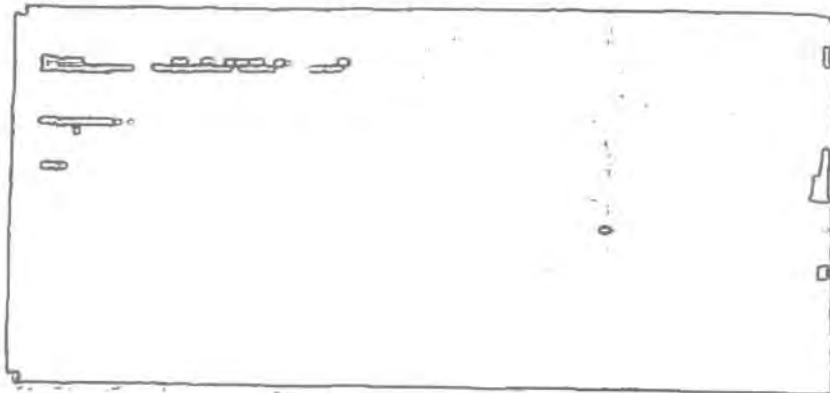
4.6.2 Organisaties en personen in Nederland

³²⁸ Bij de oorspronkelijke breuk in 1994 splitste een deel zich af; de betrokkenen noemden zich het Oostanatolisch Gebiedscomité (DABİG). Uit deze groep kwam na een volgende breuk begin 2003 de MKP voort (BfV 2007b, p. 10). Volgens het ministerie van Buitenlandse Zaken (2007a, p. 27) gaat het niet om twee verschillende organisaties maar veranderde de TKP/ML-TIKKO in 2003 van naam en ging zij toen MKP-HKO heten. Omdat het BfV iets gedetailleerdere gegevens verstrekt gaat de DNR tot nader order uit van het bestaan van twee verschillende organisaties.

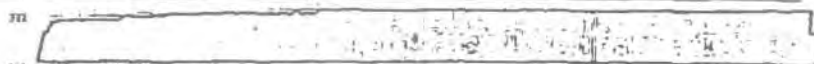
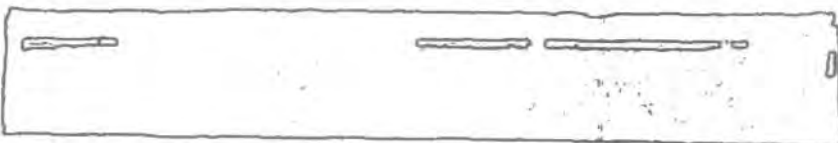
³²⁹ BfV (2007, p. 253).

³³⁰ BfV (2007b, p. 11-12).

³³¹ MIPT Group Profile TKP/ML-TIKKO.

4.6.3 Activiteiten en werkwijzen in Nederland.

¹³³ Europol (2007, p. 34).

[REDACTED]

4.6.4 Effecten

[REDACTED]

4.6.5 Verwachte ontwikkelingen

De TKP/ML heeft zich als traditionele stalinistische partij weten te handhaven ten tijde van de neergang van het communisme in het voormalige Oostblok en Zuidoost-Azië. Het valt niet te verwachten dat externe ontwikkelingen het geloof van deze kameraden nog aan het wankelen kunnen brengen. Het communisme begint misschien een tamelijk obscure beweging te worden, maar dat sluit niet uit dat autoriteiten ertegen optreden omdat betrokkenheid bij gewelddaden aannemelijk is. De acties van de Franse politie zijn een indicatie dat zij de TKP/ML serieus neemt. [REDACTED]

4.7 Communist Party of the Philippines

4.7.1 Achtergronden³⁷⁴

De Communistische Partij van de Filippijnen streeft naar de vestiging van een communistisch bewind op de Filippijnen en probeert dat doel met geweld te realiseren. De CPP beschikt met het New People's Army (NPA), het nieuwe volksleger, over een gewapende arm die vooral in de 'bush' en op het platteland met geweld de strijd aanbindt met de Filippijnse staat. Het NPA en [REDACTED] staan sinds 2002 op de lijst van terroristische personen en organisaties van de Europese Unie, de CPP sinds oktober 2005. De partij staat ook op de Terrorist Exclusion List van de Verenigde Staten.

De CPP rekent zich tot het zogeheten 'Marxisme-Leninisme-Maoïsme' (MLM). Dat blijkt onder andere uit een verklaring die de partij samen met 23 andere communistische partijen, waaronder de TKP/ML, op 1 mei 2007 uitvaardigde. Ook verschillende publicaties van [REDACTED] verwijzen naar dit MLM.³³⁵ Het MLM is een stroming binnen het marxisme die de traditionele lijn probeert vast te houden van Sovjetleider Jozef Stalin (het marxisme-leninisme) en van de Chinese partijvoorzitter Mao Zedong (maoïsme). Stalins opvolger Nikita Chroesjtsjov zou het marxisme-leninisme in 1956 hebben verraden, toen hij de destalinisatie begon en betere betrekkingen zocht met het Westen. Chroesjtsjov is volgens de MLM-ers om die reden een revisionist: de communistische aanduiding van iemand die een herziening van de leer zou voorstaan.³³⁶ Na het overlijden van Mao in 1976 zou ook China voor de bijl van het revisionisme zijn gegaan.

Met de CPP en TKP/ML bevinden we ons, kortom, in de wereld van stalinisme en maoïsme. Van een partij die leiders bewondert die miljoenen doden op hun geweten hebben, die 'continuing revolution' verdedigt en het zogeheten 'bourgeois pacifism' afwijst³³⁷, valt een pragmatische kijk op het gebruik van geweld tegen andersdenkenden te verwachten. De gewapende arm, het NPA, vecht al

154

¹¹⁵ *Déclaration to reaffirm the significance and relevance of the anti-revisionist struggle and the great proletarian revolution*, 1 mai 2007. <http://home.casema.nl/pdf/>.

¹³² Het woord 'revisionisme' drukt aldus Van het Reve, "alleen maar afkeuring uit over anderzins uitleg van de leer" (Reve, 1989ed. p. 195-196).

517 'Declaration', 1 mei 2007. <http://home.casema.nl/Indf/>

五、六、七、八、九、十

sinds 1969 tegen opeenvolgende regimes op de Filipijnen, niet alleen tegen dat van dictator Marcos, maar ook tegen de democratisch gekozen leiders die na Marcos' val in 1986 aan het bewind waren. De NPA beschikt momenteel over ongeveer 7.500 strijders. Midden jaren tachtig waren dat er nog 12.000. De strijd kostte tot dusver ongeveer 40.000 mensen het leven. Het NPA voert een jungleguerrilla waarbij dit volksleger soms meerdere malen per week aanvallen uitvoert op vooral regeringstroepen en politiefunctionarissen. Daarnaast liquideert het NPA burgers die men als collaborateurs beschouwt.³³⁸ Naar goed stalinistisch en maoïstisch gebruik richt het geweld van de CPP zich ook naar binnen en tegen voormalige medestrijders die men als renegaten (afvalligen) beschouwt. In de tweede helft van de jaren tachtig moest de CPP een antwoord vinden op de val van Marcos in een periode waarin het communisme internationaal ineenstortte. De antirevisionistische lijn van oprichter Sison won.³³⁹ In 1988 kwamen honderden NPA-leden om bij interne zuiveringen.³⁴⁰

Buitengerechtelijk geweld op de Filipijnen komt overigens van twee kanten. *Human Rights Watch* verwijst naar een Filipijnse onderzoekscommissie die in opdracht van president Arroyo in 2006 verslag uitbracht (de Melo Commissie). Volgens deze commissie zijn ook leden van de Filipijnse strijdkrachten betrokken bij liquidaties. De slachtoffers zijn vertegenwoordigers van de media en activisten, maar geen personen waarvan *Human Rights Watch* kon vaststellen dat ze tot het NPA of de CPP behoorden.³⁴¹ Ook zijn op de Filipijnen paramilitaire strijdgroepen actief, die ook tegen het NPA vechten.

De CPP eist de verantwoordelijkheid op voor diverse moorden.

De verklaringen van de CPP zijn overigens inconsistent. De CPP verklaarde aanvankelijk dat de betrokkenen waren terechtgesteld in overeenstemming met de door een volkstribunaal uitgevaardigde doodstraf.³⁴² Pas later verklaarde de

³³⁸ De website van de NPA bevat vele claims (www.philippinerevolution.net) en is onder andere te bereiken via de site van het NDFP, het National Democratic Front of the Philippines, <http://home.casema.nl/ndf/>.

³³⁹ MIPT Group Profile New People's Army (NPA).

³⁴⁰ Marx leeft in de jungle, *Vrij Nederland*, 12 mei 2007; zie ook *Landhervormingsactivisten zijn hun leven niet zeker*, *De Volkskrant*, 20 februari 2005.

³⁴¹ HRW (2007; HRW 19/No.9 (C)).

³⁴² *Kintanar deserved capital punishment for his criminal and counter-revolutionary acts - CPP*, Press Release Information Bureau Communist Party of the Philippines, 26 januari 2003; zie ook *NPA punishes criminals, not ideological adversaries - CPP*, Press Release Information Bureau Communist Party of the Philippines, 30 september 2004.

CPP dat zij waren omgekomen toen zij zich verzetten tegen hun arrestatie.³⁴³ De partij verklaarde direct na de moord op 'renegade' Kintanar nog dat het 'absolutely correct' was "to put an end to (his) rotten, criminal, counterrevolutionary and bloody record".³⁴⁴ Overigens zou 'only a handful' contrarevolutionaire verraders doelwit van het NPA zijn, aldus een woordvoerder van de CPP.³⁴⁵

4.7.2 Organisaties en personen in Nederland

In Nederland wonen in totaal 14.000 Filippino's³⁴⁶

Volgens zijn website is het NDFP opgericht in 1973 en verenigt het de "organizations of the basic forces of the revolution, comprising of the working class, the peasantry and the urban petty bourgeoisie". De site linkt direct door naar die van het NPA, waar de persverklaringen van de CPP zijn te vinden en de claims

³⁴³ *Tabara was slain while resisting arrest – NPA report*, Press Release Information Bureau Communist Party of the Philippines, 7 oktober 2004. In een persbericht van 26 september 2007 verklaart de CPP dat ook Kintanar niet was terechtgesteld maar omgekomen toen hij zich tegen arrestatie door het NPA verzette (*Hong Kong Legislator meets Prof. Jose Maria Sison: Vows to drum-up support against Dutch false charges*, Press Release Information Bureau Communist Party of the Philippines, 26 september 2007). Na Sisons vrijlating herhaalt de partij deze versie van het verhaal: "The CPP and the New People's Army have claimed responsibility for Tabara and Kintanar's deaths. According to the CPP Central Committee's Executive Committee, the two were killed in the course of arrest operations carried out by the NPA on orders of the revolutionary people's court based in the Philippines", *Dutch Appeals Court judgement, decisive vindication of Sison – CPP*, 5 oktober 2007.

³⁴⁴ *Kintanar deserved capital punishment for his criminal and counter-revolutionary acts – CPP*, Press Release Information Bureau Communist Party of the Philippines, 26 januari 2003.

³⁴⁵ *Only a handful of counterrevolutionary traitors are actual targets of NPA*, Press Release Information Bureau Communist Party of the Philippines, 1 februari 2003.

³⁴⁶ CBS Statline, stand van zaken op 1 januari 2007.

van aanslagen en acties. [REDACTED]

[REDACTED] Dat de twee nauwelijks van elkaar zijn te onderscheiden blijkt wel uit de tekst op de website waar men, zonder de CPP te noemen, in één moeite door vertelt dat het NDFP in 73 provincies op de Filippijnen aanwezig is en dat het NPA er 128 guerrillafronten heeft. Op de pagina met vertegenwoordigers van het NDF staat [REDACTED]

[REDACTED]. Tot de bij het NDFP aangesloten organisaties behoren de CPP, het NPA en vijftien andere organisaties. Een aantal van deze organisaties zijn vermoedelijk gewoon verlengstukken van de CPP. Het gaat waarschijnlijk om communistische massaorganisaties. Het NDFP trad ook op als de organisatie die namens het NPA met de Filippijnse autoriteiten vredesbesprekingen voerde. Die besprekingen liepen in het najaar van 2005 vast. De Filippijnse autoriteiten verklaren dat ze in 2010 het NPA verslagen willen hebben.

4.7.3 Activiteiten en werkwijzen in Nederland

In zijn persverklaringen maakt de CPP onomwonden duidelijk dat zij mensen ter dood veroordeelt en doodvonnissen uitvoert. De CPP is bovendien een klassieke communistische partij die, zoals zij zelf ook zegt, het principe van het 'democratisch centralisme' aanhangt, dat van oudsher alle macht bij de partijleiding legt.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

³⁴³ "The operating funds of the IIC came from the credit lines provided by the Philippine and Turkish organizations. The assembly is financed in a decentralized way by the funds and resources raised by the various delegations from various countries", aldus Sison als voorzitter van het initiatiefcomité IIC van de ILPS ('Final Report of the Chairman of the International Initiative Committee by José Maria Sison, Chairman, Center for Social Studies, 25 May 2001').

[REDACTED]

4.7.4 Effecten

[REDACTED]

4.7.5 Verwachte ontwikkelingen

De Filipijnse autoriteiten lijken vastbesloten te zijn de CPP militair uit te schakelen, al is het altijd de vraag in hoeverre een jungle guerrilla zich laat verslaan.

[REDACTED]

5

ALGEMENE ASPECTEN

5.1 Financiering van terrorisme

5.1.1 Inleiding

Sinds september 2001 is het verhinderen dat terroristen aan fondsen komen een belangrijk element bij de terreurbestrijding. Het financieren van terrorisme is nationaal en internationaal strafbaar gesteld. Het Internationaal Monetair Fonds definieert terrorismefinanciering als "the processing of property from any source (perhaps a legitimate one) to be used to finance terrorist activity that has been or will be committed"³⁴⁸. In dit hoofdstuk bespreekt de DNR het juridisch kader van de aanpak van terrorismefinanciering, de uit politieonderzoek en open bronnen gebleken aspecten van het fenomeen aan de hand van een inventarisatie van financieringsbehoeften en bronnen. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een korte reflectie op de tot dusver gevolgde aanpak.

5.1.2 Juridisch kader aanpak terrorismefinanciering

Nederland stelt terrorismefinanciering het meest expliciet strafbaar in artikel 140a dat betrekking heeft op deelneming aan terroristische organisaties. Op dit artikel is lid 4 van artikel 140 van toepassing. Dit bepaalt dat onder deelneming "mede [wordt] begrepen het verlenen van geldelijke of andere stoffelijke steun aan alsmede het werven van gelden of personen ten behoeve van de daar omschreven organisatie". Daarnaast kan terrorismefinanciering onderdeel zijn van voorbereidingshandelingen van terroristische misdrijven zoals opgenomen in artikel 96 lid 2 van het Wetboek van Strafrecht. Het verstrekken van economische middelen aan personen of organisaties vermeld op de sanctielijst van de Europese Unie is verboden op grond van de Sanctiewet 1977 en strafbaar gesteld in de Wet Economische Delicten. De sanctieregeling heeft uitsluitend nationale werking. De entiteiten uit die sanctieregeling kunnen worden opgenomen op de EU Sanctielijst. In het Burgerlijk Wetboek 2 artikel 20 is lid 3 toegevoegd dat bepaalt dat rechtspersonen vermeld in de Sanctielijsten, opgenomen in de EG verordeningen 2580/2001, 881/2002 of met ster aangemerkt in 2001/931, van rechtswege verboden zijn.

³⁴⁸ IMF (Aninat 2002).

De Europese sanctielijsten zijn opgesteld na 11 september 2001, in aanvulling op de lijst van de Verenigde Naties.³⁴⁹ Er zijn twee lijsten: één met namen van personen en één met namen van organisaties. De lijsten worden om de zo veel tijd geactualiseerd met nieuwe namen.

Plaatsing op de lijst betekent dat een persoon of organisatie financieel vrijwel geheel wordt drooggelegd. Op het moment van plaatsing op de Sanctielijsten worden de tegoeden van terroristische personen en of organisaties op die lijst bevroren. Het is strafbaar om aan deze personen of organisaties geld of andere economische middelen te verstrekken.

De ministeries van Financiën en Buitenlandse zaken zijn in samenwerking met de private financiële sector de aangewezen instanties om terrorismefinanciering via het financiële stelsel tegen te gaan. De *Financial Intelligence Units* (in Nederland bij de DNRI) spelen hierbij een centrale rol. In beginsel moeten alle bij de *Financial Task Force on Money Laundering* (FATF) aangesloten landen dit op gelijksoortige wijze georganiseerd hebben.

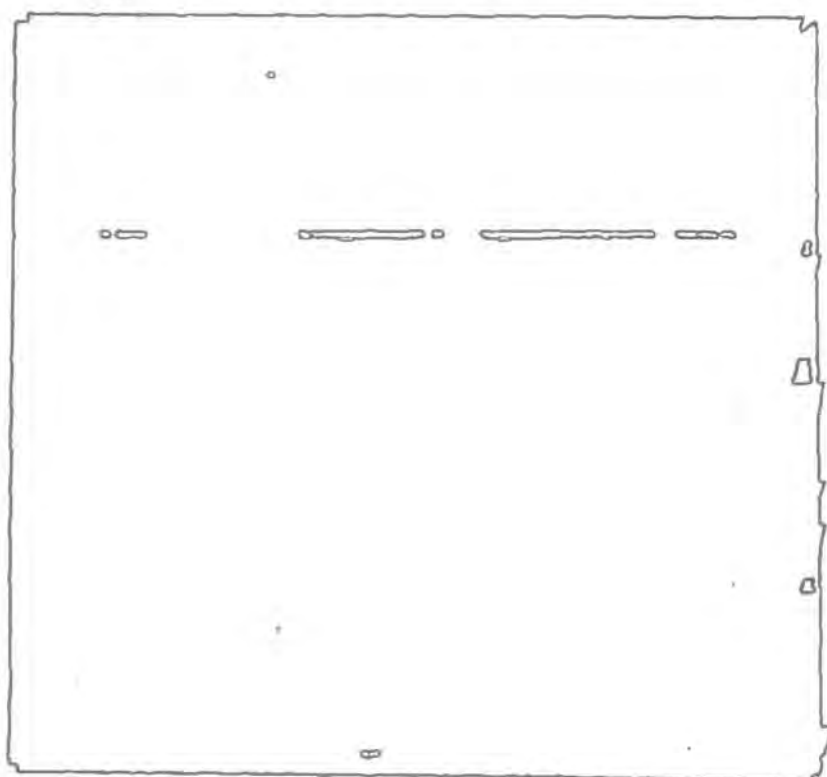
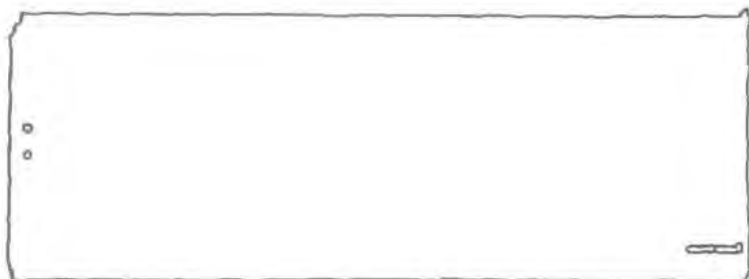
5.1.3 Financieringsbehoefte, financieringsbronnen, wijzen van verplaatsing

De financieringsbehoeften

In welke mate terroristen behoefte hebben aan financiering hangt grosso modo samen met hun activiteiten en de daaraan verbonden kosten van mensen, middelen en diensten.

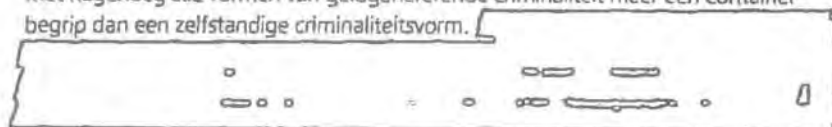
-
-
-
-
-
-
-

³⁴⁹ De VN-lijst gaat terug op resolutie 1267 uit 1999 die alle VN-lidstaten verplicht de tegoeden van het Taliban-régime te bevriezen. Tevens legden de VN reisbeperkingen op aan de Talibanleiders. De sancties werden later uitgebreid naar Al Qa'ida. Hoe kom je op een terreurlijst? En hoe kom je ervan af?, NRC NEXT, 1 februari 2007.

Financieringsbronnen

Terrorismedinanciering is vanwege de verwevenheid van terroristische netwerken met nagenoeg alle vormen van geldgenererende criminaliteit meer een containerbegrip dan een zelfstandige criminaliteitsvorm.

Zij volgen in zekere zin het leninistische principe dat zegt dat in de revolutionaire strijd alles is geoorloofd, inclusief samenwerking met de naderhand uit te schakelen vijand.

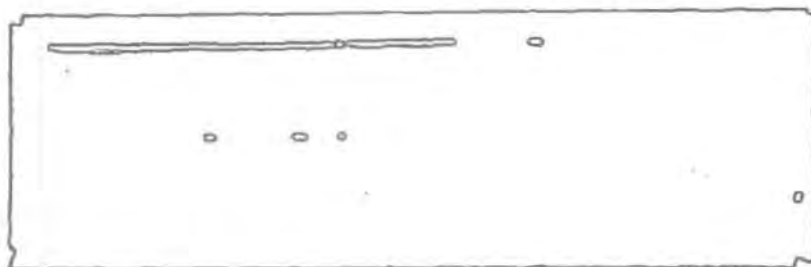
Tabel 9

Illegaal	Legaal en semi-legaal
Ontvoeringen	Zakat ¹⁵⁰
Afpersingen	Goede-doelenorganisaties
Overvallen	Sponsoring
Mensensmokkel*	Handel**
Sigarettensmokkel	Dienstverlening ¹ *
Mensenhandel	Horeca**
Heroïnehandel	Belastingheffing**
Cocaïnehandel	
Cannabishandel	
Creditcardfraude	
Internetfraude	
Sociale fraude	
Subsidiefraude	
Carrouselfraude	
Fiscale fraude	
Documentfraude*	

718 Het geven van aalmoezen.

In hoofdstuk 4 werd duidelijk dat separatistische bewegingen inkomsten onder andere proberen te genereren buiten de gebieden waar zij strijd leveren.

Verplaatsen van geld

Liefdadigheidsorganisaties

Geldkoeriers

Het koerieren

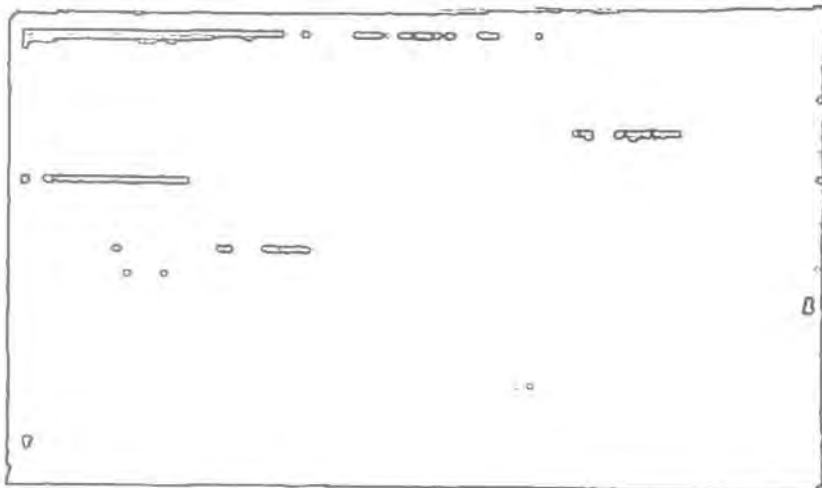
wordt echter moeilijker gemaakt. Er bestaat al geruime tijd een meldplicht voor bedrijven in de financiële sector om ongebruikelijke transacties te melden. Nu (sinds 15 juni 2007) is een wettelijke meldplicht²⁵¹ ingevoerd voor iedere persoon, dus ook particulieren, ongeacht of hij eigenaar is of niet, voor de invoer en uitvoer van bedragen vanaf € 10.000,- naar of vanuit landen buiten de EU.

Ondergronds of Hawala-bankieren

Hawala

betekent vertrouwen.

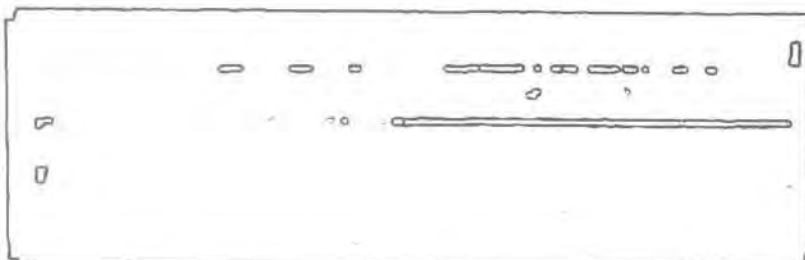
²⁵¹ Uitvoeringswet EG-verordening liquide-middelencontrole/verordening (EG) nr. 1889/2005.

De belangrijkste inzet van alle internationaal gemaakte afspraken en aanbevelingen van de FATF is het voorkomen van gebruik van het financiële stelsel door personen en organisaties die zijn geïdentificeerd als terroristisch (door plaatsing op de sanctielijsten van de VN en de EU).

5.1.4 Aspecten van de opsporing van terrorismefinanciering

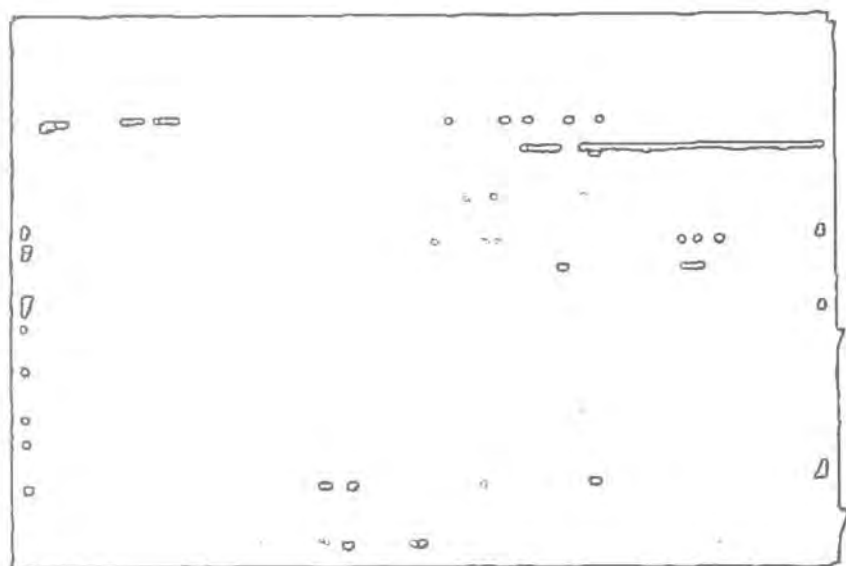
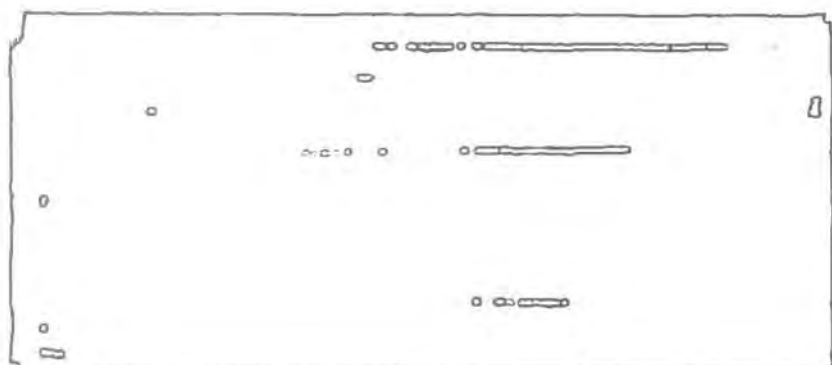

De meeste landen hebben weliswaar regels ingevoerd, maar de implementatie blijkt vaak beperkt.

Dit heeft alles te maken met de directe

153

150 In 2003 publiceerde de FATF een overzicht van 'best practices for freezing terrorist assets'. De aanbevelingen waren door met name Nederland en de Verenigde Staten ingebracht. Ze betreffen maatregelen ter verbetering van de effectiviteit van 'asset freezing'. Het nieuwe regime verlangt van de financiële sector dat zij de 'compliance' versterkt en bevestigingsmaatregelen treft op grond van de VN en EU Sanctielijsten. Opsporingsdiensten moeten de informatie hierover verzamelen en er vervolgens zonnodig nationaal en internationaal op acteren. De FATF gaf ook aan dat opsporingsinstanties en inlichtingendiensten hun inspanningen moeten coördineren; follow-up en feedback naar de private sector die gegevens verstrekt, acht de FATF eveneens geboden (banken willen graag weten wat er is gedaan met de gegevens over hun klanten, die zij hebben verstrekt aan de autoriteiten); zie *Freezing of terrorist assets International Best Practices*, FATF, Oktober 2003.

Conclusies

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

9.

[REDACTED]

10.

[REDACTED]

Bronnen

Bronnen Hoofdstuk 1

AIVD, 2002, *Rekrutering in Nederland voor de jihad. Van incident naar trend*, Den Haag: Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

AIVD, 2006a, *De gewelddadige jihad in Nederland. Actuele trends in de islamistisch-terroristische dreiging*, Den Haag: Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

AIVD, 2006b, *Jaarverslag 2005*, Den Haag: Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

AIVD, 2007, *Jaarverslag 2006*, Den Haag: Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

Bakker, Edwin, 2006, *Jihadi terrorists in Europe. Clingendael Security Paper No. 2*, Den Haag: Netherlands Institute of International Relations Clingendael.

Europol, 2007, *TE-SAT 2007: EU Terrorism Situation and Trend Report 2007*, Den Haag: Europol.

Jensen, Michael Taarnby, 2006, *Jihad in Denmark. An Overview and Analysis of Jihadi Activity in Denmark 1990-2006*, DIIS Working Paper no 2006/35, Copenhagen: Danish Institute for International Studies.

Kleemans, E.R., E.A.J.M. van den Berg, H.G. van de Bunt, 1998, *Georganiseerde criminaliteit in Nederland. Rapportage op basis van de WODC-monitor*, Den Haag: WODC.

Kleemans, E.R., M.E.I. Brien en H.G. van de Bunt, 2002, *Georganiseerde criminaliteit in Nederland. Tweede rapportage op basis van de WODC-monitor*, Den Haag: WODC.

Kleemans, E.R., H.G. van de Bunt (redn), 2007, *Georganiseerde criminaliteit in Nederland. Derde rapportage op basis van de Monitor Georganiseerde Criminaliteit. Onderzoek en Beleid 252*, Den Haag: WODC/Boom Juridische Uitgevers.

KLPD/DNR, 2005, *Ideologisch gemotiveerde criminaliteit. Deelrapport Criminaliteitsbeeld 2005*, Driebergen: Korps landelijke politiediensten/Dienst Nationale recherche.

Lampe, Klaus von, Petrus C. van Duyne, 2005, *Proposal for a Common European Approach to Assess Organised Crime*, Project Assessing Organised Crime, Draft/1.

NCTB, 2006a, *Jihadisten en het Internet*, Den Haag: Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding.

NCTB, 2006b, *Zelfmoordterrorisme*, Den Haag: Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding.

Sageman, Marc, 2004, *Understanding Terror Networks*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Völker, Beate & Frans Driessen, 2004, *Deviant gedrag, netwerken en sociaal kapitaal. Een netwerktheoretisch perspectief op criminaliteit van jongeren*, paper gepresenteerd op SISWO bijeenkomst.

Bronnen Hoofdstuk 2

AIVD, 2006a, *De gewelddadige jihad in Nederland. Actuele trends in de islamistisch-terroristische dreiging*, Den Haag: Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

Ali, J., 2003, 'Islamic Revivalism: The Case of the Tablighi Jamaat', *Journal of Muslim Minority Affairs*, Vol. 23, No. 1, April 2003.

Atran, S., 'Genesis and Future of Suicide Terrorism', www.interdisciplines.org/terrorism/papers/1/prinatable/paper, (download 16 november 2005).

Black, A., 2007, 'The Reconstituted Al Qaeda Threat in the Maghreb', *Jamestown Terrorism Monitor*, Volume 5, Issue 2, February 1, 2007.

Blandy, C. W., 2004, 'Chechnya: Centre of Unabated Instability and Conflict', *Conflict Studies and Research Centre*, April 2004.

Buijs, F.J. Demant, F. & Hamdy, A., 2006, *Strijders van eigen bodem. Radicale en democratische moslims in Nederland*, Amsterdam: Amsterdam University Press

BfV, 2006a, *Verfassungsschutzbericht 2005*, Berlin: Bundesministerium des Innern / Bundesamt für Verfassungsschutz.

Center for Defense Information, 'In the Spotlight: Moroccan Combatant Group (GICM)', May 21, 2004.

Center for Policing Terrorism, 'GSPC Dossier', June 1 2005.

Chaudet, D., 2006, 'Hizb ut-Tahrir : An Islamist Threat to Central Asia', *Journal of Muslim Minority Affairs*, Vol. 26, No. 1, April 2006.

Connor, K., 2005, '"Islamism" in the West: The Life-Span of the Al-Muhajiroun in the United Kingdom', *Journal of Muslim Minority Affairs*, vol. 25, no. 1, April 2005.

Dudayev, U., 2006, 'Chechen Rebels Radicalize', *The Institute for War and Peace Reporting*, 9 March 2006.

Gambill, G., 2005, 'The Libyan Islamic Fighting Group (LIFG)', *The Jamestown Foundation Terrorism Monitor*, Volume 3, Issue 6, March 2005.

Hizb ut-Tahrir, 2000, *The Method to Re-establish the Khilafah*, London: al-Khilafah Publications.

Hizb ut-Tahrir (UK), *Media Pack*, op:
www.hizb-ut-tahrir.info/english/media_pack.htm

Howenstein, N., 2006, *Islamist Networks: The Case of Tablighi Jamaat*, United States Institute of Peace Briefing, October 2006.

HRW, 2005, '"Bullets were falling like rain": the Andijan Massacre, May 15, 2005, June 2005, Human Rights Watch.

International Crisis Group: Bin Laden and the Balkans, Balkans Report no. 119, November 2001.

International Crisis Group: Radical Islam in Iraqi Kurdistan: the mouse that roared?, February 2003.

International Crisis Group: Radical Islam in Central Asia: Responding to Hizb ut-Tahrir, June 2003.

International Crisis Group: Islamism, Violence and Reform in Algeria: Turning the Page, July 2004.

International Crisis Group: Islamist Terrorism in the Sahel: Fact or Fiction?, March 2005

International Crisis Group: In their own words: reading the Iraqi insurgency, February 2006.

Jordan, J. & Wesley, R., 2006, 'The Madrid Attacks: Results of Investigations Two Years Later', *Jamestown Terrorism Monitor*, Volume 4, Issue 5, March 9 2006.

Keats, A., 2003, *In the spotlight: the Salafist Group for Call and Combat* (GSPC), CDI.

Khamidov, A., 2003, 'Hizb-ut-Tahrir faces internal split in Central Asia', *Eurasia Insight*, October 2003.

Lecocq, B. & P. Schrijver, 2007, 'The War on Terror in a Haze of Dust: Potholes and Pitfalls in the Saharan Front', *Journal of Contemporary African Studies*, vol. 25, nr. 1, January 2007.

Mayer, J-F., 2004, 'Hizb ut-Tahrir – The Next Al-Qaida, Really?', PSIO Occasional Paper, April 2004.

McGregor, A., 2006, 'Military Jama'at in the North Caucasus: A Continuing Threat', The Jamestown Foundation, September 2006.

Meertens, R.W., Prins, Y.R.A. & Doosje, B., 2006, *In iedereen schuilt een terrorist. Een sociaal-psychologische analyse van terroristische sekten en aanslagen*, Schiedam: Scriptum.

Popham, P., 2007, 'Bosnia strips citizenship from Muslim fighters', The Independent, 26 September 2007.

Porter, G. D., 2007, 'Splits Revealed Inside Al-Qaeda in the Islamic Maghreb', *Jamestown Terrorism Monitor*, Volume 5, Issue 17, September 13, 2007.

Quillier, P., 2007, 'Un terroriste tué par sa bombe, à Casablanca', RFI Actualité, 12 mars 2007.

Rubin, M., 2004, 'Ansar al-Sunna: Iraq's New Terrorist Threat', *Middle East Intelligence Bulletin*, May 2004.

Sageman, Marc, 2004, *Understanding Terror Networks*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Taji-Farouki, S., 1996, *A Fundamental Quest: Hizb al-Tahrir and the search of the Islamic Caliphate*, London.

Ulph, S., 2005, 'Arrests in Morocco highlight the Expanding Jihadi Nexus', *Jamestown Terrorism Focus*, Volume 2, Issue 22, November 2005.

Vachagaev, M., 2006, 'The Chechen Resistance: Yesterday, Today and Tomorrow', *The Jamestown Foundation*, September 2006.

Wiktorowicz, Q., 2006, *The management of Islamic activism*, New York: State University of New York Press.

Bronnen Hoofdstuk 3

AIVD, 2004, *Dierenrechtenactivisme in Nederland; grenzen tussen vreedzaam en wammend protest*, Den Haag: Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst

AIVD, 2006b, *Jaarverslag 2005*, Den Haag: Algemene Inlichtingen- en veiligheidsdienst.

AIVD, 2007, *Jaarverslag 2006*, Den Haag: Algemene Inlichtingen- en veiligheidsdienst.

AIVD, 2007, *Dierenrechtenactivisme in Nederland; springplank voor Europa*, Den Haag: Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

Boog, Igor (red.), Jaap van Donselaar, Dick Houtzager, Peter R. Rodrigues, Rita Schriemer, 2006, *Monitor Rassendiscriminatie 2005*, Leiden: Landelijk Bureau ter Bestrijding van Rassendiscriminatie, Landelijke Vereniging van Anti Discriminatie Bureaus en Meldpunten, Anne Frank Stichting, Universiteit Leiden.

Branderhorst, L.J. 2008 (verwacht), 'Extreemrechts op internet (voorlopige titel)' stageonderzoek, Driebergen: Klpd & Leiden: Universiteit Leiden.

Castells, Manuel (ed.), 2004, *The Network Society. A Cross-cultural perspective*,

Cheltenham, UK & Northampton, MA: Edward Elgar.

Dierenbevrijdingsfront, 2000, *Communiqué dierenbevrijdingsfront*.

Dierenbevrijdingsfront, 2000, *Handleiding dierenbevrijdingsfront*.

Donselaar, Jaap van & Peter R. Rodrigues (redn.), 2006, *Monitor Racisme & extremisme. Zevende Rapportage*, Amsterdam/Leiden: Anne Frank Stichting / Universiteit Leiden.

Donselaar, Jaap van & Willem Wagenaar, 2007, *Monitor Racisme & extremisme. Racistisch en extreemrechts geweld in 2006*, Amsterdam/Leiden: Anne Frank Stichting / Universiteit Leiden.

Dunk, H.W. von der, 1975, 'Het fascisme - een tussenbalans', *Internationale Spectator*, januari 1975.

Europol, 2007, *TE-SAT 2007: EU Terrorism Situation and Trend Report 2007*, Den Haag: Europol.

Groen, D.J., 2007, *Racistisch geweld. Kenmerken, achtergronden en interventiestrategieën*, Zutphen: Politieacademie & Zoetermeer: Klpd.

Inspectie van het onderwijs, 2007, *De staat van het onderwijs. Onderwijsverslag 2005/2006*, Utrecht: Inspectie van het Onderwijs.

Kershaw, Ian, 2005ed., *Hitler. 1889-1936: hoogmoed; 1936-1945: vergelding*, Utrecht: Uitgeverij Het Spectrum.

KLPD, 2004, *Criminaliteitsbeeldenanalyse Radicaal Dierenrechtenactivisme, 1999-2003*, Driebergen: Korps landelijke politiediensten

KLPD/DNR, 2006, *Ideologisch gemotiveerde criminaliteit. Deelrapport Criminaliteitsbeeld 2005*, Driebergen: Korps landelijke politiediensten / Dienst Nationale Recherche.

KLPD/DNRI, 2006a, *Kengetallen 2005*, Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten / Dienst Nationale Recherche Informatie.

KLPD/DNRI, 2006b, *Analyse van verdachten uit HKS van overtreding van de strafrechtelijke discriminatieverboden*, Zoetermeer: Korps landelijke politie-

diensten / Dienst Nationale Recherche Informatie.

KLPD/DNRI, 2007, *Kengetallen extreemrechts 2006*, Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten/Dienst Nationale Recherche Informatie.

Ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties, 2007, *Actieplan polarisatie en radicalisering 2007-2011*, Den Haag.

Ministerie van Justitie, 2005, *Nota radicalisme en radicalisering*, Den Haag.

MIVD, 2006, *Jaarverslag MIVD 2005*, Den Haag: Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

NCTB, 2006, *Jihadisten en het internet*, Den Haag: Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding.

Sabine, George H. & Thomas L. Thorson, 1989, *A History of Political Theory. Fourth edition*, Orlando FL: Harcourt Brace College Publishers.

Sageman, Marc, 2004, *Understanding Terror Networks*, Philadelphia: PENN / University of Pennsylvania Press.

Schaafsma, Hans & Fred Kruyer, 2006, 'Van gabber tot neonazi', *Blauw – Recherche* 28 oktober 2006, nr. 21, pp.6-8.

Zannoni, M. & L. van der Varst, 2007, *Ondersteuning bij de lokale aanpak van polarisatie en radicalisering. De gemeentelijke behoefte(n) verkend*, COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement.

Bronnen Hoofdstuk 4

AIVD, 2006, *Jaarverslag 2005*, Den Haag: Algemene Inlichtingen- en veiligheidsdienst.

AIVD, 2007, *Jaarverslag 2006*, Den Haag: Algemene Inlichtingen- en veiligheidsdienst.

Bezemer, J.W., 1988, *Een geschiedenis van Rusland. Van Rurik tot Brezjnev*, Amsterdam: Uitgeverij G.A. van Oorschot.

BfV, 2006a, *Verfassungsschutzbericht 2005*, Berlijn: Bundesministerium des

Innern / Bundesamt für Verfassungsschutz

BfV, 2006b, *'Volksmodjahedin Iran' und ihre Frontorganisation 'Nationaler Widerstandsrat Iran'*, Keulen: Bundesamt für Verfassungsschutz / Presse- und Öffentlichkeitsarbeit.

BfV, 2007a, *Verfassungsschutzbericht 2006*, Berlin: Bundesministerium des Innern / Bundesamt für Verfassungsschutz.

BfV, 2007b, *Türkische Linksextremistische Organisationen in Deutschland*, Keulen: Bundesamt für Verfassungsschutz.

BfV, 2007c, *Arbeiterpartei Kurdistans (PKK) Volkskongress Kurdistans (KONGRA GEL), Strukturen, Ziele, Aktivitäten*, Keulen: Bundesamt für Verfassungsschutz.

BfV, 2007d, *Doppelstrategie des KONGRA GEL, bfv themenreihe*, Keulen: Bundesamt für Verfassungsschutz.

Europol, 2007, *TE-SAT 2007: EU Terrorism Situation and Trend Report 2007*, Den Haag: Europol.

HRW, 2005, *No Exit. Human Rights Abuses Inside the MKO Camps*, zp: Human Rights Watch.

HRW, 2006, *Funding the 'Final War'. LTTE Intimidation and Extortion in the Tamil Diaspora*, HRW 18/No. 1 (C), Human Rights Watch.

HRW, 2007, *Scared Silent. Impunity for Extrajudicial Killings in the Philippines*, HRW 19/No.9 (C), Human Rights Watch.

ICG, 2004/80, *Southern Philippines backgrounder: Terrorism and the peace process. Asia Report No. 80 – 13 July 2004*, Singapore/Brüssel: International Crisis Group.

ICG, 2005/38, *Iran in Iraq: How Much Influence? Crisis Group Middle East Report No. 38, 21 March 2005*, Amman/Brussels: International Crisis Group.

ICG, 2005/110, *Philippines terrorism: The role of militant Islamic converts. Asia Report No. 110 – 19 December 2005*, Jakarta/Brüssel: International Crisis Group.

ICG, 2006/124, *Sri Lanka: The Failure of the Peace Process. Asia Report No 124*,

28 November 2006, Colombo/Brussel: International Crisis Group.

ICG, 2007/134, *Sri Lanka's Muslims: Caught in the Crossfire*, Asia Report No 134 - 29 May 2007, Colombo/Brussel: International Crisis Group.

ICG, 2007/135, *Sri Lanka's Human Rights Crisis*, Asia Report No 135 - 14 June 2007, Colombo/Brussel: International Crisis Group.

ICG, 2007a, *Iraq and the Kurds: Resolving the Kirkuk Crisis*, Middle East Report No 64, 19 April 2007, Kirkuk/Amman/Brussels: International Crisis Group.

ICG, 2007b, *Turkey and Europe: The Way Ahead*, Europe Report No 184, 17 August 2007, Istanbul/Brussels: International Crisis Group.

Jackson, Brian A., John C. Baker, Kim Cragin, John Parachini, Horacio R. Trujillo & Peter Chalk, 2005, *Aptitude for Destruction. Volume 1 Organizational Learning in Terrorist Groups and Its Implications for Combating Terrorism*, Santa Monica Ca: RAND Corporation.

KLPD/DNR, 2004, *Criminaliteitsbeeldanalyse Turkse georganiseerde criminaliteit in Nederland 2002-2003*, Driebergen: Korps landelijke politiediensten.

KLPD/DNR, 2006, *Ideologisch gemotiveerde criminaliteit. Deelrapport Criminaliteitsbeeld 2005*, Driebergen: Korps landelijke politiediensten.

Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2007a, *Algemeen ambtsbericht Turkije*, Den Haag.

Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2007b, *Algemeen ambtsbericht Sri Lanka*, Den Haag.

Ministerie van Buitenlandse Zaken, 2007c, *Algemeen ambtsbericht Iran*, Den Haag.

NCTB, 2005, *Fenomeenstudie zelfmoordterrorisme*, Den Haag: Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding.

NCTB, 2006, *Jihadisten en het internet*, Den Haag: Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding.

Reve, Karel van het, 1989ed., *Het geloof der kameraden. Kort overzicht van de communistische wereldbeschouwing*, Amsterdam: Uitgeverij G.A. van Oorschot.

Bijlage 1

Afkortingen

ADC	Anti Dierproeven Coalitie
AIO	Aktivna Islamska Omladina
AIVD	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
ALF	Animal Liberation Front
Antifa of AFA	Antifascistische Aktie
AR	Animal Rights
ARM	Animal Rights Militia
AS	Jaysh Ansar al-Sunna
BBET	Bloed Bodem Eer Trouw
BfV	Bundesamt für Verfassungsschutz
B&H	Blood and Honour
BKA	Bundeskriminalamt
CBA	Criminaliteitsbeeldanalyse
CBF	Centraal Bureau Fondsenwerving
CPP	Communist Party of the Philippines
DBF	Dierenbevrijdingsfront
DHKP/C	Devrimci Halk Kurtulus Partisi/Cephesi
DKDB	Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging

DNB	De Nederlandsche Bank
DNR	Dienst Nationale Recherche
DNRI	Dienst Nationale Recherche Informatie
EU	Europese Unie
FATF	Financial Action Task Force
FIU	Financial Intelligence Unit
FTO	Foreign Terrorist Organizations
GICM	Groupe Islamique Combattant Marocain
GSPC	Groupe Salafiste pour la Prédication et le Combat
HRW	Human Rights Watch
HuT	Hizb ut-Tahrir
ICG	International Crisis Group
ILPS	International League of People's Struggle
JSN	Jeugdstorm Nederland
KDP	Koerdische Democratische Partij
Klpd	Korps landelijke politiediensten
LTTE	Liberation Tigers of Tamil Eelam
MEK	Mujahedin-e Khalq
MIPT	Memorial Institute for the Prevention of Terrorism
MKO	Mujahedin-e Khalq Organisation
MLM	Marxisme-leninisme-maoïsme

NA	Nationale Alliantie
NCTb	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding
NDFP	National Democratic Front of the Philippines
NPA	New People's Army
NR	Nieuw Rechts
NVB	Nationalistische Volksbeweging
NVU	Nederlandse Volksunie
PKK ³⁹⁵	Partiya Karkeren Kurdistan
PMOI	People's Mojahedin Organisatie van Iran
PUK	Patriottische Unie van Koerdistan
RvD	Respect voor Dieren
RVF	Racial Volunteer Force
SHAC	Stop Huntingdon Animal Cruelty
SSF	Soetermeer Skinhead Front
TAK	Teyrbazen Azadiya Kurdistan
TJ	Tablighi Jama'at
TKP/ML	Turkiye Komunist Partisi / Marksist Leninist
TMVP	Tamil Makkal Viduthalaï Pulikāl
VN	Verenigde Naties

³⁹⁵ De namen en afkortingen van andere Turks-Koerdische organisaties staan in bijlage 3

Terroristische misdrijven

Terrorisme in het Wetboek van Strafrecht

Art. 83
Onder terroristisch misdrijf wordt verstaan:

1°, elk van de misdrijven omschreven in de artikelen 92 tot en met 96, 108, tweede lid, 115, tweede lid, 117, tweede lid, 121, 122, 157, onderdeel 3°, 161 *quater*, onderdeel 2°, 164, tweede lid, 166, onderdeel 3°, 168, onderdeel 2°, 170, onderdeel 3°, 174, tweede lid, en 289, alsmede in artikel 80, (tweede lid, Kernenergiewet, indien het misdrijf is begaan met een terroristisch oogmerk;

2°, elk van de misdrijven waarop ingevolge de artikelen 114a, 114b, 120a, 120b, 130a, 176a, 176b, 282c, 289a, 304a, 304b, 415a en 415b, alsmede artikel 80, derde lid, van de Kernenergiewet gevangenisstraf is gesteld;

3°, elk van de misdrijven omschreven in de artikelen 140a, 282b, 285, derde lid, en 288a, alsmede in artikel 55, vijfde lid, van de Wet wapens en munitie, artikel 6, vierde lid, van de Wet op de economische delicten, artikel 33b van de Wet explosieven voor civiel gebruik en artikel 79 van de Kernenergiewet.

Art. 83a
Onder terroristisch oogmerk wordt verstaan het oogmerk om de bevolking of een deel der bevolking van een land ernstige vrees aan te jagen, dan wel een overheid of internationale organisatie wederrechtelijk te dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden, dan wel de fundamentele politieke, constitutionele, economische of sociale structuren van een land of een internationale organisatie ernstig te ontwrichten of te vernietigen.

Een aantal bepalingen van *connexe misdrijven* is ook in 2004 met de Wet terroristische misdrijven gewijzigd. Valsheid in geschrifte (225 Sr), diefstal (311/ 312 Sr), afpersing (317 Sr) worden zwaarder bestraft indien de feiten worden gepleegd met het oogmerk om een terroristisch misdrijf voor te bereiden of gemakkelijk te maken.

Andere feiten Wetboek van Strafrecht

Hiernaast zijn er tal van wettelijke bepalingen die van toepassing kunnen zijn op de gedragingen die we in strafrechtelijke onderzoeken zien. Bijvoorbeeld:

- Hulpverlening aan de vijand in tijd van oorlog (102 Sr)
- Hulpverlening aan de vijand in geval van een gewapend conflict (107a Sr)
- Opruiing (131 Sr), verspreiding opruiende stukken (132 Sr)
- Belediging bevolkingsgroep/discriminatie (137c t/m 137g Sr)
- Smaad en smaadschrift (261 Sr), laster (262 Sr), eenvoudige belediging (266 Sr)
- Mensenhandel (273aSr), mensenroof (278 Sr)
- Onttrekking van minderjarige aan gezag (279 Sr)
- Verbergen/bemoeilijken opsporing minderjarige (280 Sr)
- Vrijheidsberoving met terroristisch oogmerk (282a Sr)
- Hulp bij zelfdoding (294 Sr)²⁵⁶
- Heling/witwassen (416/420bis Sr)²⁵⁷

Bewezen feiten tot heden

Bij de Nederlandse terrorismeonderzoeken die tot een veroordeling hebben geleid, kwam het tot een bewezenverklaring van o.m. de volgende feiten:

Deelneming criminele / terroristische organisatie	140 en 140a Sr
(Poging tot) moord	(45 juncto) 289 Sr
Vuurwapen bezit	Wet Wapens en Munitie
Voorbereiden aanslag	96 lid 2, 176b, 288a, 289a Sr
Rekrutering	205 Sr
Bedreiging	285 Sr
Opruiing	131 Sr
Verhinderen met geweld lid Tweede Kamer	121 Sr

Andere rechtsgebieden

Naast strafrecht kunnen er ook oplossingen worden gezocht in het bestuursrecht (bijvoorbeeld vreemdelingrechtelijke maatregelen zoals ongewenst verklaren), civiele trajecten (ontbinden stichtingen etc.). Het verstrekken van economische middelen aan personen of organisaties vermeld op de sanctielijst

²⁵⁶ Geen strafbare poging mogelijk. De zelfdoding moet volgen

²⁵⁷ Bij financiering van terrorisme is er niet snel sprake van witwassen omdat de gelden niet afkomstig zijn van misdrijf maar bedoeld zijn om terroristische misdrijven te plegen. Zijn de gelden gegenereerd uit bijvoorbeeld de handel in verdovende middelen, dan is art. 420bis Sr dus wel van toepassing

[illegible]

Bijlage 3

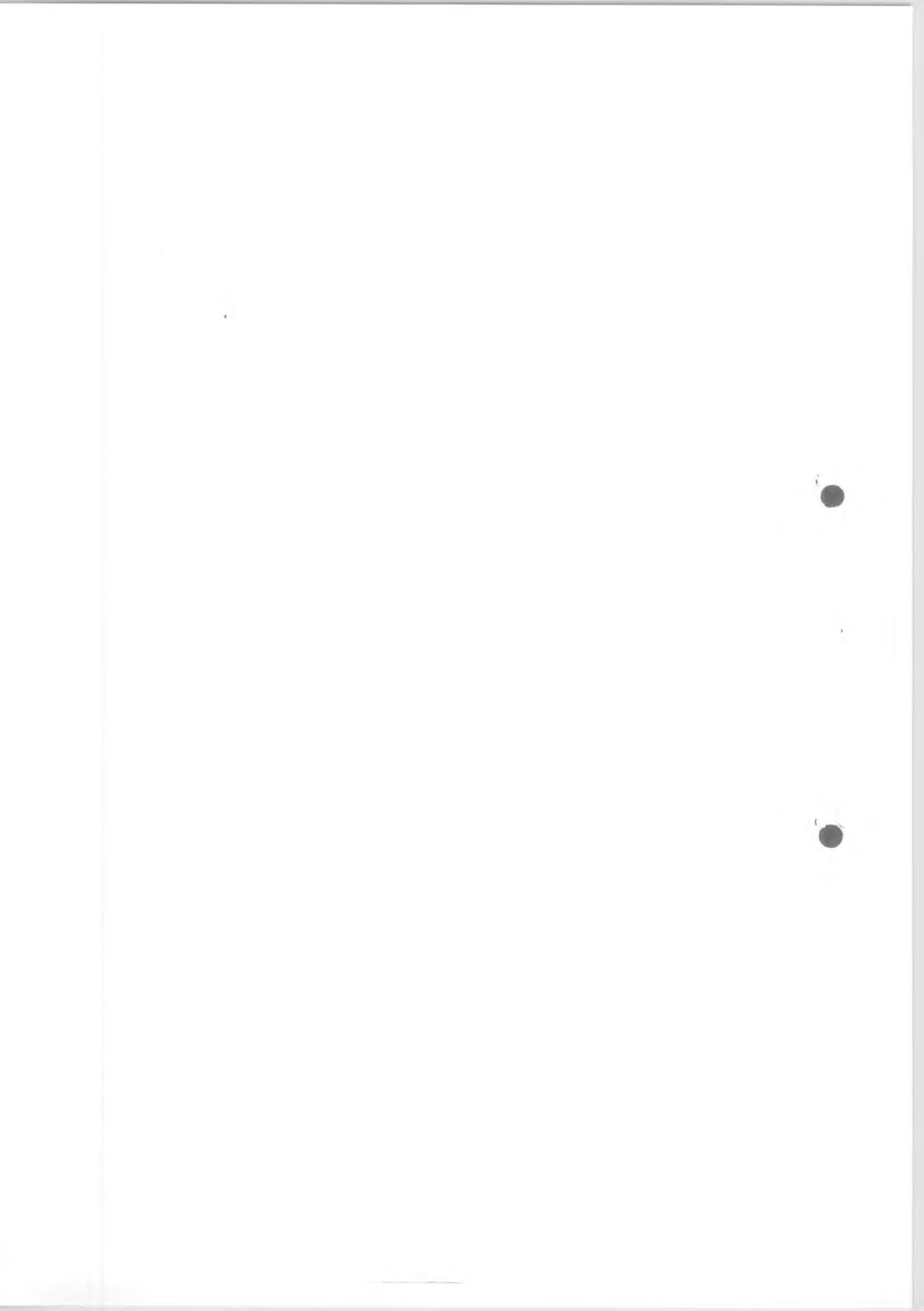
Afkortingen van namen van Turks-Koerdische organisaties¹²²

Afkorting	Koerdische naam	Vertaling	Omschrijving
PKK	Partiya Karkeren Kurdistan	Koerdische Arbeiderspartij	
KADEK	Kongrey a Azadi Demokrasiya Kurdistan	Vrijheids- en Democratiecongres van Koerdistan	Nieuwe naam PKK van 2003 tot 2005
KONGRA GEL	Kongra Gele Kurdistan	Volkscongres van Koerdistan	Koepelorganisatie van Koerdische organisaties; opvolger van KADEK, naast PKK.
KKK	Koma Komalek Kurdistan	Democratisch Confederaal Koerdistan	Ideologisch beginsel.
KCK	Koma Civaken Kurdistan	Unie van Koerdische Gemeenschappen	Nieuwe naam KKK, sinds 2007.
In Europa			
ERNK	Eriya Rizgariya Netewa Kurdistan	Nationaal Bevrijdingsfront van Koerdistan	Europese afdeling PKK, 1985-2000
YDK	Yekitiya Demokratika Gele Kurd	Koerdische Democratische Volksunie	Opvolger van ERNK, 2000-2004.
CDK	Koordinasyona Civata Demokratika Kurd	Koerdisch-Democratische Gemeenschap in Europa	Europese afdeling van KONGRA GEL (opvolger van YDK), 2004-heden.
KON-KURD	Konfederasyona Komalen Kurd li Ewropa	Federatie van Koerdische Verenigingen in Europa	
YEK-KOM	Konfederasyona Komalen Kurd li Elmanya	Federatie van Koerdische Verenigingen in Duitsland	
ACM	Avrupa Cephe Merkezi ¹²³	Europese Frontcentrale	 leet sinds 2000 YDK-raad of unieraad
Gewapend			
ARGK	Artesa Rizgariya Gele Kurdistan	Volksbevrijdingsleger van Koerdistan	Gewapende vleugel van de PKK, 1986-2000.
HPG	Heza Parastina Gele Kurd	Volksverdedigingskrachten	Sinds 2000 opvolger van ARGK.
TAK	Teyrbazen Azadiya Kurdistan	Vrijheidsvalken van Koerdistan	Relatie met PKK omstreken.

¹²² Gebaseerd op BIV (2007c) en KLPD/DNR (2006).

¹²³ KLPD/DNR (2006, p. 54): in het Criminaliteitsbeeld 2005 werd deze Turkse benaming gebruikt.

205
BILLAGG 3

05082003

05082003

